

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.

W zadaniu:

Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

STYCZEŃ 2008

Koniunktura w rolnictwie

Jadwiga Seremak-Bulge

W 2007 r. rynkowe uwarunkowania wyjątkowo sprzyjały rolnictwu. Przyrost nominalnych cen skupu podstawowych surowców rolniczych (o 26,1%) znacznie przekraczał podwyżki cen detalicznych środków produkcji, które zdrożały średnio o 8%. Według nieostatecznych danych skumulowany wskaźnik nożyc cen w okresie od stycznia do grudnia 2007 r. osiągnął bardzo rzadko notowany poziom prawie o 117 punktów. Wzrost cen skupu w 2007 r. był na tyle wysoki, że z nadwyżką skompensował dynamiczny wzrost cen środków produkcji, które w latach 2004-2005 podniosły się znacznie silniej niż ceny otrzymywane przez rolników. W porównaniu z grudniem 2003 r. nominalne ceny środków produkcji na poziomie detalu były w grudniu 2007 r. o ponad 34% wyższe, a ceny koszyka skupu podstawowych surowców rolniczych o ponad 42% wyższe, przy wskaźniku inflacji wynoszącym 111,1%. Skumulowany wskaźnik nożyc cen w czteroleciu 2004-2007 wyniósł więc ok. 106 punktów. Indeks realnych cen koszyka skupu w latach 2004-2007 wyniósł ponad 128 punktów, podczas gdy dla środków produkcji prawie 121 punktów. Oznacza to, że realnemu wzrostowi cen płaconych przez rolników (o 21%), jakie nastąpiły od czasu akcesji towarzyszył ponad 28% wzrost realnych cen otrzymywanych przez rolników.

Przyrost cen skupu w 2007 r. znacznie wyprzedzał podwyżki cen detalicznych żywności, które nominalnie podniosły się o 8,6%, a w ciągu 4 lat 2004-2007 o 17,6%. Realny wzrost cen żywności był więc znacznie mniejszy niż cen skupu zarówno w 2007 r. jak i w całym czteroleciu i wyniósł odpowiednio 4,2 oraz 5,9%. Był on także znacznie mniejszy od wzrostu wynagrodzeń, które realnie podniosły się o 5,9% w 2004 r., a w czteroleciu 2004-2007 o 19,3%. Znaczący wzrost dochodów mierzony wzrostem wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw, tworzy więc dobre podstawy dla wzrostu popytu na żywność. Jednakże znacznie niższe tempo wzrostu cen żywności na rynku krajowym będzie stanowić istotny hamulec dla wzrostu cen surowców rolniczych w nieodległej przyszłości, aczkolwiek eksport po akcesji stał się istotnym źródłem wzrostu cen surowców rolniczych. Wskazują na to znaczne dysproporcje tempa wzrostu cen detalicznych żywności oraz cen skupu.

Wzrost cen otrzymywanych przez rolników w 2007 r. miał swoją przyczynę przede wszystkim w sytuacji na rynkach światowych. Dobre zbiory zbóż i innych podstawowych roślin uprawnych, a także zrównoważenie większości rynków żywnościowych nie uzasadniały takiego wzrostu cen skupu, jaki nastąpił w ciągu 12 miesięcy 2007 r.

Dynamicznie zdrożały zboża, których ceny w grudniu 2007 r. były wyższe niż w grudniu 2006 r. o ok. 35%, mimo dobrych zbiorów, przy dość stabilnym popycie krajowym. Podwyżki cen zbóż w latach 2006-2007 były na tyle wysokie, że z nadwyżką skompensowały głębokie obniżki cen jakie miały miejsce w latach 2004-2005. W sumie w latach 2004-2007 pszenica realnie zdrożała o 11%, a żyto o prawie 1/3 w porównaniu z wysokimi cenami zbóż z końca 2003 r.

Jedyną rośliną, której ceny skupu, przy dobrych zbiorach w 2007 r., nominalnie zmalały o 1/3, a w ciągu 4 lat prawie nie uległy zmianie były ziemniaki. W porównaniu z grudniem 2003 r. ziemniaki realnie staniały o 13%.

Nieco silniej niż zboża, bo o prawie 36% zdrożało w 2007 r. mleko. Wzrost cen skupu mleka w czteroleciu 2004-2007 należał do najwyższych

i przekraczał 68%, mimo stabilizacji cen w latach 2005-2006. W sumie mleko realnie zdrożało w latach 2004-2007 o ponad 51%.

Również drób należał do szybko drożejących produktów rolniczych w 2007 r., a jego ceny w skupie podniesione zostały nominalnie o 25%. Jednakże realne ceny drobiu w czteroleciu 2004-2007 praktycznie nie zmieniły się, przy dużych wahaniami i przeciwstawnych tendencjach cenowych w kolejnych latach analizowanego czterolecia.

Ceny trzody chlewnej, przy niewielkich zmianach w 2007 r., realnie prawie utrzymały się na poziomie z grudnia 2003 r. Przy znacznym wzroście cen zbóż jest to równoznaczne z istotnym pogorszeniem opłacalności produkcji żywca wieprzowego. Ożywienie zaobserwowane na rynku wieprzowiny w grudniu może zapowiadać oczekiwane podwyżki cen w najbliższych miesiącach.

Utrzymują się natomiast spadkowe tendencje cen żywca wołowego. Po ich skokowym wzroście w 2004 r., przez kolejny rok kontynuowane były słabe tendencje spadkowe. Mimo to w grudniu 2007 r. ceny skupu bydła były realnie o ponad 28% wyższe niż w grudniu 2003 r. (tab. 1).

W 2007 r. okazało się, że szoki cenowe z rynku światowego przenoszone są silnie na rynek krajowy. Konsekwencją reformy Wspólnej Polityki Rolnej, której celem jest poprawa konkurencyjności rolnictwa wspólnotowego i zwiększenie jego wrażliwości na sygnały płynące z rynku, jest odejście od stabilizacji rynków i zwiększenie ryzyka cenowego. Z dotychczasowych doświadczeń wynika jednak, że ograniczanie wsparcia rynkowego nie musi nieuchronnie prowadzić do obniżek cen. Wręcz odwrotnie możliwy jest wzrost cen podstawowych surowców rolniczych, mimo zmniejszenia poziomu protekcji, jeśli koniunktura na światowych rynkach jest dobra.

W grudniu rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej nieznacznie pogorszyły się pod wpływem sezonowego spadku wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu. Syntetyczny wskaźnik koniunktury (SWKR) zmalał o 0,2 punkty procentowe. Nadal był jednak bardzo wysoki (102,4) i o ponad 1 punkt przekraczał poziom sprzed roku. Obniżająco na wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu wpłynęło przede wszystkim zmniejszenie wyrównanego indeksu sprzedaży przemysłu spożywczego. Był on jednak o 0,2 pp wyższy niż przed rokiem. Wyrównany wskaźnik nożyc cen osiągnął najwyższy poziom w analizowanym półroczu i wyniósł w grudniu 102,7 punkty. Tym samym był aż o 2,2 pp wyższy niż w grudniu 2006 r. Wpłynęło na to utrzymanie wysokiego poziomu wyrównanego wskaźnika zmian cen koszyka skupu, przy obniżeniu wyrównanego wskaźnika zmian cen detalicznych środków produkcji. Przeniesione skutki znacznego wzrostu cen skupu ziemniaków oraz mleka w listopadzie skompensowały spadki cen zbóż oraz żywca, a w konsekwencji wyrównany wskaźnik zmian cen skupu przekroczył 103 punkty, gdy przed rokiem wynosił tylko 100,8 punktu. Natomiast wyrównany wskaźnik zmian cen środków produkcji zmalał do 100,4 punktu wobec 100,8 punktu w III kwartale i 100,7 punktu w październiku br. Był on jednak o 0,1 pp większy niż przed rokiem.

Prawdopodobnie do nowych zbiorów rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej będą dobre, a słabe tendencje spadkowe nie zmienią zasadniczo poziomu cen podstawowych produktów rolniczych.

Tab. 1. Skumulowane wskaźniki zmian cen skupu (grudzień roku poprzedniego = 100)

Wyszczególnienie	2007 ^a	2006	2005	2004	2004-2007	
					XII 2003=100	indeks cen realnych
Wynagrodzenia	110,3	108,6	107,0	103,4	132,5	119,3
Towary i usługi konsumpcyjne	104,2	101,4	100,7	104,4	111,1	100,0
Żywność	108,6	101,8	98,8	107,7	117,6	105,9
Środki produkcji	108,0	102,7	102,3	118,3	134,2	120,8
Nożyce cen koszyka skupu	116,8	102,0	89,8	99,2	106,0	*
Koszyk skupu	126,1	104,8	91,9	117,3	142,2	128,0
w tym pszenica	135,1	158,5	86,7	66,4	123,3	111,0
żyto	136,2	177,6	91,2	66,7	147,1	132,5
ziemniaki	66,1	141,2	93,9	110,5	96,8	87,2
bydło	95,0	103,6	102,1	144,8	141,7	131,0
trzoda chlewna	100,3	91,4	81,6	143,2	107,1	96,4
drób	125,0	99,6	85,1	105,2	111,5	100,3
mleko	135,7	101,5	98,6	123,8	168,1	151,4

^a dane nieostateczne

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

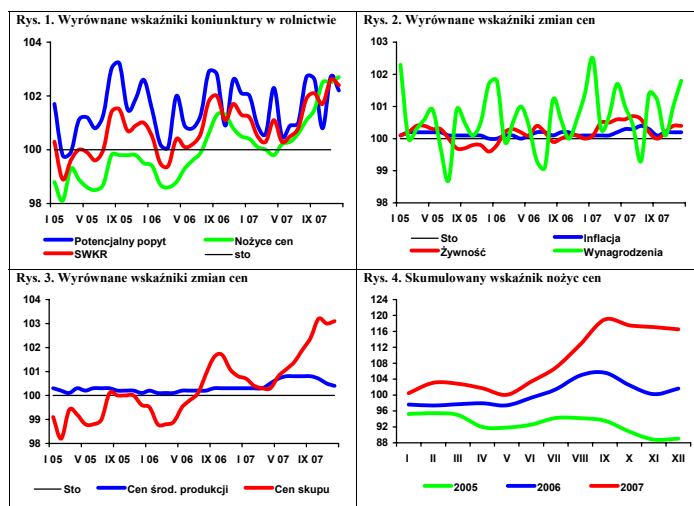
Tab. 2. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	XII 07	XI 07	X 07	IX 07	VIII 07	VII 07	XII 06
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	102,4	102,6	101,7	102,1	101,9	100,8	101,3
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	102,2	102,7	100,8	102,6	102,7	101,0	102,1
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	102,7	102,5	102,5	101,5	101,1	100,6	100,5
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	103,1	103,0	103,2	102,4	101,9	101,4	100,8
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,4	100,5	100,7	100,8	100,8	100,8	100,3
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	99,8	99,9	100,0	100,2	100,1	99,8	100,1
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	101,4	100,6	99,8	101,3	101,2	98,7	101,4
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	101,1	103,2	100,4	104,0	102,7	101,1	100,9

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy i drób oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Rynek zbóż

Marcin Krzemiński

Sytuacja na rynku zbóż w bieżącym sezonie kształtuje się pod wpływem wysokich cen w Europie i na świecie. Zbiory zbóż w Polsce były w 2007 r. o jedną czwartą wyższe niż rok wcześniej, jednak w większości krajów UE-27 kolejny rok z rzędu miał miejsce ich spadek. Przy relatywnie wysokich zbiorach w Polsce, zboża z naszego kraju są eksportowane do krajów sąsiednich, gdzie występują niedobory. Ceny zbóż, przy słabej tendencji spadkowej, utrzymują się na bardzo wysokim poziomie. Interwencyjny skup zbóż, podobnie jak przed rokiem, nie odgrywa żadnej roli w kształtowaniu cen, ponieważ cena interwencyjna jest dwukrotnie niższa od cen rynkowych.

Wysokie ceny zbóż przekładają się na wzrost cen pasz, co przy niskich cenach skupu żywca, wpływa na obniżenie opłacalności ich produkcji. Wzrastają także ceny mąki, pieczywa i, w mniejszym stopniu, innych wyrobów zbożowych nabywanych przez konsumentów. Coraz wyższe ceny przyspieszają szybki spadek spożycia przetworów zbożowych.

Wyższa niż przed rokiem była produkcja makaronów, pieczywa oraz pasz dla zwierząt w pierwszych trzech miesiącach bieżącego sezonu. Najbardziej (o 9%) zwiększyła się produkcja makaronu. Obniżyły się natomiast przemiały zbóż i produkcja mąki pszennej, przy wzroście produkcji mąki żytniej.

Polskie ziarno jest sprzedawane przede wszystkim do tych krajów UE, gdzie występują duże niedobory. Do Niemiec od lipca do października 2007 r. sprzedano 117 tys. ton pszenicy, 36 tys. ton żyta, 67 tys. ton jęczmienia, 13 tys. ton owsa, 27 tys. ton kukurydzy oraz 1 tys. ton pszenżyta i pozostałych zbóż. Spośród krajów UE zboże sprzedawano także do Holandii (pszenica, żyto, jęczmień), Danii (owies, jęczmień, kukurydza), Hiszpanii (jęczmień), Irlandii (kukurydza), Szwecji (jęczmień) oraz w mniejszych ilościach do pozostałych krajów. W eksporcie poza UE głównymi odbiorcami zboża były Algieria, Libia i Maroko (pszenica) oraz Tunezja (pszenica i jęczmień). W sumie eksport zbóż (bez ryżu) w okresie lipiec-październik 2007 r. wyniósł 540 tys. ton wobec 491 tys. ton przed rokiem i 790 tys. ton w okresie lipiec-październik 2005 r.

W imporcie zbóż dominują dostawy z krajów UE-10 (Czechy, Słowacja, Węgry), skąd w okresie lipiec-październik 2007 r. sprowadzono większość importowanej pszenicy i kukurydzy, a także mniejsze ilości innych zbóż. W Niemczech kupowano pszenicę, żyto i jęczmień. Jęczmień sprowadzano również z Francji, Szwecji i Danii.

Zwiększa się eksport mąki pszennej, głównie dzięki wysokiemu eksportowi do Niemiec i Wielkiej Brytanii. Eksport pozostałych produktów pierwotnego przetwórstwa nadal pozostaje niewielki. Głównym sprowadzanym towarem pierwotnego przerobu jest sól, pochodzący z Czech i Słowacji oraz w mniejszym stopniu z Niemiec i Litwy.

Głównym eksportowanym towarem wysokiego przerobu jest pieczywo, sprzedawane do wielu krajów na wszystkich kontynentach. Najważniejszymi jego odbiorcami są jednak kraje UE (Niemcy, Czechy, Węgry, Wielka Brytania), a także Rosja. Sprowadzane do Polski pieczywo pochodzi z krajów UE (Niemcy, Czechy, Słowacja, Włochy, Bułgaria) oraz z m.in. Rosji i Turcji i innych krajów europejskich. Znaczenie krajów z innych kontynentów jest małe.

Gotowe pasze dla zwierząt domowych sprzedaje się do głównie krajów UE, ale ważnym odbiorcą pasz dla zwierząt hodowlanych jest także Ukraina (prawie 40% eksportu). Pasje dla zwierząt hodowlanych sprowadza się w większości z Niemiec (68% importu) oraz z pozostałych krajów UE (27%).

W listopadzie po raz kolejny wzrosły ceny zbytu produktów zbożowych. Staniała jedynie mąka poznańska. Ceny detaliczne produktów zbożowych były w listopadzie o ok. 11% wyższe niż przed rokiem. Najbardziej (o 24%) wzrosła w tym okresie cena mąki. Ceny pieczywa zwiększyły się o 14%, natomiast wyrobów ciastkarskich i makaronów o 7%.

Kontynuowane są tendencje wzrostowe cen pasz. Ich poziom w ciągu roku zwiększył się o 20-30%. Wzrost cen spowodowany jest zarówno wysokimi cenami zbóż, jak i wrażliwymi cenami surowców wysokobiałkowych.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy	Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
	Skup				Targowiska				
2005 I-XII	366,9	276,4	351,2	373,4	454,9	346,7	427,1	370,2	.
2006 I-XII	447,6	385,2	447,5	402,4	509,3	417,2	478,2	422,2	.
2006 I-VI	395,6	347,5	402,2	382,2	451,1	362,0	429,9	374,8	.
2007 I-VI	623,5	600,5	.	.	727,2	636,8	695,7	647,0	.
2006 VII	408,2	316,9	451,4	367,4	468,3	377,8	444,5	397,3	x
VIII	435,1	358,8	464,6	390,4	512,8	408,5	478,4	426,0	x
IX	493,8	425,6	525,6	410,9	580,7	476,8	522,8	462,4	x
X	503,7	473,3	460,0	434,7	595,6	512,5	548,3	486,2	x
XI	535,8	487,6	504,0	447,1	612,8	519,5	563,1	506,4	389,77
XII	572,5	509,8	551,1	502,7	635,3	539,8	601,7	539,1	389,80
2007 I	630,5	604,8	606,6	561,2	686,8	584,3	646,7	576,6	398,30
II	646,7	627,0	624,7	593,7	730,9	651,3	698,5	632,3	401,85
III	634,5	608,4	597,2	592,8	737,1	650,3	713,9	663,9	402,72
IV	620,1	580,1	591,1	581,9	733,2	643,3	705,6	666,7	397,46
V	610,9	582,7	586,1	571,6	739,2	653,3	705,6	670,9	395,37
VI	582,2	555,5	572,6	555,2	735,7	638,4	703,6	671,6	x
VII	552,4	477,8	575,3	581,0	699,6	608,2	665,4	632,7	x
VIII	678,6	564,4	681,0	652,3	719,3	627,0	667,3	633,9	x
IX	837,3	680,2	762,4	724,3	818,1	708,6	742,4	681,4	x
X	825,7	694,6	713,3	743,7	846,9	730,7	766,3	698,7	x
XI	799,1	672,2	668,5	736,4	839,4	718,1	758,7	693,8	368,46

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Zboża podst.	Kukurydza
2006 I-XII	3724,7	489,2	461,9	322,8	5054,7	591,4
2006 I-VI	1567,2	184,8	146,9	149,4	2068,9	283,3
2007 I-VI	883,9	115,6	114,7	44,4	1166,7	168,1
2005/06	4070,4	578,3	511,4	379,4	5882,7	788,2 ^a
2006/07	3724,6	419,9	429,8	218,0	4152,4	646,2 ^a
2006 VII	211,6	37,9	44,6	30,0	328,1	23,6
VIII	569,8	95,1	107,5	50,5	841,8	17,2
IX	649,6	69,9	59,5	41,3	826,8	15,8
X	346,7	46,5	39,4	22,4	457,9	72,8
XI	213,6	32,7	33,1	15,7	296,8	123,7
XII	166,2	22,2	30,9	13,8	234,4	55,0
2007 I	150,9	23,8	23,2	8,3	207,6	32,2
II	202,2	30,4	20,5	7,4	262,5	29,1
III	157,2	21,7	21,5	7,1	209,0	20,1
IV	100,9	14,5	17,3	7,7	141,5	22,5
V	142,7	12,8	15,2	6,6	178,1	28,8
VI	130,1	12,4	17,1	7,3	168,0	35,4
VII	328,6	41,8	97,3	29,6	499,3	22,3
VIII	613,0	98,2	143,3	59,8	944,6	15,9
IX	555,2	54,7	66,6	37,1	729,4	26,7
X	319,5	51,2	.	.	450,6	.
XI	176,9	28,3	.	.	249,8	.

^a od października do września

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2006 I-XII	2011,5	1725,9	112,91	710,4	102,5	5401,1
2006 I-VI	973,9	861,0	58,87	349,3	51,2	2521,5
2007 I-VI	1001,2	808,9	56,38	365,4	54,6	2976,3
2006 VII	163,4	144,5	9,27	58,6	7,76	438,0
VIII	194,9	160,5	9,99	59,9	8,39	481,9
IX	180,8	149,7	8,18	60,1	9,47	482,3
X	172,1	139,8	8,74	61,4	8,74	486,6
XI	174,0	146,3	9,25	59,7	8,82	493,4
XII	152,4	124,2	8,61	61,4	8,10	497,3
2007 I	183,9	150,8	12,22	58,3	9,45	514,2
II	162,8	130,2	8,83	56,4	10,00	457,8
III	180,4	145,3	8,64	64,3	10,58	503,1
IV	158,2	129,1	8,64	61,4	8,35	488,7
V	163,8	132,2	9,40	62,9	7,14	523,9
VI	152,2	121,3	8,64	62,2	9,03	488,7
VII	152,3	122,4	8,99	62,6	9,99	493,1
VIII	160,8	131,5	11,00	63,5	10,23	540,5
IX	146,9	120,3	8,69	62,5	10,34	504,0
X	157,7	121,2	8,37	67,0	9,83	499,2
XI	.	125	8,7	.	9,5	.

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	Pszenvica ^a	Żyto	Jęczmień	Kuku-rydza	Pszenvżyto ^b	Pszenvica ^a	Żyto	Jęczmień	Kuku-rydza	Pszenvżyto ^b
2005 I-XII	454,8	371,3	124,5	269,9	99,3	249,7	2,6	85,3	21,2	5,4
2006 I-XII	660,5	61,4	115,1	266,9	35,9	615,4	18,3	101,2	229,9	7,6
2006 I-VI	145,3	12,9	3,8	167,0	12,9	131,8	5,7	14,4	22,4	5,6
2007 I-VI	5,5	4,5	38,5	28,5	1,4	1016,6	112,2	250,6	536,8	14,1
2005/2006	565,0	267,4	120,3	381,3	98,2	232,6	7,5	45,1	30,6	7,0
2006/2007	520,7	53,0	149,8	128,4	24,4	1500,2	124,8	337,4	744,3	16,1
2006 VII	11,6	4,8	9,5	24,9	1,5	20,5	0,2	18,2	2,2	0,1
VIII	99,9	10,9	18,7	26,9	9,5	49,0	0,6	8,9	4,9	0,2
IX	90,8	13,4	3,0	13,3	4,4	142,3	5,0	18,8	9,6	0,6
X	76,2	10,8	1,4	21,9	5,4	109,9	5,9	13,5	44,0	0,3
XI	179,5	5,7	51,6	7,7	1,6	88,1	0,1	6,1	61,9	0,5
XII	57,3	2,9	27,1	5,1	0,6	73,9	0,9	21,4	84,8	0,3
2007 I	0,2	1,9	25,3	0,8	0,6	201,2	22,5	35,7	92,4	7,3
II	2,6	1,0	3,9	3,4	0,1	302,2	35,1	49,1	122,8	2,3
III	0,1	0,7	3,1	2,5	0,1	208,6	30,5	35,5	109,4	1,7
IV	0,2	0,5	1,8	19,2	0,0	113,3	11,4	50,4	93,7	1,5
V	0,2	0,2	1,1	0,4	0,5	119,4	6,8	45,5	76,0	0,8
VI	2,1	0,3	3,3	2,3	0,1	72,1	5,9	34,6	42,5	0,4
VII	33,9	1,1	24,7	6,5	1,2	26,4	3,2	17,8	21,8	0,4
VIII	74,2	11,6	46,3	16,9	2,8	27,5	0,5	11,5	9,8	0,2
IX	67,2	16,6	19,8	3,0	5,6	29,2	2,1	6,0	7,1	0,3
X	62,8	11,2	11,6	10,7	3,4	15,3	1,4	3,0	11,4	0,2

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z gryką i prosem

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2005 i 2006 r. dane ostateczne, za 2007 r. dane wstępne.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	Mąka pszenna	Pozostałe mąki	Kasze grysiaki granulki	Ziarno obrobione inaczej	Słód	Mąka pszenna	Pozostałe mąki	Kasze grysiaki granulki	Ziarno obrobione inaczej	Słód
2005 I-XII	15,3	1,5	4,7	5,8	17,7	37,1	19,1	41,3	30,9	184,9
2006 I-XII	10,8	2,4	4,7	1,1	8,8	38,0	17,7	31,0	31,5	203,7
2006 I-VI	7,8	1,8	2,5	0,6	5,5	17,3	9,6	16,2	17,1	100,1
2007 I-VI	2,0	0,7	2,2	2,9	9,2	19,8	7,7	24,0	22,9	124,4
2005/2006	17,8	2,9	5,4	5,3	5,5	35,9	19,4	35,8	33,3	187,6
2006/2007	5,0	1,3	4,4	3,4	12,5	40,5	15,8	38,8	37,3	228,0
2006 VII	0,6	0,2	0,4	0,1	0,6	2,7	1,2	2,2	3,1	21,5
VIII	0,5	0,1	0,4	0,0	0,8	2,4	1,0	2,2	1,8	22,4
IX	0,5	0,2	0,4	0,1	0,3	4,6	1,9	2,3	3,8	12,1
X	0,5	0,1	0,4	0,1	0,8	4,2	1,5	3,2	2,1	16,8
XI	0,6	0,0	0,3	0,1	0,5	3,5	1,3	3,0	1,8	16,3
XII	0,4	0,0	0,3	0,1	0,3	3,3	1,1	2,1	1,9	14,4
2007 I	0,2	0,0	0,3	0,1	1,2	3,9	1,3	4,1	5,1	18,0
II	0,4	0,1	0,3	0,1	1,4	3,3	1,2	3,8	4,9	15,6
III	0,3	0,1	0,4	0,3	1,8	3,4	1,2	4,8	3,2	20,8
IV	0,4	0,0	0,4	0,4	1,6	2,6	1,6	3,8	3,9	21,2
V	0,4	0,2	0,4	1,5	1,4	3,6	1,4	4,1	3,1	25,1
VI	0,5	0,3	0,4	0,5	1,7	2,9	1,0	3,3	2,8	23,7
VII	0,4	0,2	0,8	0,4	1,9	3,0	0,9	3,4	1,3	28,1
VIII	0,5	0,4	0,9	0,8	0,2	3,2	0,7	3,7	2,9	24,5
IX	0,7	0,2	0,8	0,5	0,2	3,1	1,4	2,8	1,9	19,0
X	1,1	0,2	1,2	0,5	1,0	2,6	1,0	3,0	2,8	17,2

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2005 i 2006 r. dane ostateczne, za 2007 r. dane wstępne.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	Ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	Chleb, pieczywo cukiernicze	Pasze dla zwierząt hodowl.	Pasze dla zwierząt domowych	Ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	Chleb, pieczywo cukiernicze	Pasze dla zwierząt hodowl.	Pasze dla zwierząt domowych
2005 I-XII	8,1	32,8	156,8	72,2	97,9	32,4	8,7	51,2	142,9	71,5
2006 I-XII	6,5	40,4	185,2	109,9	104,0	40,7	10,6	66,8	203,0	74,1
2006 I-VI	3,6	20,7	86,8	49,2	56,3	19,0	5,3	29,2	94,7	34,7
2007 I-VI	4,0	24,0	99,9	55,0	45,8	26,2	5,6	37,8	106,0	41,1
2005/2006	7,8	38,1	174,0	91,5	105,1	36,3	11,2	57,4	173,5	73,9
2006/2007	6,9	43,7	198,3	115,7	93,5	47,9	10,9	75,4	214,3	80,5
2006 VII	0,5	2,2	13,8	7,9	7,3	2,7	0,8	4,5	16,6	5,6
VIII	0,5	3,8	16,3	9,3	8,4	3,3	1,4	5,1	19,4	5,9
IX	0,4	3,4	17,6	9,5	7,5	4,2	0,8	6,1	19,9	6,3
X	0,5	3,8	18,4	11,0	8,3	4,0	0,9	8,2	20,3	7,8
XI	0,5	3,3	17,7	11,0	8,4	3,9	0,7	7,9	18,3	6,8
XII	0,6	3,2	14,4	11,9	7,9	3,7	0,7	6,0	13,7	7,0
2007 I	0,6	3,2	15,0	9,9	8,5	4,5	0,6	5,8	18,1	7,1
II	0,6	3,7	16,1	9,0	7,9	4,2	2,0	5,9	17,2	6,8
III	0,8	4,7	18,0	8,8	8,8	4,8	0,7	8,9	20,1	8,2
IV	0,6	4,3	16,8	8,6	6,9	4,1	0,7	5,4	18,6	6,0
V	0,8	3,6	17,0	10,1	6,9	4,5	1,1	5,8	15,8	6,0
VI	0,5	4,5	17,0	8,7	6,8	4,3	0,5	6,0	16,2	7,0
VII	0,4	3,5	16,2	9,2	7,6	4,5	0,6	6,3	38,7	6,9
VIII	0,5	4,5	16,6	9,8	8,0	3,8	0,6	6,4	19,3	7,9
IX	0,6	4,7	15,0	10,0	8,1	4,0	1,2	7,3	16,8	6,4
X	0,9	3,0	15,8	10,2	2,9	4,1	0,6	5,5	17,7	5,2

* uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2005 i 2006 r. dane ostateczne, za 2007 r. dane wstępne.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna
2006 I-XII	0,80	1,43	1,04	2,36	2,32	2,72	3,18	3,51
2006 I-VI	0,69	1,37	1,00	2,34	2,27	2,63	3,13	3,39
2007 I-VI	0,98	1,66	1,21	2,52	2,58	3,00	3,42	3,91
2006 VII	0,70	1,37	1,01	2,34	2,27	2,64	3,13	3,39
VIII	0,83	1,36	1,03	2,34	2,27	2,64	3,15	3,40
IX	1,00	1,47	1,08	2,38	2,39	2,84	3,23	3,65
X	0,99	1,55	1,11	2,38	2,43	2,94	3,27	3,75
XI	0,98	1,60	1,11	2,38	2,44	2,94	3,29	3,79
XII	0,98	1,61	1,11	2,40	2,44	2,94	3,29	3,78
2007 I	1,01	1,64	1,17	2,44	2,52	2,96	3,35	3,81
II	1,02	1,65	1,18	2,48	2,57	3,00	3,41	3,90
III	1,02	1,66	1,22	2,48	2,59	3,02	3,43	3,94
IV	0,97	1,66	1,23	2,52	2,60	3,02	3,45	3,94
V	0,95	1,66	1,24	2,58	2,60	3,02	3,45	3,93
VI	0,94	1,67	1,24	2,58	2,59	3,02	3,43	3,94
VII	0,91	1,67	1,23	2,60	2,60	3,04	3,44	3,95
VIII	1,07	1,67	1,30	2,62	2,65	3,06	3,51	3,95
IX	1,30	1,76	1,46	2,70	2,79	3,30	3,73	4,27
X	1,28	1,88	1,50	2,82	2,88	3,42	3,82	4,40
XI	1,24	1,92	1,51	2,96	2,92	3,46	3,84	4,44

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy	Mieszanka „B” sypka dla bydła dorosłego	Mieszanka „L” sypka dla loch	Mieszanka „P” sypka dla prosiąt	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników	Mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt	Mieszanka „DJ-1” sypka dla kur niosek	Koncentrat „Provit” sypki dla tuczników
2006 I-XII	864,6	943,4	1511,1	784,8	1152,6	1010,8	1594,0
2006 I-VI	816,6	913,3	1493,2	780,9	1151,0	1007,8	1605,8
2007 I-VI	977,3	1099,2	1664,9	916,4	1261,4	1117,8	1610,0
2006 VII	894,2	946,7	1509,5	768,0	1136,1	997,9	1582,6
VIII	896,1	951,0	1513,9	765,7	1137,5	998,8	1577,2
IX	909,0	964,7	1528,7	779,6	1149,5	1009,4	1584,8
X	913,2	980,3	1529,7	792,7	1158,7	1015,0	1584,3
XI	928,9	992,1	1533,5	805,4	1165,4	1027,2	1582,1
XII	934,3	1006,6	1558,3	820,2	1177,3	1034,9	1582,7
2007 I	974,0	1055,6	1589,6	860,3	1202,8	1066,7	1593,5
II	995,8	1085,4	1625,5	890,0	1238,9	1097,6	1607,6
III	975,0	1110,1	1675,6	918,0	1264,8	1126,9	1619,2
IV	982,8	1114,3	1694,1	960,7	1284,7	1135,8	1621,2
V	968,5	1119,7	1701,7	934,3	1288,9	1138,2	1609,6
VI	967,5	1109,9	1702,9	935,3	1288,1	1141,3	1609,1
VII	991,0	1110,1	1705,5	937,1	1251,8	1141,8	1609,9
VIII	1009,6	1119,8	1710,2	944,5	1259,1	1149,0	1612,3
IX	1079,1	1204,4	1780,7	1010,7	1340,1	1220,6	1644,5
X	1099,8	1230,7	1827,6	1042,7	1379,9	1263,3	1678,4
XI	1114,5	1243,2	1851,2	1057,1	1389,1	1288,7	1710,1

Źródło: Dane GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące	Mieszanka „T2” / ceny targ. żyta	Mieszanka „DKA – Starter” / ceny targ. pszenicy	Koncentrat „Provit” / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B”	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit”	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2”	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter”
2006 VII	2,03	2,43	4,19	1,01	2,48	5,10	2,56
VIII	1,87	2,22	3,86	1,01	2,71	5,59	2,73
IX	1,64	1,98	3,32	1,00	2,60	5,28	2,66
X	1,55	1,95	3,09	1,02	2,37	4,73	2,53
XI	1,55	1,90	3,05	1,02	2,17	4,26	2,39
XII	1,52	1,85	2,93	1,05	2,08	4,01	2,32
2007 I	1,47	1,75	2,63	0,99	1,98	3,51	2,49
II	1,37	1,70	2,47	0,98	2,03	3,66	2,64
III	1,41	1,72	2,49	1,01	2,03	3,58	2,70
IV	1,49	1,75	2,52	1,00	2,05	3,46	2,55
V	1,43	1,74	2,46	1,02	2,00	3,45	2,63
VI	1,47	1,75	2,52	1,03	2,18	3,75	2,80
VII	1,54	1,79	2,65	1,03	2,45	4,22	3,03
VIII	1,51	1,75	2,57	1,05	2,52	4,31	3,04
IX	1,43	1,64	2,32	1,06	2,47	4,02	2,84
X	1,43	1,63	2,30	1,10	2,14	3,44	2,72
XI	1,47	1,65	2,38	1,16	1,91	3,09	2,63

^arelacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

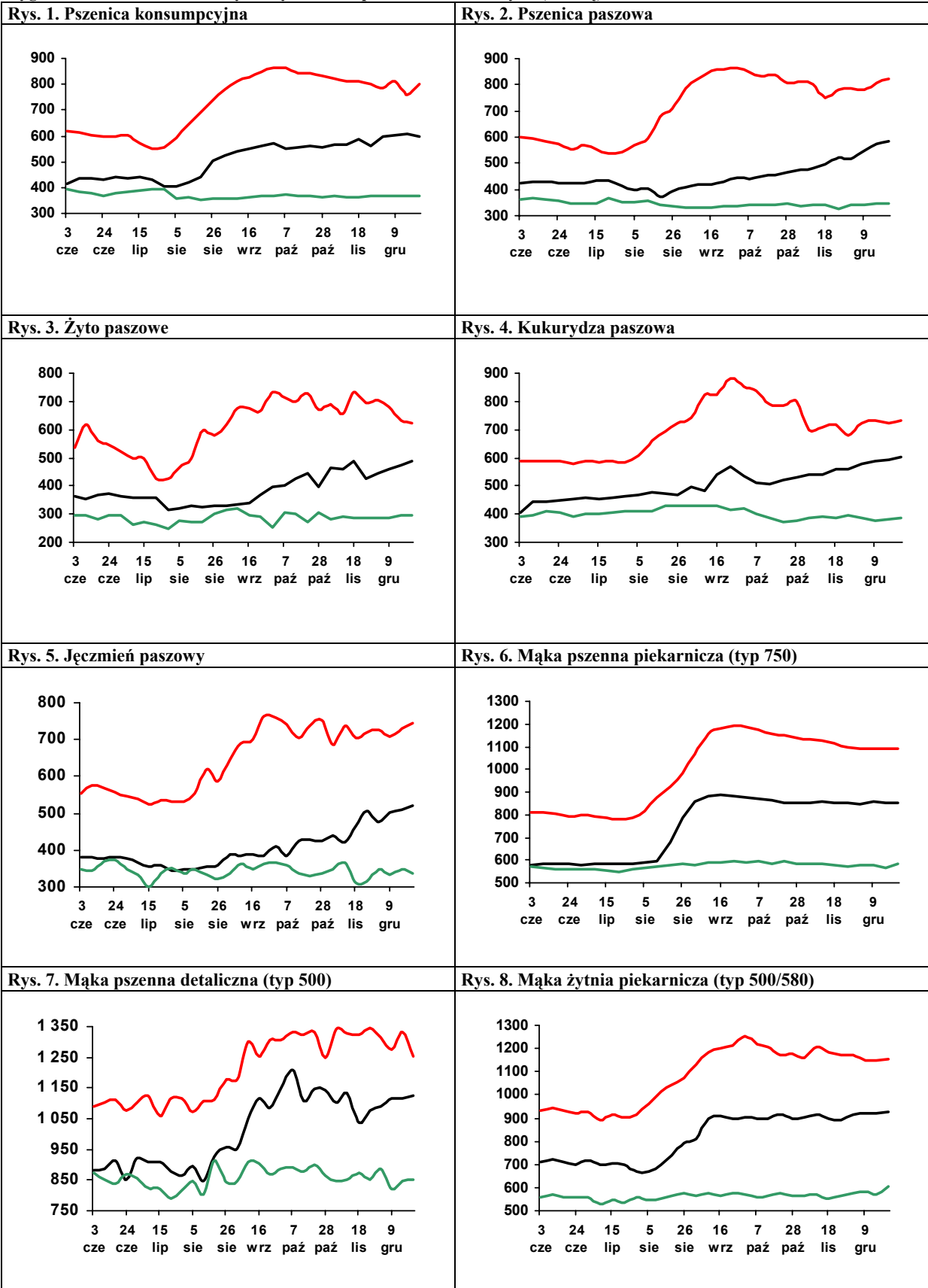
Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna Niemcy	Pszenica konsumpcyjna Czechy	Żyto konsumpcyjne Niemcy	Jęczmień paszowy Niemcy	Jęczmień paszowy Czechy	Kukurydza paszowa Słowacja	Kukurydza paszowa Czechy
2006 I	108,94	99,83	111,00	110,03	81,33	81,55	83,17
II	111,27	100,32	113,14	108,75	85,25	85,63	95,29
III	112,84	99,61	118,97	108,35	86,08	89,50	94,89
IV	115,70	100,49	121,23	106,53	86,73	91,23	97,75
V	120,68	102,26	120,32	110,00	89,57	91,63	99,66
VI	121,23	102,36	122,33	107,10	89,61	93,18	99,53
VII	122,08	102,33	123,25	98,54	89,00	89,00	102,00
VIII	123,77	110,04	124,00	104,55	89,75	95,83	103,50
IX	136,37	117,75	144,10	111,16	90,50	102,67	105,00
X	145,63	125,33	152,82	118,64	95,00	105,00	111,67
XI	149,36	130,40	156,10	132,56	97,80	113,40	123,80
XII	151,82	137,33	155,95	140,31	100,66	120	134,66
2007 I	154,33	141	155,90	143,62	122	124	154
II	154,91	144	159,66	143,04	116	124	145
III	154,91	148	162,55	139,93	115	131	130
IV	156,13	149	159,58	140,09	120	132	142
V	157,32	149	159,73	143,00	121	125	138
VI	160,52	146	158,10	145,85	112	124	148
VII	194,75	148	172,88	159,86	131	139	140
VIII	211	180	194	183	149	142	152
IX	253	188	250	219	158	166	163
X	255	214	250	230	206	235	214
XI	239	224	238	223	199	220	212

Źródło: Komisja Europejska (do VI 2006), ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

Legenda:

2007

2006

2005

Źródło: Biuletyn „Rynek zbóż” 2005-07; ZSRIR, MRiRW.

Rynek cukru

Piotr Szajner

W sezonie 2007/2008 kwota produkcji cukru w Polsce i większości krajów UE zmniejszona została współczynnikiem redukcji 13,5%¹. Redukcją objęta została zarówno kwota podstawowa 1671 tys. ton jak i kwota dodatkowa 100,6 tys. ton. W rezultacie krajowa produkcja cukru powinna wynieść ok. 1550 tys. ton.

Areał uprawy buraków cukrowych szacowany jest przez GUS na ok. 249 tys. ha. W wyniku bardzo korzystnych warunków pogodowych oraz postępującej koncentracji uprawy w wyspecjalizowanych gospodarstwach plony osiągnęły rekordowy poziom ok. 530 dt/ha. Przeciętna zawartość cukru w surowcu wynosi 16,5% i jest niższa od średniej z ostatnich pięciu kampanii 17,6%. W tych uwarunkowaniach produkcja cukru przekroczy 1900 tys. ton i będzie o ok. 370 tys. ton większa od limitu produkcyjnego.

W sezonie 2007/2008 minimalna cena skupu braku w cukrowych w UE wynosi 29,78 EUR/tonę. W Polsce w październiku 2007 r. średnia cena skupu wynosiła 110,90 zł/tonę i była o 13,8% niższa niż przed rokiem. Spadek cen skupu będzie w 60% rekompensowany w formie dopłat bezpośrednich. W okresie od 1 grudnia 2007 r. do 30 czerwca 2008 r. plantatorzy otrzymają tzw. płatność cukrową w wysokości 37,29 zł/tonę buraków objętych limitem produkcyjnym. W sezonie 2006/2007 płatność cukrowa wynosiła 33,94 zł/tonę.

Popyt na cukier na rynku krajowym utrzymuje się na stabilnym poziomie ok. 1620 tys. ton. Spożycie w gospodarstwach domowych wykazuje tendencję spadkową. W 2007 r. wyniosło ono ok. 18,1 kg/osobę, podczas gdy przed integracją z UE wynosiło prawie 20 kg/osobę. Spadek konsumpcji w gospodarstwach domowych rekompensuje wzrost zużycia w przetwórstwie żywności. W 2007 r. przemysł spożywczy zużył ok. 850 tys. ton cukru. Potwierdzają to zmiany w produkcji artykułów spożywczych o dużej zawartości cukru, w tym w szczególności wzrost produkcji czekolady i wyrobów czekoladowanych.

W listopadzie 2007 r. ceny cukru w kraju charakteryzowały się niewielkimi zmianami i były na relatywnie niskim poziomie. Decydowały o tym duża produkcja cukru, niewielkie zmiany popytu oraz aprecjacja złotego. Cena

referencyjna cukru (631,9 EUR/tonę) przeliczona na złotówki obniżyła się z 2,49 zł/kg w styczniu do 2,31 zł/kg w listopadzie 2007 r. Ceny zbytu cukru paczkowanego w październiku utrzymały się na poziomie 2,45 zł/kg, a cukru workowanego wzrosły w porównaniu do września o 2% do 2,55 zł/kg. W handlu detalicznym ceny wzrosły do 2,94 zł/kg, wobec 2,93 zł/kg w październiku, ale były o 10% niższe niż przed rokiem.

W okresie styczeń–październik eksport cukru wyniósł 290 tys. ton. Duża produkcja powoduje konieczność eksportu nadwyżek rynkowych. Większość cukru eksportowano w miesiącach czerwiec–październik. W skali całego 2007 r. eksportu cukru przekroczyć może 300 tys. ton i będzie znacznie mniejszy niż w 2006 r. (700 tys. ton). Cukier eksportowano przede wszystkim do krajów UE (161 tys. ton) i państw WNP (110 tys. ton). Ceny transakcyjne w eksporcie spadają. W listopadzie średnia cena w sprzedaży na rynku unijnym wyniosła zaledwie 467 EUR/tonę i była niższa od ceny referencyjnej. Spadek cen odnotowano także w handlu z krajami trzecimi (218 EUR/tonę). Powodem niższych cen eksportowych jest duża podaż cukru w UE oraz spadek cen na rynku światowym. Cukier eksportowano z refundacjami eksportowymi, których w okresie styczeń–październik ub. roku ARR wypłaciła 168 mln zł do 94 tys. ton cukru. Import cukru jest niewielki i w okresie dziesięciu miesięcy 2007 r. wyniósł 24 tys. ton, w tym 19 tys. ton z UE.

W listopadzie 2007 r. ceny cukru białego na giełdzie w Londynie (kontrakt 5) wynosiły 270 USD/tonę. Ceny cukru surowego w transakcjach gotówkowych na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) wynosiły 260 USD/tonę.

¹ Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 290/2007 z dnia 16 marca 2007 r. ustalające, na rok gospodarczy 2007/2008, współczynnik procentowy, o którym mowa w art. 19 rozporządzenia rady (WE) Nr 318/2006.

Tab. 1. Produkcja wybranych artykułów spożywczych zawierających cukier (tys. ton, mln hl)

Miesiące		Czekolada	Wyroby czekoladowane	Cukierki	Marmolada dżemy i powidła	Słodzone napoje bezalkoholowe
2006	IX	11,6	9,3	4,3	3,7	1,9
	X	14,1	10,5	3,8	4,5	1,8
	XI	17,2	11,0	4,4	4,8	1,6
	XII	10,7	7,5	3,5	3,7	1,7
2007	I	13,9	9,1	4,1	4,0	1,5
	II	12,5	9,0	3,9	3,7	1,5
	III	14,5	8,0	4,4	4,2	2,1
	IV	13,2	5,3	4,3	4,4	2,4
	V	9,6	5,1	4,6	4,1	2,9
	VI	9,0	4,5	4,5	5,3	3,4
	VII	7,3	6,6	3,9	4,7	2,8
	VIII	14,1	9,9	4,0	3,4	2,0
	IX	16,1	11,5	4,0	4,0	1,9
	X	17,5	13,6	4,9	4,7	1,6
I-X 2006		96,8	68,2	42,9	46,1	24,3
I-X 2007		127,7	82,7	42,7	42,6	21,6
$\frac{I-X 2007}{I-X 2006} \cdot 100$		132,0	121,2	99,5	92,4	89,0

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane GUS z przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 pracowników.

Tab. 2. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące	Eksport			Import			
	Ogółem	UE-27	Kraje trzecie	Ogółem	UE-27	Kraje trzecie	
2006	IX	453,32	659,46	370,43	646,15	658,80	557,36
	X	413,23	654,29	321,76	635,25	643,83	585,97
	XI	465,80	645,51	317,14	632,73	631,57	659,40
	XII	488,85	680,61	344,95	669,75	666,79	817,93
2007	I	574,68	646,59	390,34	652,04	640,85	825,16
	II	578,27	667,48	348,19	681,28	724,35	398,23
	III	590,34	625,56	351,25	672,87	674,52	649,86
	IV	601,46	628,92	358,11	697,37	789,13	435,51
	V	504,83	549,36	304,94	766,47	799,62	578,92
	VI	453,37	495,50	282,36	641,20	720,15	420,19
	VII	403,78	543,23	254,62	656,46	790,23	364,58
	VIII	385,72	540,44	242,98	571,30	606,01	482,87
	IX	339,84	504,20	239,33	569,12	585,46	483,36
	X	322,63	466,87	218,07	592,79	626,13	501,31

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

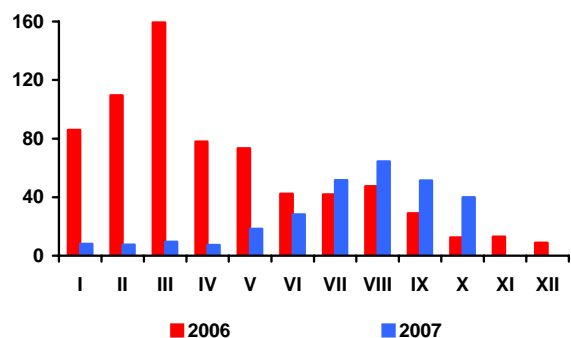
Tab. 3. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące	Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna	
	workowany	paczkowany			
2006	X	2,71	2,79	2,46	3,34
	XI	2,61	2,63	2,42	3,28
	XII	2,55	2,60	2,41	3,19
2007	I	2,53	2,58	2,45	3,15
	II	2,57	2,61	2,46	3,12
	III	2,57	2,60	2,46	3,07
	IV	2,58	2,60	2,41	3,06
	V	2,57	2,57	2,39	3,05
	VI	2,52	2,50	2,41	3,01
	VII	2,44	2,43	2,38	2,97
	VIII	2,48	2,46	2,39	2,94
	IX	2,45	2,42	2,39	2,93
	X	2,45	2,50	2,34	2,93
	XI	2,45	2,55	2,31	2,94

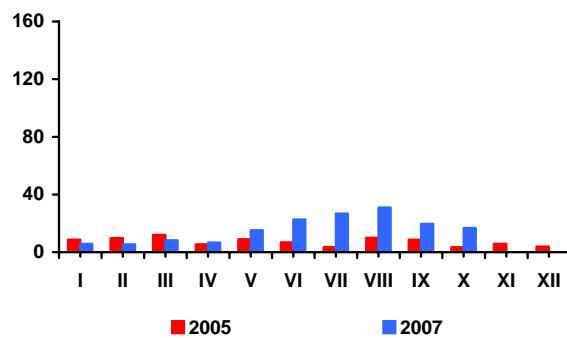
^a cenę referencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

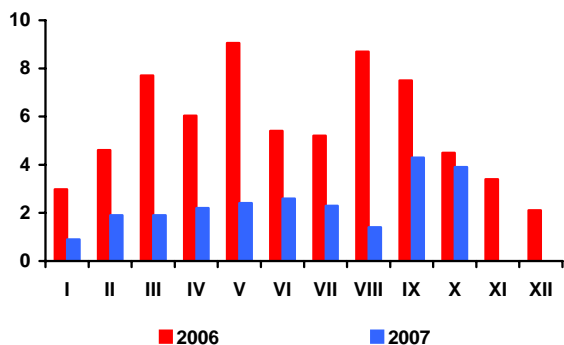
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

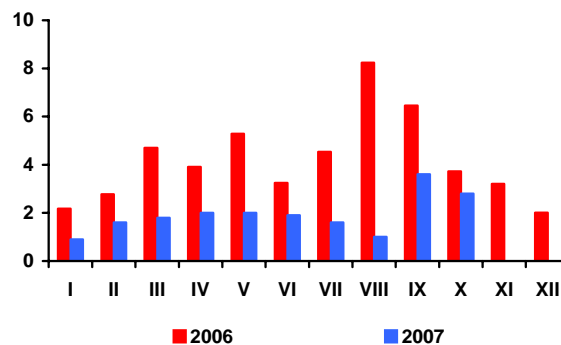
Rys. 2. Eksport do UE-27 (tys. ton)

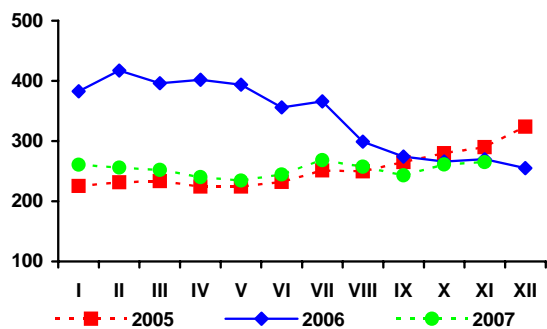
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

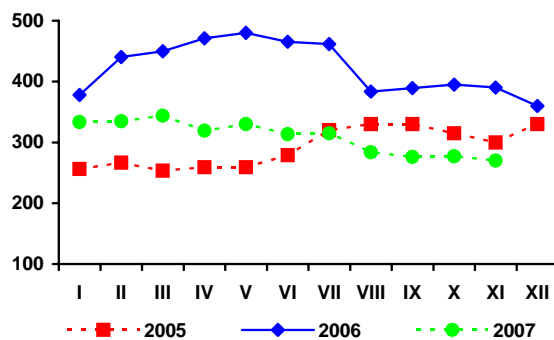
Rys. 4. Import z UE-27 (tys. ton)

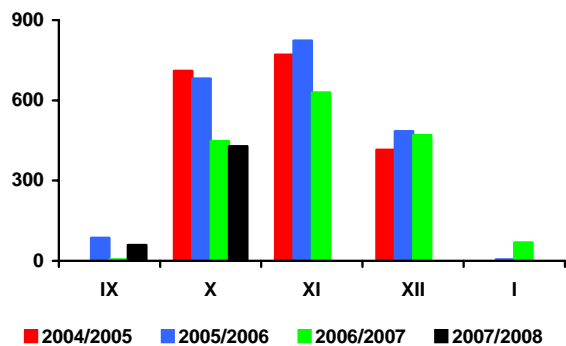
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 3. Produkcja cukru (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

Rynek rzepaku

Ewa Rosiak

Dynamicznie rosnący popyt na oleje roślinne zużywane w produkcji biopaliw, znacząco przyczynia się do wzrostu cen surowców i produktów oleistych na rynkach światowych. W bieżącym sezonie ceny oleistych umacnia także spadek ich zbiorów, w tym duży spadek zbiorów soi – najważniejszej rośliny oleistej w skali świata.

Na rynku europejskim ceny rzepaku i produktów jego przerobu osiągnęły rekordowo wysokie poziomy. W listopadzie za rzepak płacono średnio 562 USD/tonę (cif Hamburg), tj. o 41 USD/tonę więcej niż przed miesiącem i o 211 USD/tonę więcej niż przed rokiem. Olej rzepakowy kosztował 1273 USD/tonę (fob ex-mill Holandia) i był o 78 USD/tonę droższy niż przed miesiącem i o 459 USD/tonę droższy niż przed rokiem. Cena śruty rzepakowej wyniosła 260 USD/tonę (fob ex-mill Hamburg) i była o 12 USD/tonę niższa niż przed miesiącem, lecz o 108 USD/tonę wyższa niż przed rokiem. W pierwszej dekadzie grudnia, mimo odnotowanych spadków, ceny surowców i produktów oleistych na rynku europejskim nadal były bardzo wysokie.

Na rynku krajowym, wg notowań MRiRW, w grudniu skupiono 55 tys. ton rzepaku przemysłowego. Przeciętna cena skupu wyniosła 1081 zł/tonę i była o 7,1% wyższa niż przed miesiącem i o 9,5% wyższa niż przed rokiem. Zmalała natomiast przeciętna cena zbytu oleju rzepakowego rafinowanego niekonfekcjonowanego (o 4,1% do 2968 zł/tonę), po bardzo znaczącym jej wzroście w listopadzie. Zmalała też cena zbytu śruty rzepakowej (średnio o 5,9% do 553 zł/tonę). Mimo spadku, ceny zbytu obu produktów były nadal odpowiednio o 13,0 i 48,8% wyższe niż przed rokiem.

Utrzymuje się wysoki przerób rzepaku i w ślad za tym wysoka produkcja surowego oleju rzepakowego i śruty rzepakowej. W październiku sektor olejarski (zakłady liczące co najmniej 50 osób stałej załogi) wyprodukował 58 tys. ton surowego oleju rzepakowego, tj. niewiele mniej niż przed miesiącem i o 11% więcej niż przed rokiem; natomiast w pierwszych dziesięciu miesiącach br. łącznie 495 tys. ton, tj.

o 4% więcej niż w analogicznym okresie 2006 r. Większa niż w tym samym czasie roku poprzedniego była też produkcja oleju rzepakowego rafinowanego (wzrost o 14% do 349 tys. ton) oraz margaryn (wzrost o ponad 4% do 290 tys. ton).

W październiku, w porównaniu z miesiącem poprzednim, wzrosły obroty handlu zagranicznego surowcami i produktami oleistych, zarówno po stronie eksportu, jak i importu. Mniejszy niż przed miesiącem, był tylko eksport nasion oleistych oraz import margaryn. W pierwszych dziesięciu miesiącach br. łącznie wywieziono: 399 tys. ton rzepaku (ok. 3 razy więcej niż w analogicznym okresie 2006 r.), 209 tys. ton oleju rzepakowego (o 36% więcej), 49 tys. ton margaryn (o 57% więcej) oraz 305 tys. ton śruty rzepakowej (o 5% mniej). Przywieziono: 1766 tys. ton śrut oleistych (o 5% więcej niż przed rokiem), 307 tys. ton olejów roślinnych (o 12% mniej), 120 tys. ton nasion oleistych (o 38% mniej) i 23 tys. ton margaryn (o 16% więcej).

W listopadzie, w porównaniu z miesiącem poprzednim, jak i z analogicznym miesiącem roku poprzedniego, oleje i margaryny bardziej podrożały u producenta niż na poziomie detalu.

W okresie od grudnia 2006 r. do listopada 2007 r. ceny detaliczne tłuszczów roślinnych wzrosły średnio o 7,6%. Wzrost ich cen był zbliżony do wzrostu cen całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi (7,5%), lecz wyraźnie mniejszy niż tłuszczów zwierzęcych (22,4%). W relacji rok do roku, tłuszcze roślinne podrożały przeciętnie o 2,7%, tj. znacząco mniej niż cała żywność łącznie z napojami bezalkoholowymi (4,6%), w tym znacząco mniej niż tłuszcze zwierzęce (4,6%). W porównywanych okresach margaryny, potaniały względem masła, zaś oleje roślinne podrożały względem tłuszczów zwierzęcych surowych i topionych (słoniny i smalcu). Ich ceny bowiem spadły w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2005 I-XII	520 081	288 990	117 245	691 826	18,12	22,5	75,2
2006 I-XII	600 369	429 465	197 914	831 920	21,79	33,0	72,2
2006 X	51 763	48 695	12 325	88 133	2,31	23,8	58,7
XI	46 772	45 717	18 266	74 223	1,94	39,1	63,0
XII	53 648	34 974	15 349	73 273	1,92	28,6	73,2
2007 I	47 877	40 728	15 676	72 929	1,91	32,7	65,6
II	50 100	31 486	21 371	60 215	1,58	42,7	83,2
III	52 676	34 557	22 851	64 382	1,69	43,4	81,8
IV	46 445	27 394	15 100	58 739	1,54	32,5	79,1
V	46 668	27 219	31 132	42 755	1,12	66,7	109,2
VI	40 099	26 691	24 292	42 498	1,11	60,6	94,4
VII	37 497	23 144	27 172	33 469	0,88	72,5	112,0
VIII	58 272	28 999	21 194	66 077	1,73	36,4	88,2
IX	57 986	27 022	16 875	68 133	1,78	29,1	85,1
X	57 509	39 907	20 192	77 224	2,02	35,1	74,5
Wskaźnik zmian w %							
X 2007 / IX 2006	99,2	147,7	119,7	113,3	113,3	120,6	87,5
X 2007 / X 2006	111,1	82,0	163,8	87,6	87,6	147,5	126,8
X 2007 / XII 2006	107,2	114,1	131,6	105,4	105,4	122,7	101,7

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2005 I-XII	520 081	17 525	113 220	424 386	11,12	21,8	122,5
2006 I-XII	600 369	8 666	185 693	423 342	11,09	30,9	141,8
2006 X	51 763	802	11 754	40 811	1,07	22,7	126,8
XI	46 772	513	17 107	30 178	0,79	36,6	155,0
XII	53 648	576	15 063	39 161	1,03	28,1	137,0
2007 I	47 877	363	15 332	32 908	0,86	32,0	145,5
II	50 100	273	20 846	29 527	0,77	41,6	169,7
III	52 676	177	22 068	30 785	0,81	41,9	171,1
IV	46 445	312	14 975	31 782	0,83	32,2	146,1
V	46 668	62	30 572	16 158	0,42	65,5	288,8
VI	40 099	296	23 644	16 751	0,44	59,0	239,4
VII	37 497	580	25 889	12 188	0,32	69,0	307,7
VIII	58 272	1 697	19 865	40 104	1,05	34,1	145,3
IX	57 986	2 720	16 388	44 318	1,16	28,3	130,8
X	57 509	4 375	19 208	42 676	1,12	33,4	134,8
Wskaźnik zmian w %							
X 2007 / IX 2006	99,2	160,8	117,2	96,3	96,3	118,2	103,0
X 2007 / X 2006	111,1	545,5	163,4	104,6	104,6	147,1	106,2
X 2007 / XII 2006	107,2	759,5	127,5	109,0	109,0	119,0	98,4

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śruty rzepakowej ^a	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2005 I-XII	780 122	1 975 956	326 810	2 429 268	41,9	32,1
2006 I-XII	900 554	2 117 286	400 876	2 616 964	44,5	34,4
2006 X	77 645	184 056	29 658	232 043	38,2	33,5
XI	70 158	226 358	34 514	262 002	49,2	26,8
XII	80 472	208 852	41 088	248 236	51,1	32,4
2007 I	71 816	175 357	37 096	210 077	51,7	34,2
II	75 150	122 221	35 584	161 787	47,4	46,4
III	79 014	202 090	37 669	243 435	47,7	32,5
IV	69 668	187 704	22 627	234 745	32,5	29,7
V	70 002	156 472	26 559	199 915	37,9	35,0
VI	60 149	171 075	31 154	200 070	51,8	30,1
VII	56 246	216 132	21 088	251 290	37,5	22,4
VIII	87 408	151 947	46 883	192 472	53,6	45,4
IX	86 979	150 207	36 688	200 498	42,2	43,4
X	86 264	233 293	38 270	281 287	44,4	30,7
Wskaźnik zmian w %						
X 2007 IX 2006	99,2	155,3	104,3	140,3	105,2	70,7
X 2007 X 2006	111,1	126,8	129,0	121,2	116,1	91,7
X 2007 XII 2006	107,2	111,7	93,1	113,3	86,9	94,6

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 4. Krajowy bilans śruty rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2005 I-XII	780 122	3 168	325 959	457 331	41,8	170,6
2006 I-XII	900 554	10 044	392 913	517 685	43,6	174,0
2006 X	77 645	2 580	29 032	51 193	37,4	151,7
XI	70 158	403	33 392	37 169	47,6	188,8
XII	80 472	534	38 570	42 436	47,9	189,6
2007 I	71 816	483	35 314	36 985	49,2	194,2
II	75 150	387	33 390	42 147	44,4	178,3
III	79 014	528	35 148	44 394	44,5	178,0
IV	69 668	406	12 938	57 136	18,6	121,9
V	70 002	310	24 441	45 871	34,9	152,6
VI	60 149	249	29 449	30 949	49,0	194,4
VII	56 246	730	19 619	37 357	34,9	150,6
VIII	87 408	755	45 052	43 111	51,5	202,8
IX	86 979	1 654	34 491	54 142	39,7	160,6
X	86 264	308	34 879	51 693	40,4	166,9
Wskaźnik zmian w %						
X 2007 IX 2006	99,2	18,6	101,1	95,5	102,0	103,9
X 2007 X 2006	111,1	11,9	120,1	101,0	108,1	110,0
X 2007 XII 2006	107,2	57,7	90,4	121,8	84,4	88,0

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2005 I-XII	347 835	21 267	34 258	334 844	8,77	9,8	103,9
2006 I-XII	345 455	25 078	39 941	330 592	8,66	11,6	104,5
2006 X	31 994	2 548	4 001	30 541	0,80	12,5	104,8
XI	35 861	2 932	4 091	34 702	0,91	11,4	103,3
XII	25 572	2 332	4 532	23 372	0,61	17,7	109,4
2007 I	27 006	2 077	3 867	25 216	0,66	14,3	107,1
II	27 201	2 320	4 080	25 441	0,67	15,0	106,9
III	32 064	2 780	5 837	29 007	0,76	18,2	110,5
IV	27 578	1 875	4 783	24 670	0,65	17,3	111,8
V	27 790	2 495	4 118	26 167	0,69	14,8	106,2
VI	25 088	2 390	3 436	24 042	0,63	13,7	104,4
VII	26 310	1 957	3 761	24 506	0,64	14,3	107,4
VIII	29 724	1 894	4 870	26 748	0,70	16,4	111,1
IX	32 141	2 690	6 106	28 725	0,75	19,0	111,9
X	34 778	2 508	8 291	28 995	0,76	23,8	119,9
Wskaźnik zmian w %							
<u>X 2007</u> <u>IX 2006</u>	108,2	93,2	135,8	100,9	100,9	125,5	107,2
<u>X 2007</u> <u>X 2006</u>	108,7	98,4	207,2	94,9	94,9	190,6	114,5
<u>X 2007</u> <u>XII 2006</u>	136,0	107,5	182,9	124,1	124,1	134,5	109,6

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe,
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenvica	Relacja cen
2005 I-XII	773,9	367,3	2,11
2006 I-XII	934,4	447,6	2,09
2006 XI	987,6	535,8	1,84
XII	987,6	572,5	1,73
2007 I	992,8	630,5	1,57
II	1039,8	646,7	1,61
III	1008,9	634,5	1,59
IV	983,3	620,1	1,59
V	999,0	610,9	1,64
VI	982,0	582,2	1,69
VII	950,8	552,4	1,72
VIII	963,2	678,6	1,42
IX	1053,4	837,3	1,26
X	1065,0	825,7	1,29
XI	1009,8	799,1	1,26
Wskaźnik zmian w %			
<u>XI 2007</u> <u>X 2007</u>	94,8	96,8	x
<u>XI 2007</u> <u>XI 2006</u>	104,5	149,1	x
<u>XI 2007</u> <u>XII 2006</u>	102,2	139,6	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	Olej rzepakowy	Olej sojowy	Olej słonecznikowy	Olej rzepakowy	Olej sojowy	Olej słonecznikowy
2005 I-XII	3,23	3,92	4,27	4,72	5,40	5,90
2006 I-XII	3,22	3,87	4,07	4,70	5,24	5,60
2006 XI	3,25	x	4,03	4,75	5,26	5,49
XII	3,39	4,01	4,02	4,74	5,25	5,47
2007 I	3,41	3,94	4,08	4,79	5,26	5,47
II	3,38	3,92	4,12	4,81	5,25	5,46
III	3,64	4,00	4,03	4,80	5,28	5,46
IV	3,73	3,85	4,06	4,79	5,24	5,42
V	3,55	x	4,12	4,81	5,25	5,40
VI	3,49	x	3,99	4,80	5,25	5,38
VII	3,43	4,07	4,10	4,81	5,27	5,40
VIII	3,46	4,18	4,12	4,83	5,29	5,42
IX	3,62	4,13	4,20	4,90	5,39	5,52
X	3,86	4,65	4,68	5,04	5,44	5,63
XI	4,00	x	5,01	5,22	5,57	5,83
Wskaźnik zmian w %						
<u>XI 2007</u> X 2007	103,6	x	107,1	103,6	102,4	103,6
<u>XI 2007</u> XI 2006	126,6	x	120,7	112,7	104,7	99,8
<u>XI 2007</u> XII 2006	118,0	x	124,6	110,1	106,1	106,6

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

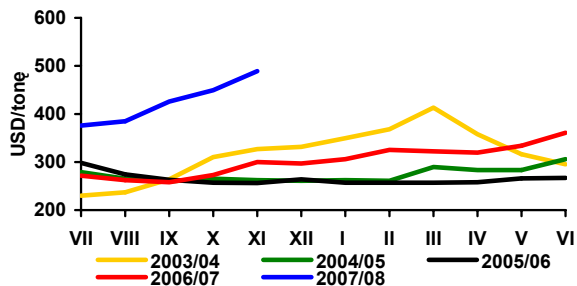
Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	Marga-ryna Palma w op. 250 g	Masło roślinne w op. 250 g	Masmix za 1 kg	Masło w op. 200 g ^a	Smalec w op. 250 g	Marga-ryna Palma w op. 250 g	Masło roślinne w op. 500 g	Masmix w op. 400 g	Masło w op. 200 g ^b	Smalec w op. 250 g
2005 I-XII	3,68	4,68	7,20	12,01	3,70	4,96	6,44	12,50	15,75	5,56
2006 I-XII	3,72	4,76	6,62	11,44	2,83	4,88	6,26	12,13	15,15	4,60
XI	3,72	4,80	6,66	11,64	2,83	4,92	6,26	12,15	15,15	4,44
XII	3,80	4,80	6,63	11,58	2,84	4,84	6,26	12,10	15,05	4,40
2007 I	4,12	5,28	7,00	11,56	2,71	4,92	x	12,13	15,10	4,44
II	4,16	5,28	6,82	11,55	2,70	4,96	x	12,08	15,15	4,32
III	4,16	5,40	7,06	11,55	2,65	4,96	x	11,98	15,15	4,32
IV	4,08	x	7,15	11,62	2,64	4,96	x	11,98	15,25	4,32
V	4,08	5,04	7,11	11,69	2,61	5,00	x	12,08	15,25	4,32
VI	4,12	5,04	7,12	11,99	2,63	5,00	x	12,03	15,40	4,32
VII	4,16	4,96	7,15	12,85	2,67	5,04	x	12,05	15,85	4,28
VIII	1,06	1,26	7,12	13,94	2,74	1,28	x	4,84	3,29	1,07
IX	4,36	5,16	7,21	15,06	2,84	5,16	x	12,28	18,50	4,32
X	4,96	5,40	7,36	15,61	3,01	5,32	x	12,40	19,70	4,40
XI	5,24	5,44	7,53	15,45	3,05	5,56	x	12,43	20,55	4,56
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2007</u> X 2007	105,6	100,7	102,3	99,0	101,3	104,5	x	100,2	104,3	103,6
<u>XI 2007</u> XI 2006	140,9	113,3	113,1	132,7	107,8	113,0	x	102,3	135,6	102,7
<u>XI 2007</u> XII 2006	137,9	113,3	113,6	133,4	107,4	114,9	x	102,7	136,5	103,6

^a masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

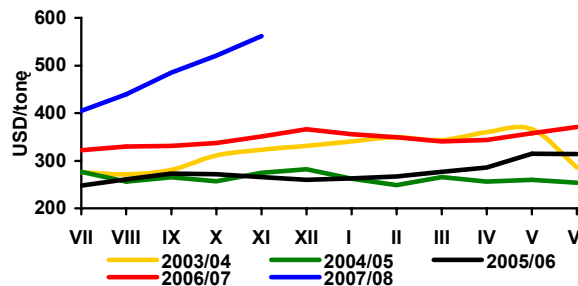
^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% masy

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

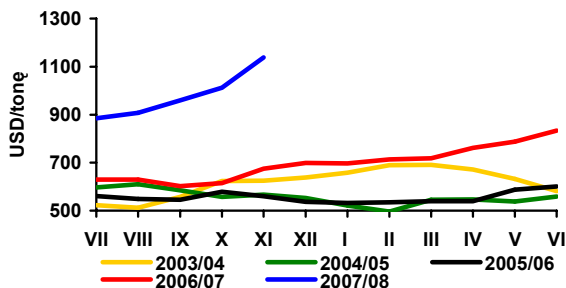
Rys. 1. Ceny amerykańskiej soi (cif Rotterdam)

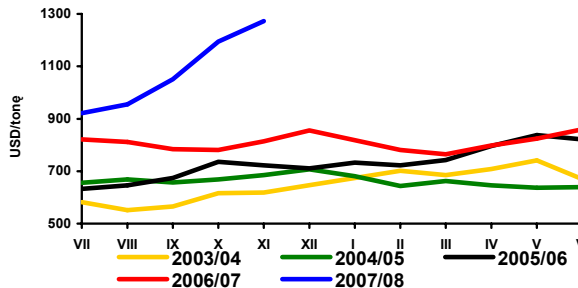
Rys. 2. Ceny europejskiego rzepaku (cif Hamburg)

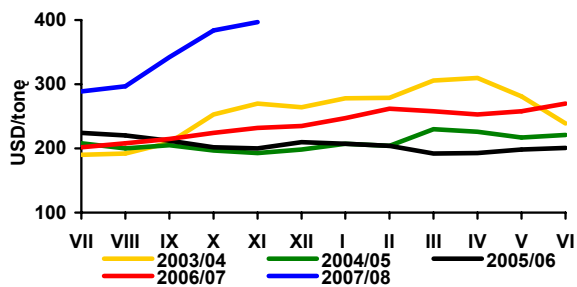
Rys. 3. Ceny holenderskiego oleju sojowego (fob ex-mill)

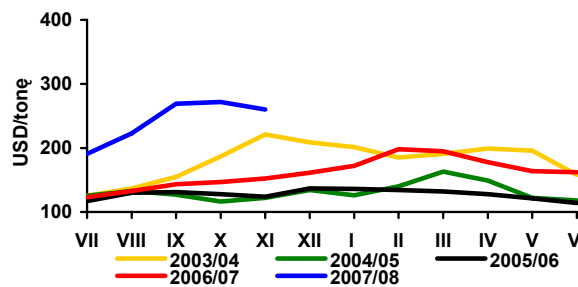
Rys. 4. Ceny holenderskiego oleju rzepakowego (fob ex-mill)

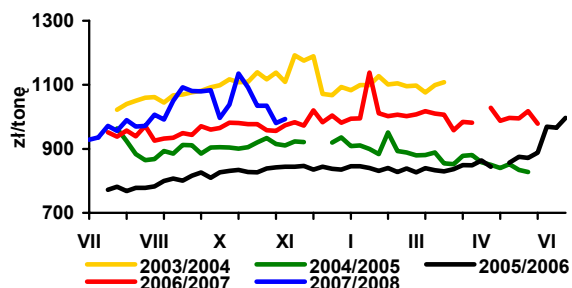
Rys. 5. Ceny argentyńskiej śruty sojowej 44/45% białka (cif Rotterdam)

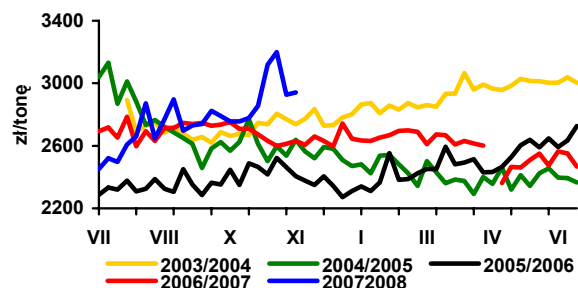
Rys. 6. Ceny niemieckiej śruty rzepakowej 34% białka (fob ex-mill Hamburg)

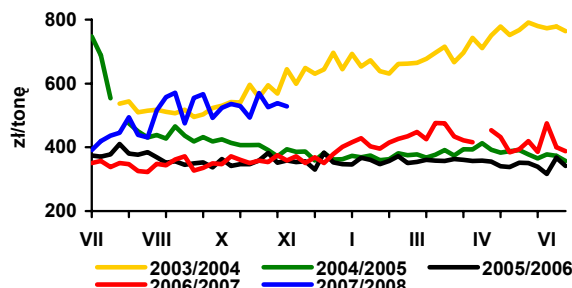
Rys. 7. Ceny skupu rzepaku (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

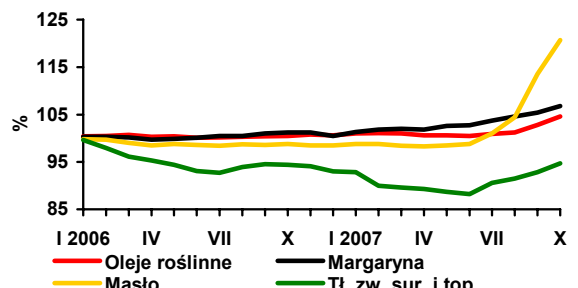
Rys. 8. Ceny zbytu oleju rzepakowego rafinowanego (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

Rys. 9. Ceny zbytu śruty rzepakowej (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

Rys. 10. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2005 = 100)

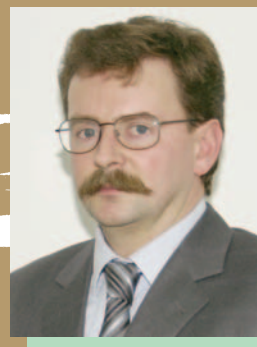

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

Rynek ziemniaków

Wiesław Dzwonkowski

Zbiory ziemniaków w 2007 r. wyniosły 11,8 mln ton i były wyższe o ok. 2,8 mln ton (o 31,3%) niż w 2006 r. W porównaniu ze wstępną oceną z września ub. roku, nie zmieniła się powierzchnia ich uprawy, natomiast oszacowano wyższy poziom plonów. W 2007 r. plony ziemniaków wyniosły 207 dt/ha i były o 57 dt/ha (o 38%) wyższe niż w 2006 r. i o 27dt/ha (o 15%) wyższe w porównaniu ze średnią plonów z lat 2001-2005.

Największą produkcją ziemniaków w ub. roku charakteryzowały się województwa: mazowieckie (1,7 mln ton) i łódzkie (1,4 mln ton), natomiast najniższe zbiory odnotowano w województwach: lubuskim (259 tys. ton), opolskim (273 tys. ton) oraz warmińsko- mazurskim (278 tys. ton).

Wysoka podaż ziemniaków spowodowała, że ich ceny w bieżącym sezonie znacząco się obniżyły. W listopadzie ceny targowiskowe kształtowały się na poziomie 553 zł/tonę i były nieznacznie niższe niż w październiku (o niespełna 1%), ale w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku były niższe o ponad 40%. W podobnym stopniu potaniały ziemniaki w sprzedaży detalicznej.

W listopadzie najniższe ceny, 439-484 zł/tonę, notowano w województwach: podlaskim, łódzkim, mazowieckim i świętokrzyskim. Natomiast najdroższe ziemniaki, w cenie przekraczającej 700 zł/tonę były w województwie zachodniopomorskim, a tylko nieco tańsze w pomorskim i lubuskim.

Wzrost podaży i spadek cen ziemniaków, przynajmniej jak dotychczas, nie spowodowały zahamowania wzrostowej tendencji cen przetworów ziemniaczanych. Ceny zbytu skrobi ziemniaczanej od początku bieżącej kampanii spadły o ponad 20%. Natomiast ceny detaliczne mączki ziemniaczanej utrzymały się na poziomie ok. 4,65 zł/kg. W konsekwencji relacja ceny detalicznej mączki ziemniaczanej do cen zbytu

w listopadzie 2007 r. wyniosła prawie 2,1, podczas gdy w analogicznym okresie poprzedniego roku wynosiła 1,4.

Niskie ceny i poprawa jakości sprzyjają wzrostowi eksportu ziemniaków, który w pierwszych czterech miesiącach sezonu 2007/08 wyniósł 15,8 tys. ton, wobec 2,7 tys. ton w analogicznym okresie ubiegłego sezonu. Ziemniaki są sprzedawane głównie na rynki krajów WNP (Mołdawia, Ukraina, w mniejszym stopniu Białoruś oraz Rosja). Na niskim poziomie utrzymuje się eksport mąki i skrobi ziemniaczanej, który w pierwszych dziesięciu miesiącach 2007 r. wyniósł 17,8 tys. ton, wobec 33,7 tys. ton w analogicznym okresie 2006 r. Nieco obniżył się wywóz syropów skrobiowych i dekstryn. Brakuje też wyraźnego ożywienia w eksporcie pozostałych przetworów z ziemniaków. W ciągu pierwszych dziesięciu miesięcy 2007 r. eksport frytek wyniósł 74,9 tys. ton, a chipsów 11,8 tys. ton wobec 76,3 i 14,6 tys. ton w analogicznym okresie 2006 r.

W okresie styczeń-październik 2007 r. import frytek wyniósł 40,2 tys. ton, chipsów 4,2 tys. ton, a suszu z ziemniaków 2,6 tys. ton, podczas gdy w analogicznym okresie poprzedniego roku było to odpowiednio: 31,4; 3,3 i 4,0 tys. ton. Zanotowano wzrost importu skrobi nieprzetworzonych, z 48,0 do 66,7 tys. ton, chociaż import skrobi ziemniaczanej obniżył się z 15,5 do 8,3 tys. ton. Zwiększył się również przywóz pozostałych produktów skrobiowych. W okresie pierwszych dziesięciu miesięcy 2007 r. sprowadzono 128,5 tys. ton syropów skrobiowych oraz 71,6 tys. ton dekstryn i preparatów wykańczalniczych na bazie skrobi, wobec odpowiednio: 92,3 i 68,5 tys. ton w analogicznym okresie poprzedniego roku.

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej ^a		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
I	.	.	.	-	1 894	-
II	.	.	.	-	41	-
III	.	.	.	-	-	-
IV	38 600	39 100	34 600	-	-	-
V	29 100	32 400	28 400	-	-	-
VI	24 900	29 400	10 200	-	-	-
VII	25 800	21 900	22 800	-	-	-
VIII	44 500	36 700	69 100	806	-	2 363
IX	238 900	159 600	298 500	27 538	12 631	29 984
X	319 600	326 900	303 300	41 608	37 510	35 730
XI	144 600	133 700	129 300	20 373	17 714	
XII	49 900	45 400		5 092	1 999	
RAZEM	855 900 ^b	747 500 ^c	296 200 ^d	95 417	71 789	68 077

^a krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy, ^b okres I-XII 2005, ^c okres I-XII 2006, ^d okres I-XI 2007

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	Wczesne	sadzeniaki	pozostałe	Skrobia ziemn.	Skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2006 I-XII	758	1 409	10 643	45 783	86	53 402	8 452	101 914	18 686	8 430
2006 I-X	754	1 036	10 147	38 557	68	44 818	6 695	83 458	15 999	6 909
2007 I-X	1 172	1 363	16 615	17 839	129	38 812	9 304	74 884	11 812	3 963
2006 IX	2	-	15	1 988	10	4 282	817	7 559	1 386	520
X	2	-	1 091	4 862	4	4 867	1 044	7 217	1 396	703
XI	3	-	220	4 405	1	4 171	940	9 028	1 329	795
XII	1	373	276	2 821	16	4 414	816	9 390	1 359	725
2007 I	1	40	80	2 011	22	2 752	640	7 164	1 303	646
II	70	-	149	1 917	12	2 909	746	7 059	1 041	706
III	66	166	167	2 254	2	3 563	940	8 208	1 665	640
IV	261	457	70	878	5	3 602	1 047	7 158	1 269	441
V	304	698	11	998	27	4 743	952	7 238	1 138	303
VI	368	-	420	948	8	4 329	949	7 154	1 327	200
VII	10	-	1 182	936	18	3 744	1 069	7 764	1 188	235
VIII	22	-	2 413	786	9	3 507	1 069	7 802	986	123
IX	36	-	7 367	3 820	17	4 801	795	7 672	1 143	382
X	34	1	4 755	3 291	8	4 861	1 099	7 666	752	286

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	Wczesne	sadzeniaki	pozostałe	Skrobia ziemn.	Skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2006 I-XII	45 010	17 310	49 552	19 312	45 485	119 696	81 120	37 196	3 897	4 662
2006 I-X	43 378	16 668	47 825	15 529	32 511	92 309	68 478	31 374	3 318	4 008
2007 I-X	74 712	31 709	64 979	8 336	58 370	128 470	71 626	40 276	4 214	2 644
2006 IX	105	1 678	853	3 394	3 613	11 501	6 360	3 588	325	347
X	237	90	386	1 847	4 681	12 441	6 840	3 532	279	473
XI	566	427	665	1 513	4 253	13 982	7 028	2 657	238	373
XII	1 067	414	1 061	1 776	5 619	13 175	7 869	2 999	337	281
2007 I	1 659	316	3 565	482	5 039	10 110	5 791	3 705	247	497
II	2 334	4 083	4 236	867	4 510	11 376	6 981	3 353	224	432
III	4 426	10 114	10 574	1 279	4 621	15 826	7 835	4 574	193	342
IV	12 139	10 344	9 294	843	3 272	12 893	6 932	3 240	212	247
V	37 140	4 161	21 359	1 164	6 316	16 551	8 186	4 779	430	387
VI	16 433	97	12 125	1 141	3 387	10 210	7 881	8 533	509	293
VII	94	1 524	3 371	891	4 039	18 379	8 025	4 313	771	109
VIII	384	1 071	424	613	3 647	11 395	7 715	3 412	541	87
IX	61	-	12	546	20 335	13 559	6 732	2 606	533	85
X	41	-	20	510	3 205	8 172	5 550	1 761	555	167

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj Ceny	XI	IX	X	XI	Wskaźnik zmian cen	
		2006	2007	2007	2007	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	Skupu	21,3	19,9	19,3	22,3	104,7	115,5
	Targowiskowa	92,9	61,0	55,7	55,3	59,5	99,3
	Detaliczna (zł/kg)	1,25	0,76	0,74	0,75	60,0	101,4
	Importowa	167,5	191,1	214,0	.	127,8	112,0
	Eksportowa	43,4	29,0	24,8	.	57,2	85,6
Relacje cen	Skup / targowisko	0,23	0,33	0,35	0,40	-	-
	Targowisko / detal	0,74	0,80	0,75	0,74	-	-
	Skup / detal	0,17	0,26	0,26	0,30	-	-
Ziemniaki skrobiowe ^a	Skupu (zł/t)	144,7	143,2	140,0	138,1	95,4	98,7
Skrobia ziemniaczana	Zbytu (zł/kg)	2,16	2,65	2,33	2,25	104,2	96,6
Skrobia ziemniaczana	Detaliczna (zł/kg)	3,00	4,68	4,67	4,65	155,0	99,6
Frytki	Detaliczna (zł/kg)	8,22	9,16	9,20	9,16	111,4	99,6
Chipsy	Detaliczna (zł/kg)	32,20	32,00	32,20	32,50	100,9	100,9
Pyzy ziemniaczane	Detaliczna (zł/kg)	6,62	7,24	7,28	7,32	110,6	100,5
Kopytka	Detaliczna (zł/kg)	7,38	7,64	7,74	7,80	105,7	100,8

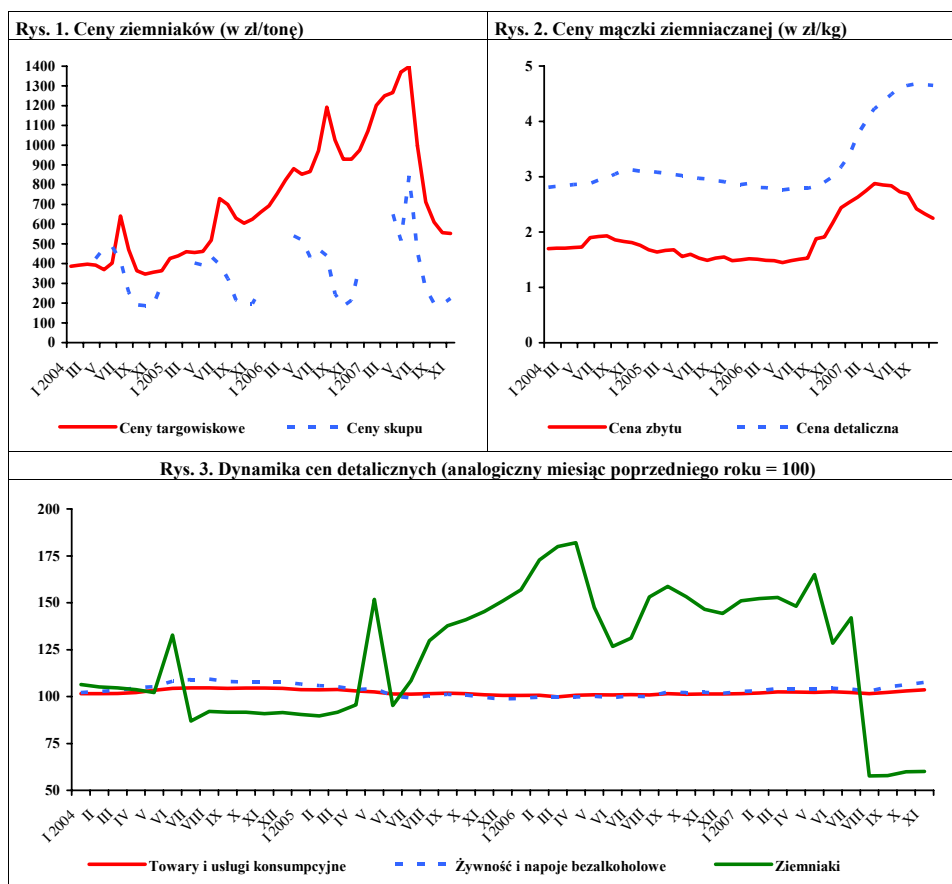
^a cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

Województwa		2006		2007		wsk. zmian cen	
		listopad	wrzesień	październik	listopad	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	106,6	65,7	60,9	60,8	57,1	99,9
2	Kujawsko-pomorskie	100,2	57,7	51,5	53,2	53,1	103,2
3	Lubelskie	77,8	60,0	49,3	50,2	64,5	101,8
4	Lubuskie	98,4	71,8	61,9	64,7	65,8	104,5
5	Łódzkie	92,8	50,6	47,6	43,9	47,4	92,3
6	Małopolskie	85,5	64,5	63,9	62,5	73,1	97,8
7	Mazowieckie	95,9	56,2	46,5	48,1	50,1	103,4
8	Opolskie	104,3	69,3	60,7	62,3	59,7	102,7
9	Podkarpackie	87,0	69,0	61,8	58,1	66,8	94,0
10	Podlaskie	72,4	50,7	42,0	43,8	60,5	104,5
11	Pomorskie	104,8	69,6	65,1	67,4	64,3	103,5
12	Śląskie	98,7	59,3	58,2	60,1	60,8	103,2
13	Świętokrzyskie	75,7	60,4	48,4	48,4	64,0	100,0
14	Warmińsko-mazurskie	87,7	58,7	56,4	50,9	58,0	90,2
15	Wielkopolskie	104,1	61,0	58,5	55,6	53,4	94,9
16	Zachodniopomorskie	100,0	72,8	71,2	70,9	70,9	99,6
maksimum		106,6	72,8	71,2	70,9	x	
minimum		72,4	50,6	42,0	43,8		
różnica w %		47,2	43,8	69,7	61,8		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek warzyw

Grażyna Stępa
Tomasz Smoleński

W listopadzie 2007 r. w porównaniu z październikiem, w wyniku obniżenia się podaży wzrosły ceny skupu pomidorów szklarniowych (o 19% do 4,79 zł/kg), marchwi (o 2% do 0,60 zł/kg) i pieczarek (o 8% do 4,98 zł/kg) przeznaczonych do bezpośredniego spożycia. Ceny skupu cebuli (0,64 zł/kg) utrzymały się na poziomie poprzedniego miesiąca. Obniżyły się ceny kapusty białej (o 8% do 0,35 zł/kg) i buraków ćwikłowych (o 2% do 0,45 zł/kg). W skupie do przetwórstwa więcej płacono za kalafiorów różyczkowanych (o 2% do 0,60 zł/kg) i brokuły różyczkowanych (o 1%). Kapusta biała potaniała o 9% do 0,30 zł/kg, a stabilne były ceny cebuli obieranej, marchwi, buraków i pietruszki. Spośród warzyw przeznaczonych na eksport najbardziej obniżyła się cena cebuli (o 5%), a w mniejszym stopniu kapusty czerwonej (o 2%) i marchwi (o 2%). Wyższe były ceny kapusty pekińskiej (o 22%), pietruszki (o 8%) oraz kapusty białej (o 6%), buraków czerwonych (o 3%) i selerów (o 1%). Wzrosły ceny hurtowe większości warzyw: ogórków spod osłon (o 19%), pomidorów spod osłon (o 18%) i buraków ćwikłowych (o 2%). W stosunku do grudnia 2006 r. wzrosły ceny skupu większości warzyw do bezpośredniej konsumpcji, do przetwórstwa i na eksport, a najbardziej: kapusty białej, pekińskiej, czerwonej, kalafiorów i pomidorów. W handlu hurtowym ceny większości warzyw obniżyły się: cebuli (o 43%), buraków (o 16%) i marchwi (o 8%).

W listopadzie 2007 r. w porównaniu z październikiem obniżyły się ceny detaliczne większości gatunków warzyw świeżych: kapusty białej, marchwi, cebuli, buraków, selerów, porów, i pieczarek. Wzrósł poziom cen detalicznych papryki (o 87%) i kalafiorów (o 24%). W tym czasie w stosunkowo małym stopniu zmieniły się ceny detaliczne i zbytu przetworów warzywnych. W stosunku do października 2006 r. nastąpił wzrost cen detalicznych: papryki (o 87%), kalafiorów (o 24%), kapusty białej (o 21%) i pieczarek (o 13%). W listopadzie 2007r. w porównaniu z październikiem wzrosły ceny detaliczne niemal wszystkich przetworów, a najbardziej mrożonych mieszanek warzywnych (o 12%) i fasoli szparagowej mrożonej

(o 19%). Zbliżona do ubiegłorocznej była cena detaliczna ogórków konserwowanych, kukurydzy konserwowej i keczupu. Wzrosły ceny zbytu koncentratu pomidorowego (o 9%), ogórków konserwowych i keczupu. Potaniały mrożone kalafiorów i mieszanki warzywno mrożone.

W październiku 2007 r. w porównaniu z październikiem roku poprzedniego średnie i duże zakłady przetwórcze zwiększyły produkcję konserw warzywnych o 36%. Obniżyła się produkcja soków warzywnych pozostałych (o 44%), marynat (o 11%) i warzyw mrożonych (o 7%).

W październiku 2007 r. wyeksportowano 38,9 tys. ton warzyw świeżych o wartości 13,2 mln EUR, co oznacza wzrost ilości i wartości o 9% w stosunku do października 2006 r. Na zwiększenie wolumenu eksportu wpłynął blisko 9-krotny wzrost sprzedaży marchwi i kapusty (o 46%). W październiku br. wyeksportowano 39 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 24 mln EUR. Wartość eksportu przetworów obniżyła się w stosunku do października 2006 r. o 12%. Obniżyła się sprzedaż przetworów: o 12% mrożonek i o 22% suszy, a sprzedaż marynat wzrosła o 13%.

Import warzyw świeżych w październiku 2007 r. wyniósł 5 tys. ton, a jego wartość 3,3 mln EUR. W porównaniu z październikiem 2006 r. wolumen importu warzyw świeżych obniżył się o 50%, a jego wartość obniżyła się o 14%. Na spadek importu warzyw wpłynął o 98% niższy import marchwi, o 67% cebuli, o 15% czosnku i o 10% papryki. Wskutek obniżającej się podaży pomidorów i ogórków gruntowych – zakup tych gatunków wzrósł odpowiednio o 8 i o 4%. Import przetworów warzywnych wyniósł 104 tys. ton, a jego wartość 9,1 mln EUR. W porównaniu z październikiem 2006 r. ilość importu obniżyła się o 4%, a jego wartość wzrosła o 1%. Zmniejszyła się wielkość importu przetworów warzywnych marynat (o 29%) i konserw (o 67%). Więcej zakupiono suszy (o 97%) i koncentratu pomidorowego (o 52%).

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafiori gruntowe (szt.)	Pieczarki
2006 XI	0,90	1,35	0,29	0,57	0,50	-	-	-	2,82	-	4,32
XII	0,93	1,39	0,26	0,58	0,48	-	-	-	4,07	-	4,68
2006 I-XII	0,85	1,29	0,58	0,85	0,64	1,11	0,80	0,79	3,58	2,06	4,50
2007 I	0,94	1,46	0,27	0,61	0,50	-	-	-	5,17	-	4,46
II	1,04	1,56	0,30	0,67	0,51	-	-	-	-	-	4,38
III	1,12	1,65	0,33	0,71	0,54	-	-	-	7,06	-	4,28
IV	1,47	1,81	0,47	0,75	0,54	-	-	-	7,69	-	4,25
V	1,71	2,05	1,08	0,86	0,57	-	-	-	4,08	-	4,09
VI	2,13	2,46	0,80	0,99	0,85	-	-	-	3,22	-	4,56
VII	1,43	2,09	0,40	1,11	0,64	0,99	0,81	-	2,34	-	5,17
VIII	0,96	1,73	0,68	0,71	0,50	1,48	1,03	1,40	1,34	1,46	6,00
IX	0,75	1,51	0,52	0,61	0,48	2,44	1,50	1,17	2,46	2,05	5,43
X	0,65	1,28	0,40	0,58	0,44	-	-	-	3,38	2,09	4,79
XI	0,64	1,24	0,38	0,59	0,46	-	-	-	4,03	-	4,60
XII	0,64	1,26	0,35	0,60	0,45	-	-	-	4,79	-	4,98
2007 I-XII	1,12	1,68	0,50	0,73	0,54	1,64	1,11	1,29	4,14	1,87	4,75
Wskaźnik zmian w %											
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	100	102	92	102	98	x	x	x	119	x	108
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	69	91	135	103	94	x	x	x	118	x	106

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSiR MRiRW, ^c ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuły różyczk.	Kalafiori różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2006 IX	1,16	0,29	0,23	0,25	-	0,96	1,29	1,01	0,90	0,47	0,23
X	1,20	0,25	0,24	0,24	-	0,83	1,34	0,80	-	0,46	0,22
XI	1,42	0,25	0,23	0,22	0,65	-	1,39	0,90	-	-	-
XII	1,45	0,25	0,24	0,23	0,73	-	-	-	-	-	-
2006 I-XII	0,95	0,48	0,36	0,26	0,86	0,88	1,37	0,92	0,99	0,48	0,23
2007 I	1,43	0,28	0,34	0,25	0,98	-	-	-	-	-	-
II	1,43	0,33	0,46	0,26	1,13	-	-	-	-	-	-
III	1,46	0,33	0,43	0,27	0,80	-	-	-	-	-	-
IV	1,59	0,39	-	0,27	-	-	-	-	-	-	-
V	1,76	0,66	-	0,25	-	-	-	-	-	-	-
VI	1,80	0,80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	0,22	-	0,72	-	-	0,98	-	-
VIII	1,03	0,45	0,22	-	-	0,71	1,20	0,87	1,22	0,53	0,21
IX	0,82	0,38	0,23	0,23	-	0,65	1,16	0,99	-	0,50	0,20
X	0,79	0,31	0,23	0,24	0,75	-	1,30	1,03	-	0,47	0,20
XI	0,78	0,33	0,24	0,23	0,75	-	1,47	1,05	-	-	-
XII	0,78	0,30	0,24	0,23	0,75	-	1,48	1,07	-	-	-
2007 I-XII	1,24	0,41	0,30	0,25	0,86	0,69	1,32	1,00	1,10	0,50	0,20
Wskaźnik zmian w %											
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	100	91	100	100	100	x	101	102	x	x	x
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	54	120	100	100	103	x	x	x	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ – PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemniaki
2006 XII	-	-	0,61	0,24	0,40	-	0,60	1,50	0,74	0,79	1,00	0,41	-
2006 I-XII	3,05	1,03	0,95	0,45	0,68	2,60	0,85	1,97	1,68	0,67	1,38	0,54	-
2007 I	-	-	0,70	0,24	0,45	-	0,57	1,64	0,79	0,83	1,00	0,37	-
II	-	-	1,02	0,25	0,54	-	0,60	1,70	0,98	0,84	1,00	0,31	-
III	-	-	1,57	0,25	0,69	-	0,60	1,33	1,20	0,84	-	0,28	-
IV	-	-	2,40	0,46	1,18	-	-	1,40	1,30	0,88	-	0,23	-
V	3,06	-	1,21	0,83	-	-	-	2,20	2,50	1,05	-	0,25	-
VI	2,98	-	0,78	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	2,80	0,61	0,78	0,80	1,10	5,00	-	-	-	0,89	-	0,63	0,44
VIII	1,85	0,94	0,85	0,71	0,50	3,50	0,63	-	0,70	0,73	0,80	0,36	-
IX	2,86	-	1,22	0,64	0,60	3,19	0,54	1,41	0,79	0,57	0,86	0,38	0,23
X	3,42	-	0,81	0,39	0,55	3,30	0,54	1,37	0,78	0,43	0,84	0,37	0,23
XI	3,38	-	0,69	0,32	0,51	-	0,51	1,47	0,77	0,44	0,86	0,36	-
XII	-	-	0,84	0,34	0,50	-	0,50	1,59	0,78	0,42	0,85	0,37	-
2007 I-XII	2,91	0,78	1,07	0,50	0,66	3,75	0,56	1,57	1,06	0,72	0,89	0,36	0,30
Wskaźnik zmian w %													
XII 2007 XI 2007	x	x	122	106	98	x	98	108	101	95	99	103	x
XII 2007 XII 2006	x	x	138	142	125	x	83	106	105	53	85	90	x

^a cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Soki warzywne pozostałe	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Dania mrożone gotowe	Marynaty
2006 VI	2 414	648	20 236	4 221	871	2 172
VII	2 727	258	20 451	10 320	642	8 353
VIII	2 890	571	25 791	12 150	853	12 760
IX	3 331	898	57 993	12 202	1 333	8 031
X	2 561	1 080	71 581	6 593	1 605	6 089
XI	2 226	840	52 278	5 611	1 540	4 566
XII	2 152	933	32 767	3 384	1 343	3 325
2006 I-XII	32 607	10 456	428 679	72 237	15 502	57 187
2007 I	3 306	837	37 035	5 341	1 626	3 285
II	3 335	929	33 376	5 075	1 543	3 331
III	4 138	690	30 500	6 577	1 789	4 986
IV	4 175	1 205	18 526	4 494	1 442	3 060
V	3 472	296	21 912	4 361	1 248	2 037
VI	2 871	455	20 237	9 694	1 098	1 741
VII	2 890	319	24 636	11 243	928	7 564
VIII	3 806	756	53 689	18 082	1 450	8 425
IX	4 188	927	60 892	18 770	1 310	4 706
X	2 677	606	66 569	8 991	1 581	5 434
Wskaźnik zmian w %						
X 2007 X 2006	105	56	93	136	99	89

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006										2007										X 2007 X 2006 (%)
	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X					
Warzywa ogółem	31494	34528	35669	26596	23295	380054	25774	23156	28236	18734	26670	35073	37213	40871	35507	38941	109				
Cebula	6525	7818	7970	10169	7543	144225	8526	7458	6983	5365	6612	6384	7937	9673	11301	11026	138				
Kapusta	1451	2338	5439	3504	4722	484226	11 883	11 467	15 674	8410	4728	7612	6520	3576	4392	7934	146				
Marchew	267	269	340	858	508	12441	819	684	964	992	1509	1715	18358	1760	2363	2995	881				
Ogórki	7665	4217	566	220	318	22260	410	147	44	384	1158	2574	6312	4249	865	419	74				
Pomidory	10535	11663	9203	2091	1320	56486	945	1017	1415	1419	8870	10348	8701	13040	9638	8587	93				
Kalafiorzy	1636	2653	3973	1025	114	15127	174	202	322	257	1093	4018	2810	3728	2070	2684	68				
Przetwory ogółem	22353	34567	43539	41175	35206	418814	39127	38105	49003	31000	32128	27401	23588	25414	35913	38974	90				
Susze	1160	1447	1856	1841	1069	17436	1546	1224	1102	1060	1068	914	786	805	1271	1444	78				
Marynaty	2175	2779	3451	3319	2264	30726	2260	2317	2645	3050	2956	3000	2380	2344	2715	3892	113				
Konserwy	1745	2973	3968	3968	3941	34973	3683	3952	4438	3676	3256	2328	1859	1851	2346	3899	98				
-kapusta kwasz.	628	1142	1109	1466	1696	11543	1784	1852	2376	1953	1159	911	732	591	581	645	58				
Mrożonki	15122	25239	31484	28735	25455	306806	29264	28210	33436	20729	22593	18506	15944	20141	26405	27573	88				
Pieczarki i ich przetwory	7846	9447	12246	12602	14598	132479	14648	13021	17499	15833	15019	11475	10877	10170	12273	13160	107				
Warzywa ogółem	16272	22835	16390	10237	90676	145484	9597	8637	10370	8348	16377	18575	19150	20217	17849	17831	109				
Cebula	7915	8535	6389	1425	917	44928	4247	3679	3340	2796	3565	3464	3716	3510	3799	3645	57				
Kapusta	227	331	572	515	565	7113	2449	2499	4008	1915	1317	1701	1541	911	1041	1453	254				
Marchew	129	108	100	135	131	2360	139	136	177	163	335	350	441	274	269	344	344				
Ogórki	2490	1399	311	148	200	8174	247	54	45	299	797	2003	1983	1557	538	311	100				
Pomidory	7915	8535	6389	1425	917	44928	680	715	1218	1732	7286	7907	7525	9648	7650	7631	119				
Kalafiorzy	708	1127	1098	429	64	5281	94	109	169	141	416	1088	1396	1351	1105	1243	113				
Przetwory ogółem	13573	21414	26736	25347	21464	240414	24283	22109	26043	18682	19868	17979	15371	17793	22820	23631	88				
Susze	1973	2507	3185	3201	2116	28686	2957	2204	2204	1945	2132	1806	1557	1774	2699	2917	92				
Marynaty	1589	2166	2832	2676	1803	23838	2083	1974	2435	2074	2122	2243	1744	1780	1999	2958	123				
Konserwy	1247	2020	2406	2243	2171	21769	2069	2090	2428	2033	1988	1930	1468	1616	1930	3081	128				
-kapusta kwasz.	234	410	423	492	590	4739	508	514	649	519	376	384	268	226	204	228	54				
Mrożonki	7029	13070	16221	15362	13506	144681	15275	13978	16637	10847	11852	9727	8344	10655	13464	13385	83				
Pieczarki i ich przetwory	11603	14191	18053	18056	20057	189059	21557	18450	23969	21301	20559	16493	15796	15291	18442	17638	98				

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CHZ. MRiRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006												2007												X 2007 X 2006 (%)
	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X									
Warzywa ogółem	5693	8259	10309	23836	34918	249374	35015	33037	47821	43298	34996	19463	8891	4158	4818	5192	50								
Cebula	2596	6031	5903	6621	8893	53275	8482	10827	10759	12491	11237	5745	2776	1255	1485	1957	33								
Kapusta	2	0	0	0	8	1849	56	57	355	1663	1167	306	-	115	79	522	x								
Marchew	1580	185	1108	238	639	34763	1013	2049	4385	4842	5677	5287	803	486	273	19	2								
Ogórki	34	43	1151	3453	3791	19093	5003	2540	2957	2024	1452	269	147	34	968	1192	104								
Pomidory	649	178	358	7539	11840	67860	11165	9021	13972	10579	8729	4354	2115	512	577	386	108								
Papryka	82	874	376	2294	3328	22948	2462	2244	2530	2167	2217	2110	1409	476	499	337	90								
Czosnek	407	476	363	428	861	6081	739	275	866	1086	519	358	929	591	374	310	85								
Przetwory ogółem	9459	10175	10857	12118	9464	113190	11523	12278	14269	10272	12139	12165	11313	11383	11519	10414	96								
Mrożonki	2798	3264	2343	2572	2620	29683	2801	3589	3818	2610	2695	2540	2359	2850	2318	2343	100								
Susze	547	605	567	843	643	9226	1499	1052	1237	796	947	1175	879	727	849	1119	197								
Marynaty	525	712	1098	1070	799	8665	834	896	979	1048	1006	926	730	843	1245	785	71								
Konserwy	2212	2233	3264	2380	2285	25026	1327	2759	3449	1868	2223	2056	2045	2835	3464	1087	33								
-kukurydza konserw.	1605	1538	2104	1531	1389	15044	672	1606	2225	912	1347	1058	1142	2078	2167	-	x								
Koncentrat pomid.	2490	2186	2406	3913	2015	28325	3866	2968	3311	2888	4012	4205	3882	2536	2615	3661	152								
Warzywa ogółem	2029	2166	3829	14659	26431	168977	31789	23747	37646	32817	18614	10010	5421	2089	2603	3309	86								
Cebula	406	940	1049	1286	1609	8268	1576	2079	2705	2779	2594	1143	347	154	189	253	24								
Kapusta	1	0	2	1	4	689	29	27	165	606	280	69	-	19	38	7	350								
Marchew	604	70	187	85	211	9958	271	509	1137	929	1080	1105	169	111	63	6	3								
Ogórki	15	27	742	2764	3813	17039	5306	3536	2585	1670	1099	154	41	20	531	938	126								
Pomidory	354	158	433	5329	11748	61388	14239	9061	16579	14477	6355	3038	1774	548	673	489	113								
Papryka	78	319	261	2114	3538	28264	3855	3754	4736	3977	3979	3004	2051	390	289	636	244								
Czosnek	348	407	448	677	900	7833	832	474	1008	1034	575	439	586	326	277	263	59								
Przetwory ogółem	6829	8119	8983	9414	7784	90393	10561	11420	12262	8194	9724	9847	9612	9272	10222	9102	101								
Mrożonki	1641	2133	1642	1847	1789	20246	2892	2910	3205	2036	2015	1868	1854	2044	1829	1787	109								
Susze	857	1204	1049	1338	1122	14033	2152	1784	1881	1238	1651	1724	1479	1398	1527	1682	160								
Marynaty	384	631	884	832	604	6655	725	746	853	827	695	755	557	594	218	326	37								
Konserwy	2116	2230	3252	2373	2328	26028	1801	3507	3294	1675	2210	2039	2242	2365	3462	1464	45								
-kukurydza konserw.	1108	1142	1543	1135	1064	11213	532	1253	1725	636	998	839	983	1457	229	-	x								
Koncentrat pomid.	1301	1215	1329	2098	1179	15715	2079	1711	1930	1619	2253	2523	2252	1639	1730	2262	170								

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHŻ. MRIRiW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafiory	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2006 VIII	0,43	0,18	0,49	0,33	0,76	0,45	1,58	0,81	0,37	0,53
IX	0,47	0,14	0,41	0,34	0,75	0,41	1,59	0,80	0,36	0,49
X	0,53	0,11	0,40	0,64	0,71	0,27	1,63	0,91	0,38	0,51
XI	0,46	0,16	0,17	0,84	0,73	0,42	1,49	0,90	0,34	0,53
XII	0,51	0,14	0,19	0,72	0,89	0,85	1,47	0,90	0,35	0,50
2006 I-XII	0,29	0,16	0,35	0,38	0,82	0,36	1,51	0,83	0,41	0,49
2007 I	0,51	0,12	0,17	0,60	0,72	0,54	1,92	1,15	0,28	0,46
II	0,50	0,13	0,20	0,45	0,70	0,54	2,46	1,04	0,28	0,45
III	0,48	0,16	0,18	1,03	0,86	0,52	5,27	1,23	0,27	0,46
IV	0,52	0,13	0,16	0,78	1,22	0,55	2,37	0,65	0,27	0,51
V	0,54	0,22	0,22	0,69	0,82	0,38	1,84	0,65	0,32	0,49
VI	0,54	0,21	0,20	0,87	0,76	0,27	1,83	0,71	0,42	0,44
VII	0,48	0,18	0,24	0,31	0,91	0,50	1,60	0,67	0,37	0,47
VIII	0,34	0,17	0,13	0,35	0,78	0,36	2,15	0,73	0,38	0,53
IX	0,33	0,17	0,11	0,63	0,81	0,50	1,95	0,66	0,35	0,49
X	0,34	0,18	0,14	0,74	0,89	0,46	2,10	0,69	0,34	0,49
Wskaźnik zmian w %										
<u>X 2007</u> <u>IX 2007</u>	103	106	127	117	110	92	108	105	97	100
<u>X 2007</u> <u>X 2006</u>	64	164	35	116	125	170	129	76	89	100

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała ^a	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafiory gruntowe ^a
2006 VII	1,13	1,09	1,41	0,94	1,20	-	0,79	2,88	1,59
VIII	1,21	1,37	1,27	0,78	1,16	1,19	1,34	2,07	2,99
IX	1,18	0,92	0,86	0,69	1,19	0,87	1,23	2,06	2,28
X	1,11	0,92	0,81	0,64	3,13	1,02	3,05	2,62	1,40
XI	1,15	1,00	0,82	0,68	-	-	5,45	3,78	-
XII	1,19	1,06	0,78	0,67	-	-	6,53	5,58	-
2006 I-XII	0,93	0,89	1,04	0,78	1,71	1,03	4,22	5,02	2,10
2007 I	1,28	1,13	0,78	0,69	-	-	13,38	-	-
II	1,29	1,30	0,80	0,69	-	-	11,13	-	-
III	1,31	1,32	0,81	0,63	-	-	7,11	14,08	-
IV	1,83	1,35	0,87	0,66	-	9,37	5,50	9,37	-
V	1,73	2,06	0,90	0,65	-	-	4,04	4,18	-
VI	2,12	1,69	1,25	0,93	2,60	-	2,13	3,22	-
VII	1,41	2,13	1,03	0,69	1,02	1,98	1,13	2,97	2,26
VIII	1,00	2,07	0,73	0,57	1,50	0,91	1,62	1,65	1,74
IX	0,78	1,76	0,71	0,55	3,40	1,29	2,96	2,89	2,75
X	0,70	1,54	0,70	0,56	4,33	1,24	3,61	3,25	2,45
XI	0,68	1,42	0,72	0,55	7,32	-	5,46	4,08	-
XII	0,68	1,28	0,72	0,56	-	-	6,50	4,82	-
2007 I-XII	1,23	1,59	0,84	0,64	3,36	2,96	5,38	5,05	2,30
Wskaźnik zmian w %									
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	100	90	100	102	-	-	119	118	-
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	57	121	92	84	x	x	100	86	x

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorow ^a
2006 X	2,78	7,22	3,15	3,01	2,93	5,98	2,42
XI	2,73	7,32	3,16	3,06	3,03	5,96	2,45
XII	2,74	7,43	3,21	3,08	3,06	5,97	2,44
2006 I-XII	2,77	7,29	3,00	2,94	2,83	5,79	2,41
2007 I	2,74	7,60	3,31	3,08	3,08	5,98	2,26
II	2,67	7,72	3,23	2,99	3,11	6,07	2,27
III	2,67	7,74	3,22	2,98	2,89	5,98	2,26
IV	2,64	7,83	3,26	2,84	2,88	6,01	2,27
V	2,68	7,96	3,24	2,86	2,93	6,09	2,30
VI	2,69	7,85	3,24	2,82	2,95	6,06	2,32
VII	2,74	7,88	3,25	2,82	3,03	6,00	2,32
VIII	2,76	7,89	3,22	2,86	3,01	6,00	2,24
IX	2,82	8,04	3,20	2,91	2,97	5,98	2,23
X	2,88	7,98	3,15	2,89	2,94	6,10	2,29
XI	2,96	8,01	3,19	2,97	2,98	6,13	2,32
Wskaźnik zmian w %							
<u>XI 2007</u> X 2006	103	100	101	103	101	100	101
<u>XI 2007</u> XI 2006	108	109	101	97	98	103	95

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory gruntowe	Ogórki gruntowe	Kalafioły	Pieczarki
2006 IX	2,08	0,98	1,82	1,44	4,66	4,40	3,71	3,21	1,84	3,48	6,65
X	1,90	0,80	1,62	1,34	3,34	4,08	3,39	3,61	2,98	2,37	5,96
XI	1,85	0,75	1,55	1,30	3,20	3,84	5,76	-	-	2,98	5,95
XII	1,92	0,74	1,57	1,29	3,10	3,82	7,31	-	-	4,49	6,15
2006 I-XII	1,74	1,05	1,87	1,47	4,39	4,78	8,23	3,41	2,36	4,45	6,13
2007 I	2,01	0,76	1,59	1,29	3,06	4,08	10,41	-	10,3	5,84	6,11
II	2,09	0,75	1,64	1,29	3,11	4,23	12,11	-	-	5,76	6,05
III	2,15	0,75	1,66	1,29	3,20	4,28	12,96	-	-	5,54	6,02
IV	2,43	0,90	1,75	1,32	3,68	4,40	14,59	-	-	6,14	6,04
V	2,73	1,48	1,85	1,35	4,41	4,27	14,30	-	-	4,97	6,01
VI	2,98	2,41 ^a	2,06	1,82	4,78	4,32	11,48	-	3,94	2,88	6,28
VII	2,67	2,63 ^a	2,11	1,67	5,14	-	10,18	-	2,17	3,30	7,03
VIII	2,18	2,73 ^a	1,72	1,41	4,14	4,69	5,36	2,91	2,91	2,78	7,62
IX	1,79	1,24	1,56	1,30	3,49	3,90	4,12	3,71	3,81	3,62	7,35
X	1,62	1,00	1,49	1,26	3,12	3,81	4,65	4,81	4,79	3,54	6,85
XI	1,55	0,91	1,48	1,25	3,02	3,63	10,75	-	-	3,71	6,70
Wskaźnik zmian w %											
<u>XI 2007</u> X 2006	96	91	99	99	97	95	231	x	x	105	98
<u>XI 2007</u> XI 2006	84	121	95	96	94	95	187	x	x	124	113

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy	Fasola szparag. mrożona	Szpinak mrożony	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny ^a
2006 IX	4,24	15,43	6,26	5,66	6,66	5,50	8,70	3,55	5,35	8,00	3,80
X	4,28	15,57	6,48	5,70	6,78	5,62	8,70	3,55	5,40	8,06	3,80
XI	4,30	15,57	6,76	5,76	7,00	5,76	8,75	3,57	5,35	8,00	3,80
XII	4,30	15,57	7,06	5,78	7,18	5,90	8,75	3,57	5,28	7,86	3,79
2006 I-XII	4,26	15,52	6,35	5,57	6,77	5,53	8,69	3,56	5,29	7,91	3,81
2007 I	4,29	15,57	7,22	5,76	7,28	6,00	8,80	3,59	5,33	7,91	3,99
II	4,27	15,57	7,44	5,80	7,42	6,02	8,85	3,59	5,38	7,94	3,98
III	4,26	15,71	7,58	5,80	7,52	6,10	8,85	3,61	5,33	7,97	4,00
IV	4,21	15,86	7,60	5,78	7,54	6,10	8,85	3,61	5,30	7,83	4,01
V	4,21	15,86	7,74	5,78	7,62	6,14	8,85	3,62	5,38	7,91	4,03
VI	4,19	15,86	7,78	5,80	7,64	6,22	8,85	3,65	5,40	7,97	4,04
VII	4,21	15,86	7,80	5,80	7,64	6,24	8,85	3,66	5,45	8,03	4,05
VIII	4,22	16,00	7,82	5,82	7,64	6,28	8,90	3,69	5,50	8,06	4,05
IX	4,22	16,00	7,94	5,82	7,70	6,32	8,85	3,71	5,55	8,14	4,06
X	4,27	16,14	8,00	5,94	7,74	6,42	8,85	3,73	5,58	8,14	4,13
XI	4,34	16,14	8,02	5,94	7,78	6,46	8,85	3,75	5,63	8,14	4,18
Wskaźnik zmian w %											
$\frac{XI\ 2007}{X\ 2006}$	102	100	100	100	101	101	100	101	101	100	101
$\frac{XI\ 2007}{XI\ 2006}$	101	104	119	103	111	112	101	105	105	102	110

^a w zł/l

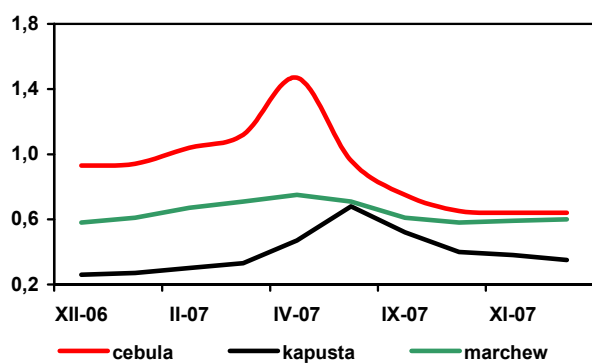
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

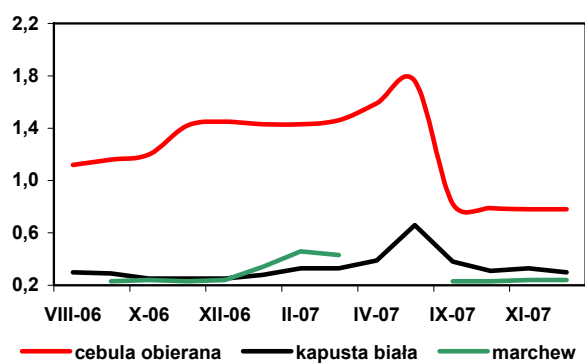
Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafioły
2006 VI	46	61	66	28	-	-
VII	45	64	63	29	44	55
VIII	52	67	58	28	48	48
IX	54	69	31	26	-	-
X	52	75	29	28	-	-
XI	53	74	30	26	-	-
XII	50	75	32	28	-	-
2007 I	48	72	35	29	-	-
II	47	68	45	27	-	-
III	47	61	61	28	-	-
IV	48	57	66	26	-	-
V	46	59	68	27	-	-
VI	48	62	65	26	-	-
VII	49	65	62	25	45	54
VIII	45	68	32	28	-	-
IX	42	72	39	29	-	-
X	41	73	32	27	-	-
XI	44	71	28	27	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemüse.

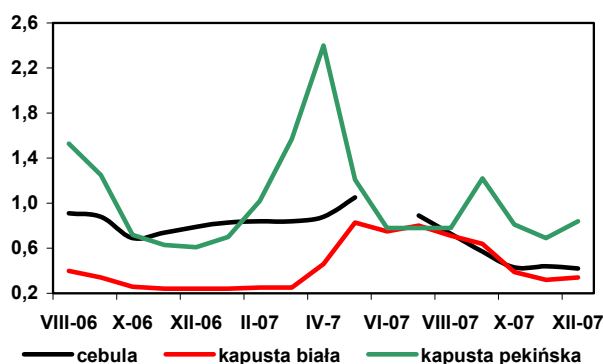
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

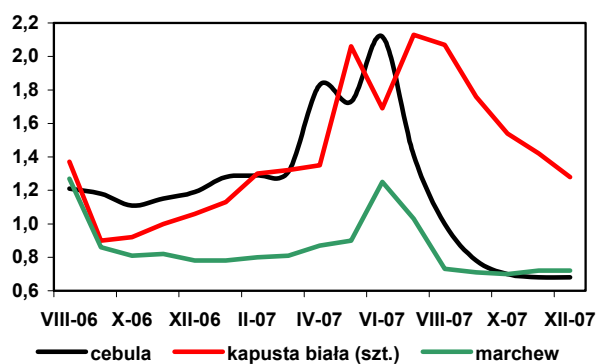
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

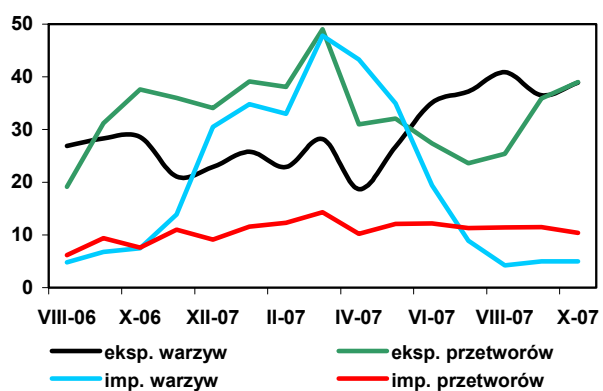
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

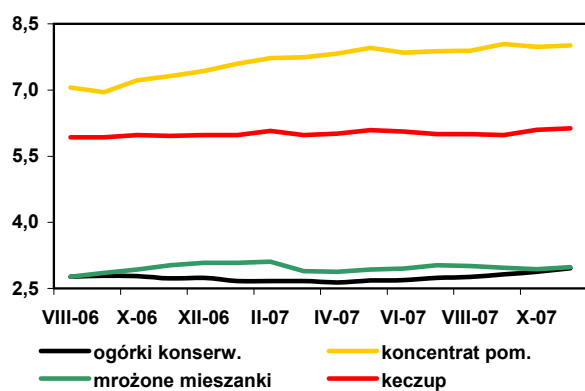
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

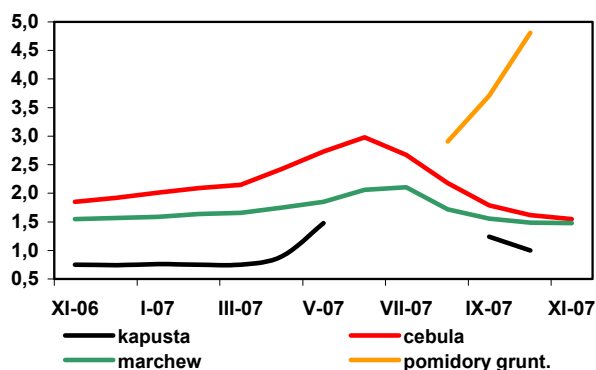
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

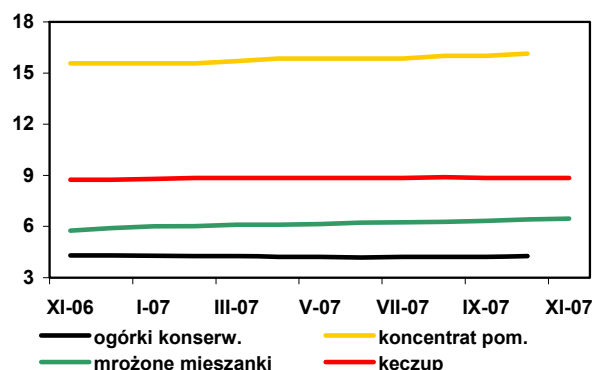
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Rynek owoców

Bożena Nosecka
Irena Strojewska

W grudniu 2007 r. średnie ceny jabłek na rynku hurtowym zwiększyły się w porównaniu do grudnia 2006 r. o 63%. Najbardziej podrożały odmiany: Cortland (o 60%) i Jonagold (o 57%). Ceny jabłek kierowanych do przetwórstwa zwiększyły się o 41%, a przeznaczonych na eksport o 79%. Ceny hurtowe gruszek wzrosły o 12%, a płacone przez firmy eksportowe o ponad 34%. Na rynkach hurtowych droższe były wszystkie owoce cytrusowe i winogrona, a potaniały banany (o 4%). Ceny hurtowe mandarynek i pomarańczy były w grudniu 2007 r. niższe niż w miesiącu poprzednim. Nie zmieniły się ceny jabłek i bananów, wzrosły natomiast hurtowe ceny gruszek, cytryn i winogron. Niższe niż w listopadzie były ceny oferowane za jabłka przez firmy eksportowe, spółdzielnie i zakłady przetwórcze.

W listopadzie 2007 r. w relacji do listopada roku poprzedniego średnie ceny detaliczne owoców strefy umiarkowanej wzrosły o 48%, owoców południowych o 12%, a przetworów owocowych o 4%. Spośród owoców świeżych najbardziej podrożały jabłka (o 67%), a spośród przetworów – mrożone truskawki (o 33%) i sok pomarańczowy (o 14%). Zwiększyły się w porównaniach obu tych miesięcy ceny zbytu większości przetworów, a najbardziej zwiększyły się ceny soku jabłkowego i dżemu z czarnej porzeczki. Ceny zbytu większości przetworów wzrosły bardziej niż detaliczne, co oznacza zmniejszenie marży handlowej na rynku tych produktów. W okresie styczeń-listopad średnie ceny detaliczne owoców i ich przetworów zwiększyły się w porównaniu z tym samym czasem 2006 r. o 9,1%, przy wzroście cen całej żywności o 4,6%.

W firmach średnich i dużych w październiku 2007 r. mniejsza niż w październiku roku poprzedniego była produkcja soków pitnych (o 8%), soków zagęszczonych (o 23%), owoców mrożonych (o 18%) i kompotów (o 12%). W okresie styczeń-październik 2007 r. produkcja kompotów, owoców mrożonych,

soków pitnych i dżemów była wyższa w porównaniu z tym samym okresem roku poprzedniego odpowiednio o 20, 11, 6 i o 2%.

W październiku rozmiary eksportu owoców świeżych były niższe niż w październiku 2006 r. o 41% i wyniosły 17 tys. ton. Decydujący był spadek eksportu jabłek (o 70%) i śliwek (o 36%). Wyższy był jedynie eksport malin (o 147%). Zmniejszył się wolumen zagranicznej sprzedaży większości przetworów owocowych, w tym najbardziej zagęszczonego soku jabłkowego (o 74%) i wiśni w puszkach (o 63%). W wyniku wzrostu cen transakcyjnych wpływy z eksportu owoców świeżych zwiększyły się o 33%, a z eksportu przetworów obniżyły się mniej niż wolumenu sprzedaży. Import owoców świeżych zwiększył się o 61%. Niższy był przywóz większości owoców południowych, natomiast ponad dwudziestokrotnie wyższy był import jabłek (importowane jabłka stanowiły uzupełnienie bazy surowcowej krajowych zakładów przetwórczych). Przywóz przetworów owocowych zwiększył się o 27% do 29,0 tys. ton. Wzrósł import soków zagęszczonych (głównie jabłkowego) i mrożonek owocowych a obniżył się dżemów i owoców południowych w puszkach. Wartość importu przetworów owocowych, z powodu zwiększenia cen transakcyjnych większości produktów, wzrosła bardziej niż wolumen przywozu. W okresie styczeń-październik 2007 r. łączna wartość eksportu owoców świeżych i ich przetworów wzrosła w porównaniu z tym samym czasem roku poprzedniego o 20%, a importu o 18%. Dodatkowo saldo obrotów handlu zagranicznego zwiększyło się z 26,0 do 43,8 mln EUR.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2006 XI	0,97	2,52	-	-	-	-	-
XII	0,98	2,38	-	-	-	-	-
2006 I-XII	1,37	2,41	1,77^a	2,22^a	2,42	2,99	1,43^a
2007 I	1,05	2,20	-	-	-	-	-
II	1,04	2,34	-	-	-	-	-
III	1,27	2,45	-	-	-	-	-
IV	1,39	2,73	-	-	-	-	-
V	1,98	2,82	8,43	-	-	-	-
VI	2,15	-	3,13	-	-	-	-
VII	2,07	-	-	2,94	4,59	2,93	2,93
VIII	2,45	2,83	-	-	4,83	2,29	2,61
IX	2,07	2,55	-	-	-	2,61	2,09
X	2,04	2,58	-	-	-	-	-
XI	1,90	2,41	-	-	-	-	-
XII	1,85	2,38	-	-	-	-	-
2007 I-XII	1,77	2,53	5,78	2,94	4,71	2,61	2,54
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	97	106	x	x	x	x	x
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	189	100	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Jabłka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2006 XI	0,38	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,49	-	-	-	-	-	-	-	-
2006 I-XII	0,37	1,99^a	1,02^a	0,63^a	2,16^a	0,64^a	1,36^a	0,90^a	0,47^a
2007 I	0,47	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,48	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,48	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,45	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,45	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	-	3,24	1,43	1,75	2,46	-	-	-	-
VII	0,45	3,93	1,91	3,40	3,86	-	1,96	1,71	-
VIII	0,74	-	-	-	4,09	2,72	-	-	1,25
IX	0,88	-	-	-	4,50	2,50	-	-	1,15
X	0,84	-	-	-	-	-	-	-	-
XI	0,74	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,70	-	-	-	-	-	-	-	-
2007 I-XII	0,61	3,59	1,67	2,58	3,73	2,61	1,96	1,71	1,20
Wskaźniki zmian cen (%)									
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	93	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	141	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czeresnie	Maliny	Śliwki
2006 XI	0,78	1,03	1,04	0,76	0,73	0,73	0,73	1,54	1,45	-	-	-	-
XII	0,81	1,04	1,32	0,86	0,79	0,79	0,77	1,48	1,45	-	-	-	-
2006 I-XII	1,15	1,47	1,33	1,38	1,29	1,30	1,23	1,71	1,51	3,88	3,25	4,78	1,19
2007 I	0,89	1,07	1,70	0,93	0,81	0,83	0,83	1,50	1,40	-	-	-	-
II	1,01	1,20	1,80	0,95	0,89	0,90	0,91	-	-	-	-	-	-
III	1,13	1,40 ^a	1,80 ^a	1,12	1,13	1,12	1,10	-	-	-	-	-	-
IV	1,24	1,33 ^a	1,73 ^a	1,17	1,18	1,16	1,15	-	-	-	-	-	-
V ^a	1,77	1,60	1,98	1,97	1,95	1,96	1,91	-	-	4,50	-	-	-
VI ^a	1,90	-	-	2,03	1,97	1,96	2,00	-	-	4,23	8,50	9,00	-
VII	1,91	-	-	2,07	2,0	2,00	2,00	-	-	-	7,75	9,00	-
VIII	1,73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,09
IX	1,63	1,87	-	-	-	-	1,80	2,0	2,0	-	-	-	2,30
X	1,54	1,73	-	1,45	1,50	1,57	1,58	1,95	1,95	-	-	-	2,50
XI	1,46	1,73	1,80	1,37	1,50	1,42	1,45	2,00	2,00	-	-	-	-
XII	1,45	1,78	1,87	1,41	1,47	1,44	1,44	1,99	1,99	-	-	-	-
2007 I-XII	1,47	1,57	1,83	1,45	1,44	1,44	1,47	1,89	1,87	4,37	8,13	9,00	2,30
Wskaźniki zmian cen (%)													
XII 2007 XI 2007	99	103	104	103	98	101	99	100	100	x	x	x	x
XII 2007 XII 2006	179	171	142	164	186	182	187	134	137	x	x	x	x

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne owocowe i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty
2006 IX	6 635	9 116	18 917	45 481	34 790	3 703	1 039
X	10 275	9 486	25 762	49 665	15 422	4 447	997
XI	5 851	9 892	24 329	32 662	15 221	4 774	1 511
XII	7 863	10 900	29 010	10 540	8 995	3 698	1 392
2006 I-XII	92 233	129 570	266 594	192 620	336 492	54 544	17 944
2007 I	7 063	9 502	25 947	4 203	11 179	3 951	1 876
II	5 795	7 339	25 776	2 778	10 995	3 702	1 281
III	7 552	9 443	31 246	3 044	14 565	4 273	1 307
IV	8 409	9 662	27 806	2 049	9 403	4 411	1 094
V	7 495	6 327	25 350	979	8 203	4 063	1 313
VI	6 408	7 558	26 028	5 116	84 340	5 296	990
VII	6 548	6 486	18 851	12 091	72 542	4 687	3 187
VIII	5 955	7 203	20 553	22 451	29 822	3 419	1 611
IX	5 667	6 693	26 221	34 700	19 919	3 967	1 307
X	7 304	8 449	26 060	38 007	12 624	4 671	879
Wskaźniki zmian (%)							
X 2007 IX 2007	129	126	99	110	63	118	67
X 2007 X 2006	71	89	101	77	82	105	88

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006												2007						X 2007 X 2006 (%)
	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X			
Owoce świeże	35 190	32 465	29 887	52 041	77 134	583 020	95500	91341	121086	54305	41578	45459	35471	23514	27132	17437	59		
Jabłka	3 464	14 390	19 199	41 531	63 304	398 370	87547	83511	111606	47257	34007	18258	4434	2544	5629	5685	30		
Gruszki	179	821	685	499	282	3 169	166	239	269	185	263	260	210	158	390	278	41		
Truskawki	331	274	44	-	-	24 073	78	29	124	48	776	14969	482	135	34	12	26		
Śliwki	2 393	6 291	1 679	17	5	10 504	74	14	9	30	26	39	652	1766	2958	1068	64		
Maliny	5 405	3 280	854	99	61	20 776	2	15	0	150	25	2327	7051	3164	7373	2112	247		
Wiśnie	7 957	40	-	22	-	9 232	217	0	86	22	24	544	2969	98	135	66	x		
Przetwory owocowe	69 961	81 172	91 688	76 058	54 713	754 293	58023	54860	62512	52890	54439	67625	68928	57857	55541	44735	49		
Zagęszczony sok jabłkowy	14 356	33 501	46 166	35 618	18 721	241 788	18166	14868	15910	15144	14923	14234	12108	15234	16870	12115	26		
Truskawki w puszkach	558	622	632	658	586	8 175	718	645	968	653	543	1412	787	779	493	362	58		
Wiśnie w puszkach	766	528	581	487	531	6 405	545	635	682	592	623	928	894	737	652	215	37		
Dżemy	2 427	3 122	3 356	2 701	2 220	28 664	2252	2808	4216	2663	3070	4174	3817	2919	2416	2230	66		
Mrożonki	33 004	27 228	25 193	21 562	18 387	287 626	21771	22262	25332	20500	20244	31110	34388	22721	23064	17378	69		
Owoce świeże	23 561	16 629	9 970	15 405	20 403	213 238	25377	24913	32866	18776	17983	32243	34659	25195	23375	13099	133		
Jabłka	1 033	3 659	4 323	9 996	12 950	97 070	21314	20660	27313	14429	12962	8727	2433	1108	2231	2397	57		
Gruszki	85	358	309	240	129	1 468	59	117	142	122	196	209	178	77	185	205	66		
Truskawki	403	539	58	-	1	17 861	105	37	154	59	844	13642	480	287	85	25	44		
Śliwki	841	3 397	768	8	6	5 065	40	13	9	41	20	49	345	878	1512	822	107		
Maliny	3 657	2 126	592	103	47	15 573	3	21	0	106	19	2449	9286	4264	10426	2464	418		
Wiśnie	3 742	35	-	19	-	4 588	169	-	19	19	23	537	2169	71	145	77	x		
Przetwory owocowe	80 556	88 313	92 855	77 582	52 475	779 645	60875	57126	63462	56142	55118	80943	105535	96196	87625	69201	75		
Zagęszczony sok jabłkowy	13 718	34 139	45 009	34 922	17 540	245 510	18513	14815	15150	13784	14428	13141	11991	22300	30004	20797	46		
Truskawki w puszkach	643	696	715	736	700	9 307	906	799	1179	782	644	1869	974	1102	637	443	63		
Wiśnie w puszkach	702	573	620	524	550	7 148	610	678	747	589	584	953	871	728	649	262	42		
Dżemy	3 068	3 726	3 771	3 371	2 647	35 669	2809	3370	4771	3477	3915	5396	6831	4823	4069	3990	106		
Mrożonki	35 045	26 956	25 481	21 121	17 696	276 265	22017	22462	23317	20604	18749	32865	46825	32424	28147	23524	92		

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW, Ministerstwa Finansów i Centrum Analitycznego Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006												2007												$\frac{X\ 2007}{X\ 2006}$ (%)
	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X									
Owoce świeże	100 636	75 867	75 528	91 926	115 349	1 029 333	104 663	90 352	94 670	78 524	70 434	75 688	118 712	114 176	112 850	119 737									
Banany	20 801	18 134	20 076	23 203	20 538	233 149	21 894	19 320	24 392	20 969	23 210	16 353	17 428	19 877	14 791	15 304									
Owoce cytrusowe	8 717	11 710	22 523	42 511	71 706	382 025	66 706	56 266	48 038	33 070	19 812	9 644	9 649	9 326	11 824	18 936									
Brzoskwinie i nekt.	20 419	12 819	1 706	57	186	72 456	27	83	208	31	1 945	13 917	32 760	27 505	11 283	1 439									
Winogrona	19 129	17 539	19 777	15 191	9 448	119 571	5 170	4 991	7 411	9 375	7 164	2 539	8 119	22 896	18 391	17 594									
Arbuzy	22 154	6 782	559	291	355	91 386	204	172	637	1 905	6 244	20 583	36 687	17 154	2 763	332									
Jabłka	1 516	2 883	2 491	789	439	21 395	251	383	948	1 279	3 607	3 253	2 611	7 599	44 427	54 063									
Przetwory razem	20 621	20 722	22 934	23 194	25 609	256 129	16 448	32 221	30 346	22 605	17 783	19 998	22 220	26 126	24 897	29 042									
Soki zagęszczone	6 052	7 080	6 989	6 724	8 959	94 102	5 533	7 809	7 598	6 234	6 504	9 924	8 699	10 677	11 802	13 854									
-sok pomarańczowy	3 107	3 624	3 308	2 670	4 237	41 691	2 455	2 465	3 009	2 248	1 817	3 084	2 054	2 023	1 965	2 423									
Mrożonki	6 043	2 676	2 117	1 429	1 773	27 637	1 584	1 844	2 307	2 019	2 463	1 534	5 501	4 437	3 118	2 571									
Susze	894	893	1 771	1 929	1 295	12 214	1 323	914	926	509	651	560	847	946	1 559	1 712									
Dżemy	431	511	888	593	774	6 968	581	644	660	617	692	603	546	805	368	524									
Przetwory puszkow.	7 078	9 411	10 858	12 308	12 575	113 353	7 272	20 833	18 625	13 074	7 391	7 319	6 523	9 179	7 861	10 151									
-ananasy	1 632	1 629	2 286	3 052	2 867	24 599	1 314	2 016	2 765	1 651	1 315	916	999	1 566	1 415	1 702									
-brzoskwinie	1 820	3 644	3 666	5 049	3 924	36 881	2 043	2 035	4 947	3 098	1 854	1 779	2 040	2 215	1 924	2 476									
Owoce świeże	58 628	47 342	52 357	63 355	73 786	681 054	66 510	59 287	64 982	58 928	53 095	52 111	70 190	76 918	70 597	73 908									
Banany	9 525	8 459	10 464	13 833	12 953	134 487	13 728	12 412	15 826	13 533	14 164	9 470	8 962	10 734	9 296	9 669									
Owoce cytrusowe	5 250	7 285	12 688	22 242	36 850	199 794	33 751	29 009	24 029	16 961	10 477	5 962	6 438	6 210	8 698	14 074									
Brzoskwinie i nekt.	16 443	7 762	960	37	149	56 309	23	81	215	46	2 083	10 845	23 296	22 495	11 973	2 602									
Winogrona	14 247	11 533	14 232	11 918	8 141	107 213	6 473	6 207	8 956	11 931	9 473	4 023	9 414	18 442	14 719	17 448									
Arbuzy	3 572	856	189	118	146	23 934	120	103	442	1 306	3 313	6 508	5 682	3 209	708	165									
Jabłka	533	484	451	293	231	11 146	175	248	584	997	2 438	2 463	1 949	2 492	11 704	13 258									
Przetwory razem	32 057	27 261	27 805	25 914	30 524	298 855	18 127	26 832	29 936	23 641	23 501	25 583	33 214	34 804	34 748	39 960									
Soki zagęszczone	7 598	8 932	8 658	8 092	11 364	108 086	7 355	10 260	10 060	7 992	8 372	12 860	11 170	13 579	15 899	18 860									
-sok pomarańczowy	3 994	4 518	4 410	3 703	6 188	53 371	3 521	3 816	5 262	3 642	3 191	5 565	3 368	3 502	3 323	4 102									
Mrożonki	13 990	5 869	3 155	1 819	2 360	44 902	1 573	2 031	2 726	2 406	2 971	1 772	12 242	7 744	5 326	3 906									
Susze	1 388	1 465	2 847	3 202	2 092	20 764	2 207	1 685	1 486	1 077	1 139	886	1 099	1 364	2 597	3 107									
Dżemy	673	749	1 173	690	1 114	9 399	870	993	1 111	1 028	1 073	954	946	782	570	675									
Przetwory puszkow	8 275	10 006	11 606	11 811	13 212	113 211	5 903	11 647	14 310	11 034	9 814	9 043	7 604	11 222	10 153	13 149									
-ananasy	805	830	1 219	1 628	1 549	13 285	678	1 072	1 589	921	726	541	626	1 084	976	1 157									
-brzoskwinie	941	1 595	2 249	3 065	2 413	20 464	1 359	1 215	3 224	1 937	1 116	1 128	1 318	1 462	1 219	1 548									

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW, MF i CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jablkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2006 IX	0,23	0,45	1,98	0,59	0,70	0,86	1,01	0,83	1,10	1,17	1,09
X	0,23	0,46	1,61	0,50	0,74	2,70	1,04	0,77	1,02	1,14	1,07
XI	0,25	0,48	1,24	0,27	1,67	0,88	1,03	0,78	1,03	1,14	1,10
XII	0,21	0,49	1,24	-	1,99	0,50	1,04	0,79	1,10	1,40	1,13
2006 I-XII	0,24	0,46	0,81	0,29	0,75	0,50	0,88	0,89	1,13	1,14	1,12
2007 I	0,24	0,35	1,35	0,48	1,67	0,78	1,05	0,74	1,11	1,26	1,12
II	0,25	0,49	1,28	-	1,38		1,05	0,73	1,11	1,24	1,07
III	0,24	0,53	1,24	0,46	0,50	0,22	1,01	0,70	1,11	1,22	1,09
IV	0,31	0,66	1,23	-	0,70	0,88	1,05	0,77	1,10	1,20	0,99
V	0,38	0,74	1,09	-	0,74	0,96	1,02	0,75	1,13	1,19	0,94
VI	0,48	0,80	0,91	2,07	1,05	0,99	1,13	0,80	1,13	1,32	1,03
VII	0,55	0,85	1,00	1,13	1,32	0,73	1,45	0,88	1,18	1,24	0,97
VIII	0,44	0,49	2,12	-	1,35	0,72	1,48	0,91	1,64	1,41	0,99
IX	0,40	0,48	2,50	2,04	1,41	1,08	1,35	0,68	1,95	1,29	1,00
X	0,42	0,74	2,21	-	1,17	1,17	1,41	0,92	1,86	1,22	1,22
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>X 2007</u> <u>IX 2006</u>	105	154	88		83	108	104	135	95	95	122
<u>X 2007</u> <u>X 2006</u>	183	161	137		158	43	136	119	182	107	114

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW, MF i od 01.01.2006 CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jablka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czeresnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2006 XI	1,31	1,29	1,33	1,35	1,49	2,53	10,75	-	-	-	3,24	3,24	3,73	3,64	4,83
XII	1,27	1,31	1,28	1,32	1,48	2,65	-	-	-	-	3,50	3,14	3,56	3,43	5,04
2006 I-XII	1,78	1,46	1,66	1,62	1,90	3,40	6,44	2,72	5,54	2,17	3,47	3,02	4,46	3,54	7,50
2007 I	1,34	1,29	1,30	1,29	1,52	2,98	-	-	-	-	3,62	3,14	3,74	3,34	10,34
II	1,35	1,28	1,31	1,32	1,53	3,00	-	-	-	-	3,65	3,07	3,84	3,16	10,16
III	1,46	1,28	1,38	1,39	1,56	3,14	-	-	-	-	3,71	3,00	4,20	3,28	9,31
IV	1,73	1,29	1,65	1,54	1,98	3,20	-	-	-	-	3,73	3,05	4,40	3,32	8,21
V	2,29	1,62	2,38	2,41	2,68	3,53	6,54	-	4,97	-	3,66	3,19	4,78	3,59	8,15
VI	2,49	2,28	2,48	2,45	2,75	4,25	3,43	-	6,27	-	3,48	3,30	5,67	3,85	9,20
VII	2,68	-	-	-	-	4,17	11,04	2,95	6,97	4,13	3,28	3,29	5,32	4,23	7,60
VIII	2,59	-	-	-	-	3,20	7,72	3,35	-	2,71	3,28	3,26	5,26	4,43	5,26
IX	2,45	2,30	2,57	2,45	2,79	3,28	7,13	-	-	3,25	3,07	4,07	5,68	4,48	4,65
X	2,23	2,25	2,23	2,20	2,15	2,89	13,31	-	-	4,44	3,51	4,44	5,54	4,27	5,28
XI	2,08	2,10	2,00	2,00	2,10	2,86	19,00	-	-	-	3,36	5,33	4,28	4,02	6,08
XII	2,07	2,09	2,01	2,00	2,08	2,97	-	-	-	-	3,35	5,73	3,70	3,55	8,51
2007 I-XII	2,06	1,78	1,93	1,91	2,11	3,29	9,74	3,15	6,07	3,63	3,48	3,74	4,70	3,79	7,73
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>XII 2007</u> <u>XI 2007</u>	100	100	101	100	99	104	x	x	x	x	100	108	86	88	140
<u>XII 2007</u> <u>XII 2006</u>	163	160	157	152	141	112	x	x	x	x	96	182	104	103	169

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki ^a	Sok jabłkowy ^a	Sok Pomarańczowy ^a
2006 VIII	7,63	7,40	6,90	3,11	1,49	1,87
IX	7,73	7,60	7,17	3,14	1,55	1,94
X	7,33	7,30	7,33	3,12	1,54	1,97
XI	7,50	7,33	7,33	3,11	1,52	2,06
XII	7,60	7,27	7,40	3,13	1,50	2,04
2006 I-XII	7,52	7,36	6,84	3,01	1,49	1,85
2007 I	7,53	7,30	7,23	3,14	1,54	2,12
II	7,47	6,93	7,07	3,13	1,55	2,19
III	7,43	7,23	7,03	3,14	1,54	2,22
IV	7,63	7,20	7,07	3,14	1,54	2,25
V	7,73	7,30	7,23	3,15	1,56	2,30
VI	8,10	7,30	7,53	3,12	1,59	2,32
VII	8,20	7,60	7,73	3,16	1,56	2,34
VIII	8,10	7,37	7,73	3,15	1,54	2,35
IX	8,40	8,07	7,77	3,15	1,58	2,35
X	8,43	7,97	8,07	3,16	1,89	2,36
XI	8,90	8,03	8,23	3,13	1,97	2,38
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>XI 2007</u> X 2007	106	101	102	99	104	101
<u>XI 2007</u> XI 2006	119	110	112	101	130	116

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czereśnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2006 IX	2,48	4,25	2,49	-	-	10,24	5,75	3,96	5,01	4,44	6,75
X	2,13	4,04	2,87	-	-	-	5,74	3,89	5,08	4,38	6,23
XI	2,07	4,16	-	-	-	-	6,16	4,25	5,09	4,47	4,82
XII	2,08	4,36	-	-	-	-	6,72	4,41	4,76	4,43	4,58
2006 I-XII	2,58	4,93	3,89	6,47	7,92	10,40	9,36	4,57	4,78	4,46	5,54
2007 I	2,13	4,53	-	-	-	-	11,69	4,58	4,63	4,42	4,66
II	2,20	4,74	-	-	-	-	11,98	4,68	4,57	4,40	4,75
III	2,29	5,03	-	-	-	-	11,11	4,68	4,55	4,37	5,02
IV	2,49	5,31	-	-	-	-	10,67	4,69	4,57	4,36	5,26
V	3,20	5,48	-	-	11,67	-	10,52	4,67	4,74	4,46	5,69
VI	3,73	5,62	-	8,89	4,61	-	11,02	4,53	5,03	4,61	6,30
VII	3,89	5,82	6,13	10,07	8,63	12,82	11,07	4,32	5,50	4,61	6,91
VIII	3,80	5,04	4,49	-	-	12,86	6,95	4,35	5,89	4,58	6,82
IX	3,61	4,72	3,92	-	-	12,26	6,00	4,43	5,86	5,05	6,94
X	3,49	4,67	5,16	-	-	-	6,63	4,51	5,71	5,60	6,98
XI	3,43	4,79	-	-	-	-	7,59	4,45	5,41	6,71	5,48
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>XI 2007</u> X 2007	98	103	x	x	x	x	114	99	95	120	79
<u>XI 2007</u> XI 2006	166	115	x	x	x	x	123	105	106	150	114

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2006 IX	11,03	4,02	2,90	3,59	8,62	5,32	4,55
X	10,94	4,00	2,90	3,65	9,04	5,24	4,54
XI	10,97	3,98	2,90	3,71	9,40	5,26	4,65
XII	10,97	4,04	2,87	3,53	9,46	5,22	4,62
2006 I-XII	10,99	4,05	2,86	3,52	8,40	5,42	4,61
2007 I	10,97	3,93	2,93	3,76	9,62	5,24	4,73
II	11,03	3,91	2,93	3,81	9,80	5,20	4,76
III	11,00	3,87	2,93	3,83	9,84	5,16	4,78
IV	10,94	3,85	2,93	3,91	9,82	5,12	4,78
V	10,94	3,88	2,94	3,97	9,86	5,10	4,74
VI	10,89	3,88	2,95	4,02	9,92	5,10	4,81
VII	10,92	3,89	2,98	4,07	10,0	5,14	4,82
VIII	11,00	3,90	2,99	4,09	10,24	5,26	4,87
IX	11,08	4,00	2,97	4,12	10,96	5,36	4,87
X	11,33	4,09	3,05	4,17	11,82	5,42	4,92
XI	11,44	4,14	3,17	4,22	12,52	5,56	4,92
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>XI 2007</u> <u>X 2007</u>	101	101	104	101	106	103	100
<u>XI 2007</u> <u>XI 2006</u>	104	104	109	114	133	106	106

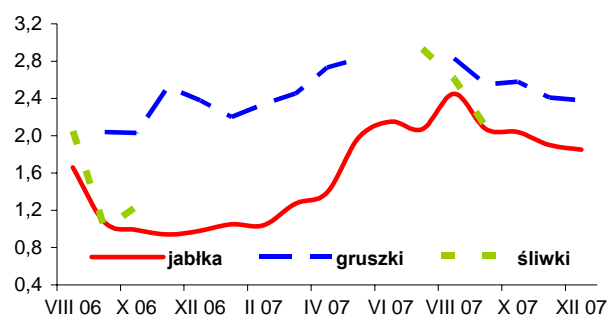
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

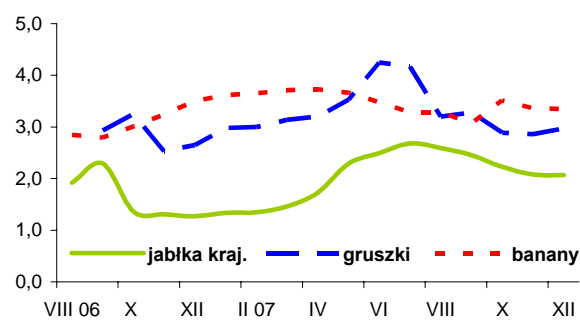
Miesiące	Jabłka odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2006 VII	-	54	40	56	72	-
VIII	56	-	38	58	69	58
IX	55	72	-	69	72	53
X	45	77	-	68	68	51
XI	46	74	-	72	62	-
XII	52	93	-	75	64	-
2007 I	52	94	-	65	59	-
II	56	99	-	64	61	-
III	57	-	-	71	68	-
IV	61	-	-	67	75	-
V	59	-	38	68	66	-
VI	57	-	41	65	75	-
VII	58	-	39	64	65	-
VIII	61	-	-	56	69	69
IX	68	86	-	69	74	72
X	70	89	-	65	66	82
XI	65	88	-	72	69	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i „Fruit and Vegetable Markets” z poszczególnych miesięcy.

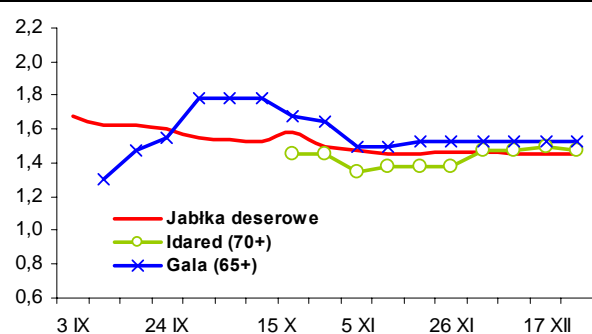
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2006 i w 2007 r. (zł/kg)

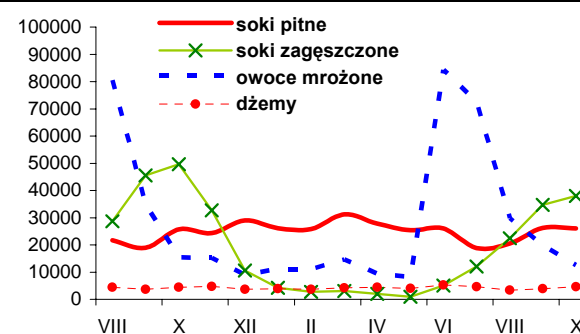
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w 2006 i w 2007 r. (zł/kg)

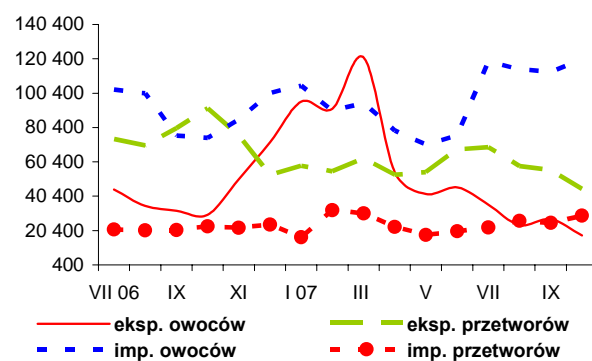
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie IX - XII. 2007 r. (zł/kg)

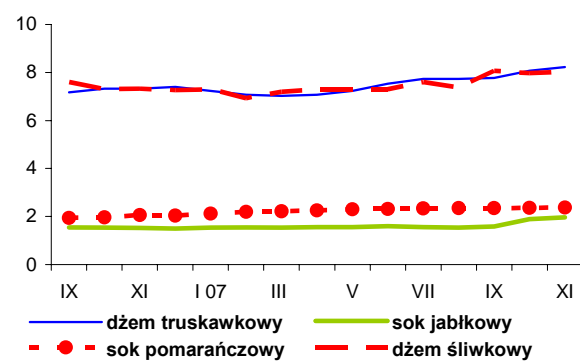
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2006 i w 2007 r. (tony)

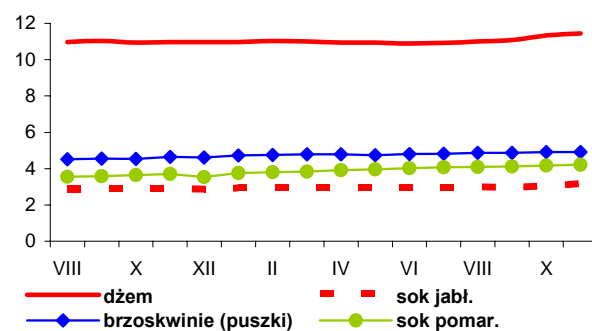
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2006 i 2007 r. (tony)

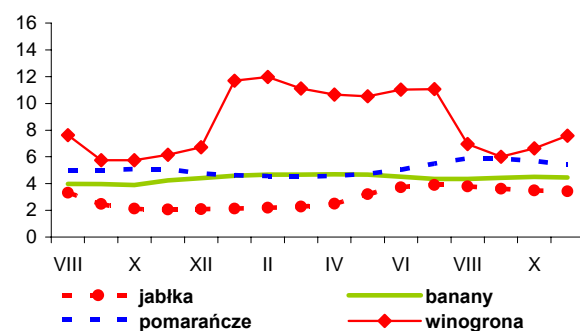
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2006 i 2007 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2006 i 2007 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2006 i 2007 r. (zł/kg)

Rynek mleka

Zygmunt Smoleński
Teresa Zdziarska

W grudniu ub. roku ceny bydła mlecznego wykazywały słabą tendencję wzrostową. O ile na początku miesiąca za jałówkę cielną płacono 1675-2900 zł/szt., średnio ok. 2417 zł/szt., to w trzecim tygodniu 1850-3000 zł/szt., średnio ok. 2531 zł/szt. Podobnie, choć w nieco mniejszym stopniu wzrastały ceny krów mlecznych, średnio z ok. 2208 do 2267 zł/szt.

Przeciętne miesięczne ceny skupu mleka wzrosły ze 121,49 zł/100 l w październiku do 129,77 zł/100 l w listopadzie 2007 r., tj. o 6,8%, w tym klasy standardowej ze 124,18 do 130,59 zł/100 l, czyli o 5,2%.

Do października ub. roku wzrostowi cen skupu surowca mlecznego towarzyszyły rosnące ceny zbytu wyrobów przemysłu mleczarskiego, jednak z tendencją malejącą. Według Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej (ZSRIR), w miesiącach letnich (VI-VIII) ceny produktów mleczarskich wzrastały o 3,4-4,9% miesięczne. We wrześniu wzrosły zaledwie o 1,1%, a w październiku o 1,6%. W listopadzie minionego roku ceny produktów mleczarskich obniżyły się średnio o 8,4%, pod wpływem spadku cen na rynku światowym.

Na krajowym rynku wyrobów mleczarskich także w grudniu, mimo okresu przedświątecznego, notowano tendencje spadkowe cen zbytu. Ceny mleka spożywczego 2% w skali kraju nieznacznie obniżyły się ze 165,38 do 164,61 zł/100 kg. Najwyższe ceny oraz tendencje wzrostowe notowano jedynie w makroregionie centralnym, gdzie w ciągu pierwszych trzech tygodni ceny wzrosły ze 171,75 do 173,86 zł/100 kg. Najniższe ceny płacono w m. zachodnim 151-156 zł/100 kg. Ceny mleka UHT 2% wykazywały w ciągu miesiąca słabą tendencję wzrostową, do ponad 188 zł/100 kg. W m. centralnym mleko UHT zdrożało do prawie 216 zł/100 kg. Ceny jogurtu naturalnego 2% w skali krajowej wykazywały tendencje spadkowe z ok. 318 do 310 zł/100 kg, przy równoczesnym

wzroście z 354 do 363 zł/100 kg w m. centralnym i obniżce z 306 do 288 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim. Ceny kefiru 2% we wszystkich makroregionach kształtowały się na względnie stałym poziomie 264-268 zł/100 kg, przy czym najwyższe ceny płacono w m. północnym ok. 330 zł/100 kg, ze słabą tendencją spadkową, a najniższe w m. zachodnim, gdzie napój ten zdrożał z ok. 228 zł/100 kg w pierwszej połowie grudnia do ponad 242 zł/100 kg w trzecim tygodniu miesiąca. Przeciętne ceny śmietany 10-29% obniżyły się z ok. 514 do ok. 500 zł/100 kg, najbardziej w m. zachodnim, z 516 do 468 zł/100 kg. Ceny masła w blokach utrzymywały się na stosunkowo niskim poziomie, z tendencją spadkową, średnio w kraju z 1174 do 1092 zł/100 kg., przy czym w poszczególnych makroregionach były bardzo zbliżone. Podobnie taniało masło konfekcjonowane, przeciętnie z 1327 do 1282 zł/100 kg, najwyższe ceny płacono w m. południowo-wschodnim 1455-1492 zł/100 kg. Ceny zbytu mleka pełnego w proszku w pierwszej połowie grudnia zmalały z 1258 do ok. 1200 zł/100 kg, aby w trzeciej dekadzie wzrosnąć do 1221 zł/100 kg. Równocześnie ceny odtłuszczonego mleka w proszku utrzymywały się na zbliżonym poziomie 1007-1024 zł/100 kg, przy czym najniższe ceny płacono w m. centralnym, poniżej 1000 zł/100 kg, a najwyższe w m. zachodnim, powyżej 1400 zł/100 kg. Ceny serów dojrzewających (Edam, Gouda oraz Podlaski, Zamojski i Morski) wykazywały tendencje spadkowe, z powyżej 1500 do odpowiednio 1470, 1435 i 1388 zł/100 kg. Znacznie staniał ser Radamer, w ciągu trzech tygodni grudnia z ponad 1700 do ok. 1590 zł/100 kg. Nieznacznie obniżyły się również ceny twarogu, średnio w kraju z ok. 886 do ok. 860 zł/100 kg, przy czym w m. centralnym i zachodnim notowano ceny powyżej 900 zł/100 kg, a relatywnie niskie, 770-800 zł/100 kg, w m. północnym i południowo-wschodnim.

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka zł/100 litrów		
		średnio	kl. ekstra	kl. I
2005 I-XII	8 583,8	92,77	.	.
2006 I-XII	8 419,3	93,02	.	.
2006 X	709,4	93,06	99,47	66,58
XI	620,6	94,60	102,05	68,95
XII	635,3	98,35	102,24	70,33
2007 I	636,0	96,37	102,64	.
II	593,4	97,19	103,30	.
III	674,8	98,07	103,50	.
IV	687,7	98,38	102,91	.
V	768,2	98,52	103,07	.
VI	738,0	99,41	102,94	.
VII	757,5	101,92	105,84	.
VIII	744,5	105,93	109,87	.
IX	693,9	114,63	117,15	.
X	680,5	121,49	124,18	.
XI	607,1	129,77	130,59	.
Wskaźnik zmian w %				
<u>XI 2007</u> <u>X 2007</u>	89,2	106,8	105,2	.
<u>XI 2007</u> <u>XI 2006</u>	97,8	137,2	128,0	.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2005 I-XII	2 294,0	142,3	49,6	240,9	313,6	179,0	295,0	239,0
2006 I-XII	2 293,5	127,2	36,5	321,0	342,6	173,3	302,4	257,3
2006 IX	190,3	13,5	2,8	23,8	29,1	14,7	23,1	22,6
X	185,6	12,7	3,0	28,7	27,4	15,6	25,9	21,2
XI	174,9	7,8	2,5	26,8	25,3	13,1	25,8	19,6
XII	184,3	8,0	3,1	24,1	24,0	14,3	25,7	19,2
2007 I	186,5	6,8	2,7	32,8	25,4	13,2	27,4	21,3
II	172,1	6,1	1,9	29,2	24,0	12,2	25,4	19,4
III	187,8	7,7	2,0	35,7	28,6	14,4	31,2	21,5
IV	181,9	10,4	2,4	29,1	28,3	14,3	26,6	20,5
V	201,6	14,6	1,8	36,0	34,4	16,0	28,2	20,9
VI	193,2	14,6	1,8	30,2	33,7	14,2	25,3	19,5
VII	210,0	15,7	2,3	30,6	32,4	15,7	26,1	20,3
VIII	198,8	15,2	3,1	31,6	31,0	15,2	27,0	20,8
IX	188,8	12,0	2,6	29,0	28,5	15,1	26,0	20,0
X	191,6	8,5	2,6	32,0	27,9	15,1	27,3	22,1
Wskaźnik zmian w %								
<u>X 2007</u> <u>IX 2007</u>	101,5	70,8	100,0	110,3	97,9	100,0	105,0	110,5
<u>X 2007</u> <u>X 2006</u>	103,2	66,9	86,7	111,5	101,8	96,8	105,4	104,2

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2006 X	1,23	1,64	8,89	10,14	.	11,33	0,75	4,64	7,24	11,46
XI	1,23	1,65	9,02	10,34	10,58	11,35	0,76	4,64	7,26	11,61
XII	1,23	1,65	9,12	10,33	10,13	11,34	0,76	4,62	7,27	11,60
2007 I	1,24	1,66	9,20	10,37	10,38	11,62	0,76	4,64	7,29	11,67
II	1,25	1,68	9,27	10,44	10,11	11,59	0,76	4,64	7,30	11,72
III	1,26	1,67	9,79	10,45	10,14	11,23	0,76	4,63	7,31	11,73
IV	1,26	1,67	10,66	11,38	10,62	11,36	0,75	4,66	7,34	11,81
V	1,27	1,68	12,06	12,10	10,76	11,33	0,75	4,67	7,35	12,01
VI	1,29	1,70	13,11	13,05	11,25	11,52	0,73	4,72	7,41	12,16
VII	1,32	1,73	14,08	13,90	13,00	12,46	0,72	4,81	7,54	12,87
VIII	1,35	1,77	14,25	14,74	13,89	13,42	0,74	4,96	7,77	13,89
IX	1,40	1,88	14,23	15,39	15,20	13,99	0,75	5,19	8,13	15,76
X	1,46	1,96	13,86	15,17	15,52	14,59	0,75	5,48	8,54	16,77
XI	1,49	2,01	12,18	14,42	15,46	14,49	0,78	5,59	8,65	16,59
XII ^a	1,65	1,88	10,07	12,21	10,92	12,82	.	5,00	8,60	14,72
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2007</u> X 2007	102,1	102,6	87,9	95,1	99,6	99,3	104,0	102,0	101,3	98,9
<u>XI 2007</u> XI 2006	121,1	121,8	135,0	139,5	146,1	127,7	102,6	120,5	119,1	142,9

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 17-23 XII 2007 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (411 g)	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2006 X	1,60	2,38	10,75	3,05	3,04	0,63	1,04	1,34	9,58	16,01
XI	1,59	2,38	10,73	3,04	3,03	0,63	1,05	1,34	9,59	15,93
XII	1,59	2,37	10,65	3,05	3,01	0,63	1,05	1,35	9,59	15,88
2007 I	1,59	2,38	10,73	3,04	3,02	0,63	1,06	1,35	9,65	15,95
II	1,60	2,38	10,70	3,04	3,03	0,63	1,06	1,35	9,69	15,91
III	1,61	2,39	10,69	3,05	3,03	0,63	1,06	1,36	9,72	15,92
IV	1,62	2,41	10,65	3,04	3,05	0,63	1,06	1,36	9,77	15,98
V	1,62	2,43	10,68	3,04	3,05	0,63	1,06	1,36	9,80	16,09
VI	1,64	2,44	10,64	3,04	3,08	0,63	1,05	1,37	9,89	16,22
VII	1,67	2,46	10,63	3,05	3,17	0,63	1,05	1,38	10,02	16,28
VIII	1,71	2,49	10,76	3,05	3,29	0,63	1,05	1,40	10,21	16,95
IX	1,81	2,58	11,10	3,07	3,70	0,64	1,06	1,45	10,64	18,66
X	1,89	2,63	11,29	3,08	3,94	0,65	1,07	1,50	11,11	20,70
XI	1,94	2,71	11,36	3,10	4,11	0,66	1,07	1,52	11,42	22,06
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2007</u> X 2007	102,6	103,0	100,6	100,6	104,3	101,5	100,0	101,3	102,8	106,6
<u>XI 2007</u> XI 2006	122,0	113,9	105,9	102,0	135,6	104,8	101,9	113,4	119,1	138,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne
2005 I-XII	152,6	104,5	36,8	205,4	77,2	8,3	14,8	3,6	6,3	4,3
2006 I-XII	109,1	120,6	24,1	244,4	88,1	7,2	18,7	4,7	32,3	11,6
2006 IX	11,6	10,1	2,5	20,9	6,5	0,6	1,2	0,4	2,8	0,7
X	9,5	12,1	2,2	23,5	8,0	0,7	1,9	0,6	6,0	0,9
XI	8,7	11,9	1,3	16,4	7,1	0,8	2,1	0,7	4,8	0,8
XII	5,1	10,6	1,1	13,6	7,4	0,8	1,9	0,5	3,1	1,0
2007 I	5,7	11,6	2,5	15,4	8,6	1,0	2,0	0,5	2,9	1,3
II	6,1	11,1	2,6	13,4	7,6	1,3	1,6	0,5	2,6	1,6
III	7,2	11,6	3,3	14,1	8,7	1,4	2,7	0,5	5,2	3,4
IV	5,7	10,9	3,0	13,8	8,2	1,5	1,8	0,4	5,0	2,9
V	9,6	11,4	4,1	13,8	9,2	2,4	2,4	0,4	5,4	4,1
VI	9,1	10,5	3,4	17,5	8,8	0,9	2,7	0,4	4,6	4,7
VII	14,0	11,9	3,2	16,8	7,7	0,8	2,3	0,4	4,9	3,3
VIII	12,3	11,0	2,7	13,4	8,0	0,9	2,4	0,6	3,8	3,4
IX	6,2	10,7	1,4	13,5	7,2	1,1	2,3	0,7	3,7	2,9
X	4,9	10,1	2,1	10,7	8,0	1,3	1,8	0,8	4,0	2,4
Wskaźnik zmian w %										
<u>X 2007</u> <u>IX 2007</u>	79,0	94,3	150,0	79,3	111,1	118,2	78,3	114,3	108,1	82,8
<u>X 2007</u> <u>X 2006</u>	51,6	83,5	95,5	45,5	100,0	185,7	94,7	133,3	66,7	266,7

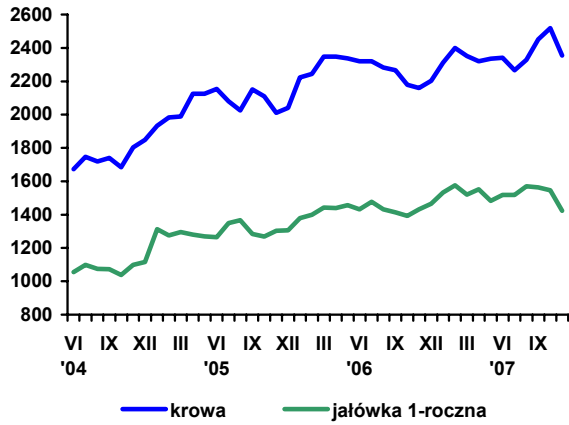
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

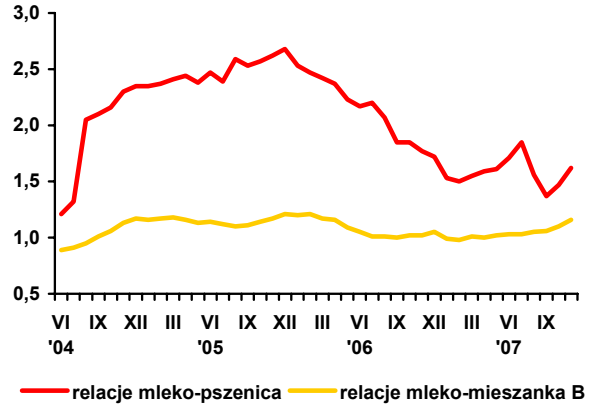
Miesiące	Eksport					Import				
	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne
2005 I-XII	1 807	2 605	2 326	528	925	1 849	2 998	2 956	964	1 267
2006 I-XII	1 956	2 628	1 842	552	1 025	1 950	3 003	2 856	499	1 127
2006 IX	2 037	2 664	1 845	616	1 016	2 049	3 537	3 117	557	1 155
X	2 102	2 629	1 741	522	990	2 057	3 113	2 730	468	1 063
XI	2 186	2 584	1 775	604	980	2 006	2 743	2 725	433	971
XII	2 260	2 593	1 884	1 277	1 018	2 030	2 916	2 947	515	1 056
2007 I	2 263	2 579	1 765	575	988	2 006	3 040	3 016	444	1 066
II	2 252	2 448	1 770	586	1 009	2 060	3 082	2 872	467	1 058
III	2 323	2 462	1 810	622	985	2 076	2 954	2 896	470	999
IV	2 506	2 465	2 259	630	978	1 771	2 953	3 055	418	1 001
V	2 898	2 525	2 415	658	1 001	1 597	2 909	3 166	532	963
VI	3 207	2 500	2 633	792	1 047	2 522	3 025	2 652	701	938
VII	3 555	2 628	3 191	960	984	2 700	3 092	3 301	681	858
VIII	3 627	2 820	3 809	1 202	1 010	3 128	3 112	3 978	529	960
IX	3 189	3 039	3 914	1 200	1 019	3 201	3 223	3 780	750	858
X	3 141	3 100	3 840	1 222	1 007	2 332	3 309	2 912	797	886
Wskaźnik zmian w %										
<u>X 2007</u> <u>IX 2007</u>	98,5	102,0	98,1	101,8	98,8	72,9	102,7	77,0	106,3	103,3
<u>X 2007</u> <u>X 2006</u>	149,4	117,9	220,6	234,1	101,7	113,4	106,3	106,7	170,3	83,3

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

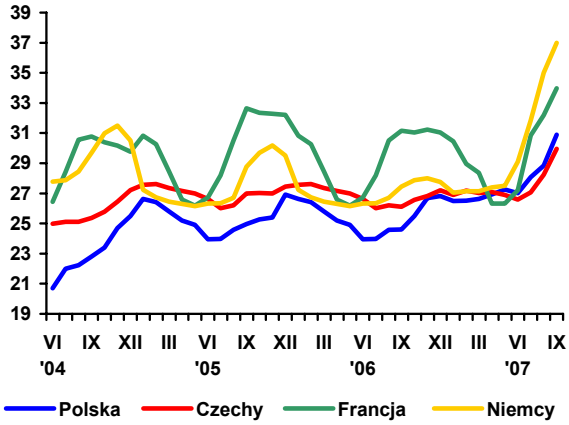
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

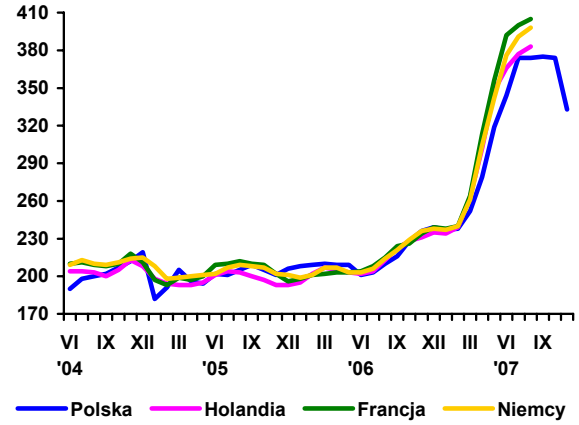
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

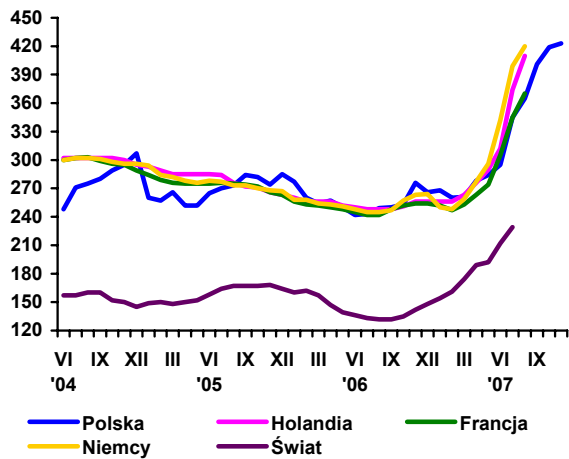
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

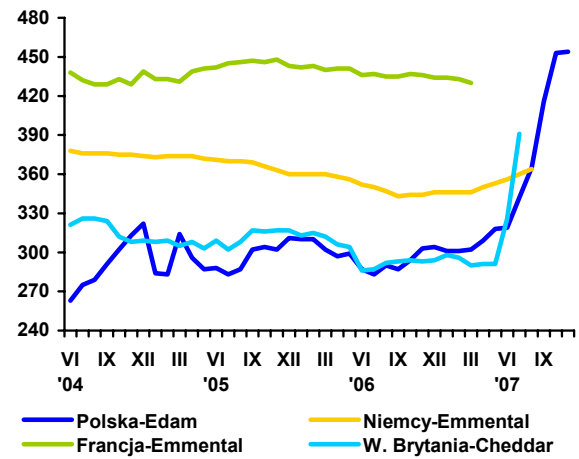
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

Rynek wołowiny

Danuta Rycombel

W ostatnich dwóch miesiącach 2007 r. pogłębiła się tendencja spadkowa cen skupu żywca wołowego. W listopadzie 2007 r. średnia cena skupu bydła wynosiła 3,91 zł/kg wagi żywej i była o ok. 1% niższa niż przed miesiącem i o ok. 6% niższa niż przed rokiem. W końcu grudnia ub. roku jej poziom obniżył się do 3,84 zł/kg wagi żywej. Jednak wystąpiły duże różnice w kształtowaniu się cen poszczególnych kategorii wiekowo-użytkowych bydła. Ceny buhajków klas U, R, O od połowy grudnia 2007 r., wzrosły z 4,56 do 4,63 zł/kg wagi żywej, natomiast ceny zakupu przez zakłady mięsne krów obniżyły się z 3,07 do 2,94 zł/kg. Najwyższe ceny zakupu bydła występowały w Centralnym Regionie naszego kraju (3,89 zł/kg) i były one o 2% wyższe niż w Regionie Południowym i o 0,5% wyższe niż w Regionie Północnym.

W UE-25 ceny zakupu krów również wykazywały tendencję spadkową (z 227,2 do 225,2 EUR/100 kg mps), a ceny buhajków kl. R3 podlegały jedynie niewielkim wahaniom (od 306,7 do 307,5 EUR/100kg mps). W Polsce ceny młodego bydła były o ok. 25% niższe niż średnio w UE-25. Jedynie na Węgrzech, Litwie, Łotwie i w Rumunii kształtowały się one na niższym poziomie niż w Polsce, a w pozostałych państwach członkowskich były wyższe. W naszym kraju ceny zakupu krów były o ok. 19% niższe niż średnio w UE-25.

Według informacji Departamentu Rynków Rolnych MRiRW, w miesiącach styczeń-listopad 2007 r., uboje przemysłowe bydła wyniosły 1130,4 tys. sztuk i były o 4,3% większe niż w analogicznym okresie 2006 r. Ich wzrost był wynikiem

większych o 9,7% ubojów byków i o 5,9% ubojów jałówek, gdyż uboje krów zmniejszyły się w tym okresie o 1,5%. W strukturze ubojów bydła wzrósł udział byków, z 42,7 % w miesiącach styczeń-listopad 2006 r. do 44,8% w analogicznym okresie 2007 r. Nastąpiła nieznaczna poprawa jakości ubijanego żywca wołowego. W ubojach młodego bydła udział klas E, U, R wyniósł 33,1% i był o 1,5% większy niż przed rokiem, a w ubojach krów wzrósł o 0,4%.

Efektorem większych ubojów bydła jest wzrost eksportu mięsa wołowego. W ciągu dziesięciu miesięcy 2007 r. wyniósł on 141,6 tys. ton i był o ponad 5 tys. ton większy niż przed rokiem. Mięso wołowe chłodzone stanowiło ok. 91% eksportu. Głównymi rynkami zbytu wołowiny były państwa UE-25 (Włochy, Niemcy, Holandia, Wlk. Brytania). Eksport mięsa wołowego do państw trzecich był niewielki i wyniósł 4,3 tys. ton. W miesiącach styczeń-październik 2007 r. eksport żywego bydła i cieląt wyniósł 602 tys. sztuk, z czego ok. 51% sprzedano do Włoch, ok. 18% do Hiszpanii i ok. 13% do Holandii. Import mięsa wołowego zwiększył się z 3,7 tys. ton w okresie od stycznia do października 2006 r. do 4,9 tys. ton w analogicznym okresie 2007 r. Pochodził on prawie wyłącznie z UE-25, a udział państw Ameryki Płd. wynosił zaledwie 0,2%.

Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)

Wyszczególnienie	Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny	
		ogółem	żywiec	mięso		
I-XII 2004	255,7 ^a	124,0	45,0	68,0	4,8	
I-XII 2005 ^c	204,5 ^b	167,2	44,6	115,3	3,7	
2006	V	15,0	18,1	3,3	14,0	1,2
	VI	12,9	15,1	2,7	9,8	0,5
	VII	13,3	14,5	2,3	10,6	0,8
	VIII	13,0	13,0	2,8	9,8	0,5
	IX	13,8	14,2	2,0	11,4	0,7
	X	15,4	11,0	1,5	9,3	0,2
	XI	16,2	13,0	1,4	10,8	0,3
2007	XII	13,1	12,0	1,4	10,9	0,5
	I	15,6	11,5	1,1	9,7	0,7
	II	15,1	13,0	1,2	11,4	0,6
	III	17,5	14,2	1,8	12,4	0,5
	IV	14,3	13,3	2,0	10,6	0,7
	V	16,3	14,2	2,4	11,8	-
	VI	14,9	12,9	2,5	10,4	-
	VII	13,7	12,1	2,1	10,0	0,6
	VIII	16,6	14,5	3,9	10,1	0,7
	IX	15,7	12,9	2,1	10,5	0,7
	X	17,5	14,5	2,2	11,9	0,9
XI	17,0	-	-	-	-	

^a obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób, ^b obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób, ^c dane szacunkowe

Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie	Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością		
					zbytu	detalicznej	
2006	V	4,17	10,82	15,05	17,13	3,61	4,11
	VI	4,23	10,66	15,13	17,13	3,57	4,05
	VII	4,10	11,25	15,17	17,15	3,70	4,18
	VIII	4,08	9,56	15,32	17,27	3,75	4,23
	IX	4,15	9,56	15,36	17,25	3,70	4,15
	X	4,05	8,95	15,35	17,17	3,79	4,24
	XI	3,93	9,20	15,37	17,18	3,91	4,37
2007	XII	4,00	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30
	I	4,08	9,47	15,62	17,11	3,82	4,19
	II	4,20	9,66	15,64	17,19	3,72	4,09
	III	4,17	9,95	15,65	17,27	3,75	4,14
	IV	4,09	9,31	15,71	17,37	3,84	4,24
	V	3,94	8,17	15,72	17,43	3,99	4,42
	VI	3,91	8,10	15,73	17,43	4,02	4,46
	VII	3,88	8,21	15,91	17,61	4,01	4,54
	VIII	4,01	8,17	16,06	17,54	4,00	4,37
	IX	4,09	8,44	15,97	17,67	3,90	4,32
	X	3,95	-	16,01	17,63	4,05	4,46
XI	3,91	-	15,95	17,67	4,08	4,52	
w % ceny	sprzed roku	94,2	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	98,9	-	-	-	-	-

Źródło: Na podstawie danych GUS.

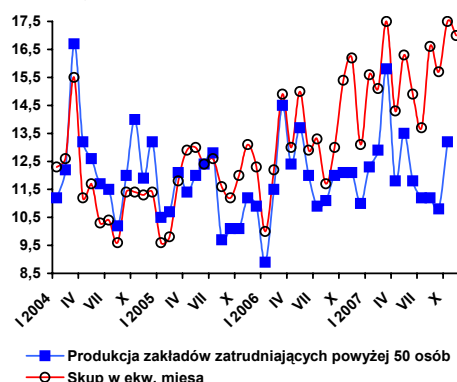
Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	IV 2007	V 2007	VI 2007	VII 2007	VIII 2007	IX 2007	X 2007	XI 2007	XII 2007
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	4,22	4,01	4,02	3,98	4,17	4,16	3,96	3,89	3,84
Buhaje	4,59	4,44	4,49	4,30	4,64	4,52	4,24	4,21	4,29
Krowy	3,41	3,31	3,31	3,30	3,44	3,48	3,30	3,11	2,94
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	9,58	8,16	8,48	8,44	8,63	8,86	9,22	9,24	9,37
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	9 602	9 126	9 074	9 040	9 149	9 202	8 949	8 963	9 226
Ćwierci z krów rzeźnych	7 266	7 127	7 175	6 931	7 470	7 391	7 015	6 888	6 804
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej ^a :									
UE-25	306,6	295,0	282,8	286,3	291,4	300,4	300,7	305,9	306,9
Polska	244,8	247,5	232,5	231,3	238,8	240,8	238,3	238,2	246,5

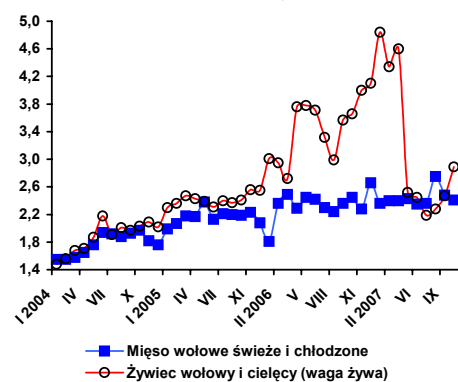
^a ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.

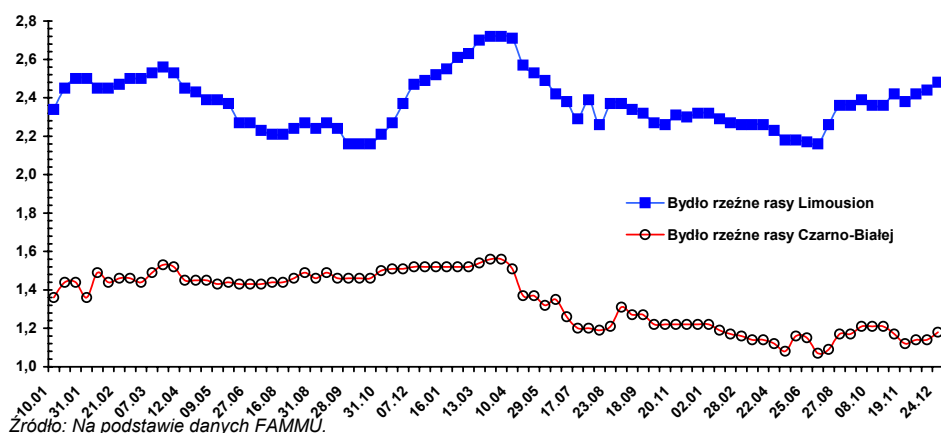
Rys. 1. Produkcja przemysłowa i skup żywca wołowego i cielęcego w m-cach I 2004 – XI 2007 r. w tys. ton

Rys. 2. Ceny uzyskiwane w eksporcie mięsa wołowego chłodzonego i żywca wołowego i cielęcego w m-cach I 2004 – X 2007 r. w EUR/kg

Rys. 3. Ceny płacone za młode bydło rzeźne rasy Limousion i Czarno-Białej w EUR/kg wagi żywej. Notowania cen z rynku włoskiego w okresie styczeń 2005 r. – grudzień 2007 r.

Źródło: Na podstawie danych FAMMU.

Rynek wieprzowiny

Jan Małkowski
Danuta Zawadzka

Kryzys na europejskim, w tym także na polskim, rynku wieprzowiny trwa nadal, choć został złagodzony programem dopłat do prywatnego magazynowania wieprzowiny. Sytuacja jest jednak trudna ze względu na wysokie ceny zbóż i pasz przemysłowych.

Program dopłat do prywatnego magazynowania wieprzowiny działał w okresie od 26 października do 3 grudnia 2007 r. Komisja Europejska podaje, że przy pomocy tego instrumentu zakupiono łącznie ponad 102 tys. ton wieprzowiny, z czego 86% ma być przechowywane przez pięć miesięcy. W okresie obowiązywania programu przeciętna unijna cena wieprzowiny kl. E ustabilizowała się na poziomie ok. 130 EUR/100 kg wagi poubojowej, a więc takim jaki miał miejsce przed jego uruchomieniem. W grudniu cena trzody wzrosła do 133 EUR/100 kg wagi poubojowej i była taka sama jak przed rokiem o tej porze.

W ramach programu Agencji Rynku Rolnego w okresie od 26 października do 26 listopada zatwierdziła wnioski na przechowywanie ponad 6 tys. ton wieprzowiny. Efekty działania programu były w Polsce bardziej mizerne niż w skali całej Unii Europejskiej, głównie z powodu wzrostu wartości złotego. Przed uruchomieniem programu dopłat do prywatnego magazynowania, cena trzody kl. E wynosiła w Polsce 128 EUR/100 kg wagi poubojowej. W ciągu następnych pięciu tygodni ceny systematycznie malały i w przedostatnim tygodniu listopada ceny trzody wynosiły jedynie równowartość 121 EUR/100 kg wagi poubojowej. W grudniu cena ta podniosła się jednak do 130 EUR/100 kg i była wyższa niż w grudniu 2006 r. o 9%. Przeciętna cena skupu trzody, która w listopadzie wynosiła 3,25 zł/kg żywca wzrosła w grudniu do 3,30 zł/kg.

Nadal otwartym pozostaje jednak pytanie o rozwój cen trzody w najbliższych miesiącach. Komisja Europejska prognozuje, że w I kwartale przeciętna cena trzody kl. E w 27 krajach Unii Europejskiej wyniesie 129,5 EUR/100 kg wagi poubojowej. Oznaczałoby to, że jej poziom byłby taki sam jak w I kwartale 2007 r., a więc mielibyśmy do czynienia przełomem w rozwoju cen. Ceny te mogą być jednak już w tym okresie wyższe niż przed rokiem, z uwagi na wprowadzone z dniem 30 listopada 2007 r. dopłaty do eksportu mięsa wieprzowego.

Tak czy inaczej niskie ceny trzody w okresie zimy 2007/2008 i wysokie ceny pasz, doprowadzą do spadku pogłowia i produkcji trzody w całej Unii Europejskiej, a w Polsce do jego pogłębienia. W końcu 2007 r. relacja cen trzoda:żyto wynosiła w Polsce zaledwie 4,5:1, a trzoda:jęczmień 4,3:1. Relacje cen trzody do cen pasz przemysłowych zawężyły się w jeszcze większym stopniu. W listopadzie relacja cen trzody do mieszanek T2 kształtowała się na poziomie 3,1:1, a relacja cen trzody do koncentratu „Provit” tylko 1,9:1.

W efekcie, w III i IV kwartale 2008 r. należy więc spodziewać się wzrostu cen trzody w Polsce i w całej Unii Europejskiej. Ceny trzody kształtować się będą wówczas na poziomie wyższym aniżeli w analogicznych okresach 2007 r. Dodatkową przesłanką do ich wzrostu i poprawy sytuacji na europejskim rynku wieprzowiny jest spadek produkcji trzody i wzrost jej cen w Chinach. Dla polskiego rynku, oprócz powyższych okoliczności, ważne jest także zniesienie embarga na eksport polskiego mięsa do Rosji.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^c		Import mięsa, podrobów i przetworów ^c		Saldo handlu zagranicznego tys. ton
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	
2006 I-XII	2146,3	112,0	329,5	135,6	178,3	90,6	151,2
III	122,0	105,2	26,3	137,7	18,2	129,0	8,1
IV	114,4	111,6	25,1	127,4	13,3	114,7	11,8
V	128,8	111,1	30,3	137,7	14,0	121,7	16,3
VI	114,2	101,0	34,6	136,8	14,0	114,9	20,6
I-VI	1030,5	109,4	139,7	139,7	87,1	128,1	52,6
VII	107,2	103,0	31,6	124,4	14,6	91,3	17,0
VIII	124,7	111,6	29,2	111,9	19,1	89,3	10,1
IX	112,0	111,4	32,5	119,5	14,1	60,5	18,4
X	132,8	122,4	35,4	155,3	13,3	58,6	22,1
XI	126,6	115,2	34,9	146,6	15,3	71,8	19,6
XII	128,7	110,7	26,4	104,8	12,4	68,9	14,0
2007 I	137,4	125,4	32,1	158,1	14,3	105,9	21,8
II	128,0	121,4	29,2	129,2	12,6	101,6	16,6
III	140,9	115,5	30,5	116,0	20,3	111,5	10,2
IV	119,7	104,6	25,2	100,4	12,7	95,5	12,5
V	131,9	102,4	26,9	88,8	13,8	98,6	13,1
VI	108,1	94,7	27,4	79,2	20,1	143,6	7,3
I-VI	1116,0	108,3	172,6	123,6	87,0	100,0	85,6
VII	117,5	109,6	22,1	69,9	22,6	155,8	-0,5
VIII	117,8	94,5	24,1	82,5	26,0	136,9	-1,9
IX	105,5	94,2	23,7	72,9	21,0	148,9	2,7
X	134,2	101,0	23,6	66,7	19,9	149,6	3,7
XI	132,5	104,6	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, ^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w ekwiwalencie mięsa

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provit i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provit w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.
2006 V	3,35	37,54	8,9	76,82	4,4	160,53	2,1	114
VI	3,56	37,32	9,5	76,68	4,6	159,28	2,2	106
VII	3,92	37,78	10,4	76,80	5,1	158,26	2,5	106
VIII	4,28	40,85	10,5	76,57	5,6	157,72	2,7	106
IX	4,12	47,68	8,6	77,96	5,3	158,48	2,6	104
X	3,75	51,25	7,3	79,27	4,7	158,43	2,4	97
XI	3,43	51,95	6,6	80,54	4,3	158,21	2,2	92
XII	3,29	53,98	6,1	82,02	4,0	158,27	2,1	86
2007 I	3,16	58,43	5,4	86,03	3,7	159,35	2,0	85
II	3,26	65,13	5,0	89,00	3,7	160,76	2,0	80
III	3,29	65,03	5,1	91,80	3,6	161,92	2,0	80
IV	3,32	64,33	5,2	96,07	3,5	162,12	2,0	84
V	3,22	65,33	4,9	93,43	3,4	160,96	2,0	84
VI	3,51	63,87	5,5	93,53	3,8	160,91	2,2	78
VII	3,95	60,82	6,5	93,71	4,2	160,90	2,4	95
VIII	4,07	62,70	6,5	94,45	4,3	161,23	2,5	92
IX	4,06	70,86	5,7	101,07	4,0	164,45	2,5	89
X	3,59	73,07	4,9	104,27	3,4	167,84	2,1	82
XI	3,27	71,81	4,6	105,71	3,1	171,01	1,9	75
XII	3,30	x	x	x	x	x	x	x

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
2006 I	4,47	11,38	15,42	9,37	12,93	19,79	11,81	113,6	128,3	126,0
II	4,25	11,07	15,57	9,14	12,61	19,64	11,80	113,9	126,1	129,0
III	4,45	11,02	15,48	9,08	12,29	19,47	11,70	111,5	125,8	128,9
IV	4,38	11,18	15,34	9,03	12,46	19,12	11,78	111,4	124,6	130,5
V	4,39	11,22	15,45	9,03	12,53	19,19	11,67	111,7	124,2	129,2
VI	4,66	11,47	15,53	9,08	12,45	19,22	11,62	108,5	123,8	128,0
VII	5,14	12,08	15,75	9,16	13,05	19,46	11,71	108,0	123,6	127,8
VIII	5,59	12,84	16,16	9,33	13,74	19,86	11,84	107,0	122,9	126,9
IX	5,38	12,88	16,24	9,36	14,28	20,07	12,02	110,9	123,6	128,4
X	4,91	12,51	16,17	9,24	13,98	20,08	11,98	111,8	128,6	129,7
XI	4,49	12,11	16,05	9,34	13,61	20,10	11,94	112,4	125,2	127,8
XII	4,31	11,88	15,82	9,25	13,21	19,72	11,77	111,2	124,7	127,2
2007 I	4,14	11,52	15,46	9,49	13,09	19,69	11,73	113,6	127,4	123,6
II	4,27	11,37	15,42	9,41	12,75	19,62	11,58	112,1	127,2	123,1
III	4,31	11,36	15,47	9,40	12,70	19,56	11,69	111,8	126,4	124,4
IV	4,35	11,45	15,40	9,38	12,77	19,39	11,69	111,5	125,9	124,6
V	4,22	11,39	15,48	9,34	12,78	19,44	11,66	112,2	125,6	124,8
VI	4,60	11,77	15,72	9,44	12,87	19,45	11,71	109,3	123,7	124,0
VII	5,18	12,48	16,10	9,72	13,88	19,95	11,89	111,2	123,9	122,3
VIII	5,33	12,76	16,41	9,86	14,11	20,03	12,05	110,6	122,1	122,2
IX	5,32	12,84	16,47	9,89	14,43	20,22	12,14	112,4	122,8	122,8
X	4,70	12,64	16,35	9,87	14,28	20,23	12,23	113,0	123,7	123,9
XI	4,28	12,26	16,29	9,81	13,81	20,31	12,23	112,6	124,7	124,7

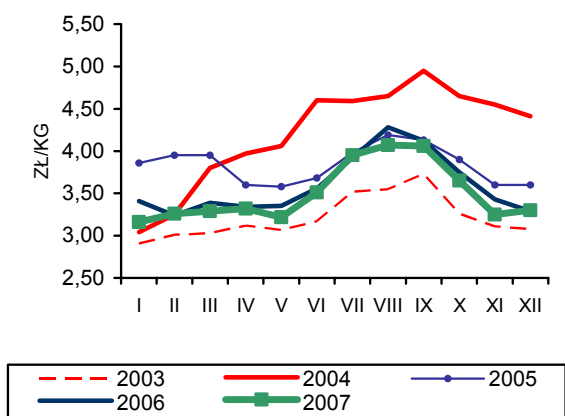
Źródło: Dane GUS i przeliczeni własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

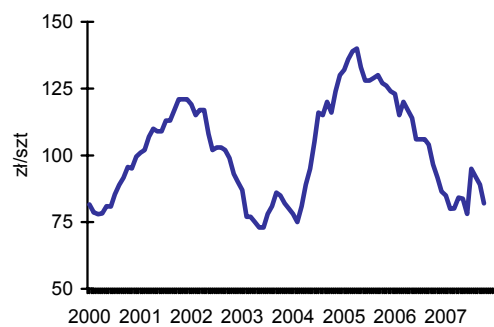
Lata i miesiące	UE-25	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-25	Niemczech	Danii
2005 IX	142,92	145,94	148,51	124,70	102,1	98,3	117,0
X	137,06	138,71	144,68	122,15	101,2	95,9	113,6
XI	136,22	129,17	146,40	123,73	92,8	88,2	104,4
XII	139,58	130,89	150,96	122,73	93,8	86,7	106,6
2006 I	136,59	125,26	141,62	116,58	91,7	88,4	107,4
II	138,73	120,92	143,46	118,05	87,2	84,3	102,4
III	141,81	122,67	149,77	121,05	86,5	81,9	101,3
IV	141,80	121,19	151,22	126,73	85,5	80,1	95,6
V	141,96	122,16	151,73	128,47	86,3	80,9	95,2
VI	152,66	125,43	165,65	133,65	81,4	74,4	93,3
VII	157,30	138,36	168,48	135,99	88,0	82,2	101,7
VIII	162,97	152,15	176,38	137,78	93,8	86,5	110,4
IX	156,39	143,96	164,19	138,86	92,1	87,7	103,7
X	143,63	132,88	150,65	132,48	92,5	88,2	100,3
XI	136,86	124,31	144,25	126,78	90,8	86,2	98,1
XII	132,99	118,72	140,41	122,26	89,3	84,6	97,1
2007 I	128,52	113,79	129,45	116,45	88,5	87,9	97,7
II	130,03	115,58	135,04	116,45	88,9	85,6	99,3
III	128,96	118,23	130,43	114,84	91,7	90,6	103,0
IV	129,32	119,64	132,21	111,72	92,5	90,5	107,1
V	131,71	118,16	137,91	115,01	89,8	85,6	102,7
VI	139,38	128,88	142,63	117,25	92,5	90,4	109,9
VII	146,12	144,81	150,74	121,73	99,2	96,2	119,1
VIII	146,57	147,76	150,10	123,08	101,2	98,8	120,5
IX	144,51	146,93	150,03	122,58	101,7	97,9	119,9
X	134,70	133,31	140,42	121,42	99,0	94,9	109,8
XI	130,13	123,52	134,62	120,00	94,9	91,8	102,9
XII	133,00	130,00	146,00	x	97,7	89,0	x

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

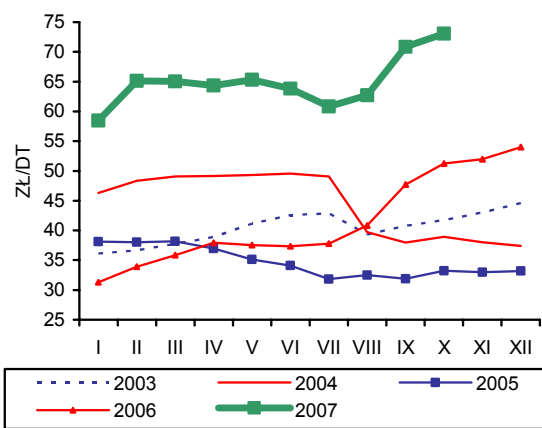
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

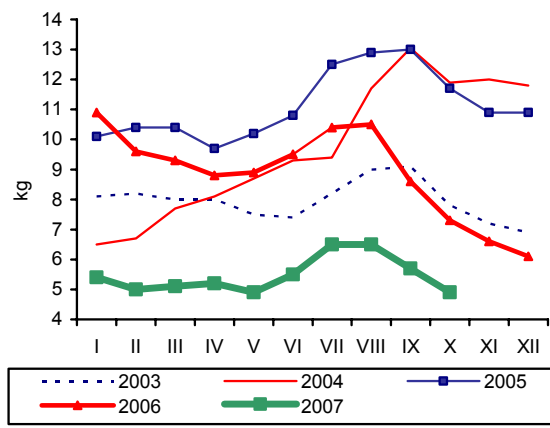
Rys. 2. Ceny prosiąt w Polsce

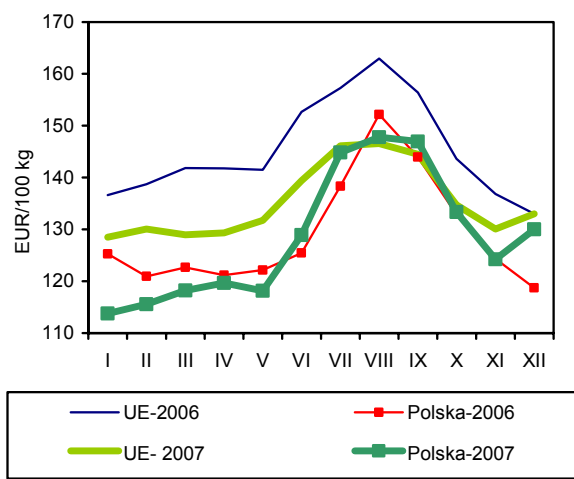
Rys. 3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce

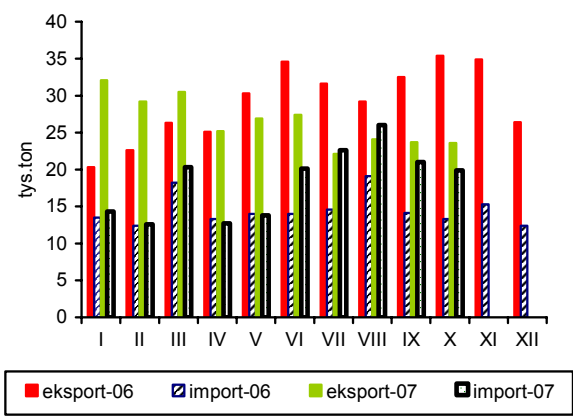
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

Rys. 5. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Rynek mięsa drobiowego i jaj

Mira Kobuszyńska
Grzegorz Dybowski

Rynek mięsa drobiowego

Od stycznia do końca listopada 2007 r. w dużych zakładach drobiarskich, zatrudniających powyżej 50 pracowników wyprodukowano 1035 tys. ton mięsa drobiowego, tj. o 1,9% więcej niż w analogicznym okresie 2006 r. W poszczególnych miesiącach występowały znacznie większe wahania poziomu produkcji niż w roku poprzednim.

Pomimo silnego wzrostu cen na polskim rynku drobiarskim, rośnie eksport. W okresie od stycznia do końca października 2007 r. wyeksportowano ok. 196 tys. ton mięsa i przetworów drobiowych. Ilość ta o 19% przewyższała wolumen eksportu w tym samym okresie roku poprzedniego. Tradycyjnie największym rynkiem zbytu były Niemcy (ok. 30% polskiej sprzedaży zagranicznej), na drugim miejscu - Wielka Brytania (15%) a następnie Czechy, Francja, Austria i Holandia. Bardzo intensywnie rozwija się zbytu w kierunku Litwy, Ukrainy oraz Hongkongu. W grupie czołowych rynków zbytu pojawiły się w tym roku również Rumunia i Mołdowa. Jednocześnie import mięsa drobiowego wraz z przetworami obniżył się o 12% w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku, wynosząc ok. 49 tys. ton.

Od września 2006 r. postępuje powolny wzrost cen mieszanek paszowych dla drobiu. W październiku i listopadzie 2007 r. tempo wzrostu cen pasz uległo znacznemu przyspieszeniu. W okresie od stycznia do listopada 2007 r. pasze dla drobiu podrożały średnio o ok. 20%. Na podobnym poziomie utrzymywało się tempo przyrostu cen skupu żywca drobiowego. Zmiany cen płaconych hodowcom żywca sprzyjały utrzymaniu opłacalności tuczu kurcząt pomimo wzrostowej tendencji cen pasz. W 2007 r. znacząco poprawiła się opłacalność tuczu kurcząt brojlerów w relacji do 2006 r.

Z danych GUS o produkcji żywca drobiowego oraz o wielkości ubojów przemysłowych wynika, iż w 2007 r. zwiększały się uboje pozaprzemysłowe. Ceny zbytu na rynku drobiarskim w pierwszych trzech kwartałach 2007 r. wykazywały silną tendencję wzrostową. Od grudnia 2006 r. do listopada 2007 r. tuszki kurcząt patroszonych podrożały o 28%. Przypadki ptasiej grypy wykryte na terenie Polski w grudniu 2007 r. spowodowały spadek cen o 10% w relacji do listopada, tj. poniżej poziomu z początku 2007 r. Reakcja

konsumentów na doniesienia o ogniskach choroby drobiu była znacznie łagodniejsza niż w roku poprzednim, co znalazło odzwierciedlenie w znacznie mniejszym niż przed rokiem spadku popytu.

Na rynku indyków, ceny płacone hodowcom systematycznie rosły. W listopadzie 2007 r. były one już o 22% wyższe niż w grudniu 2006 r. Dopiero w grudniu 2007 r. pod wpływem przypadków ptasiej grypy nastąpił spadek cen skupu, lecz nadal ich poziom był wyższy niż na początku 2007 roku. Równocześnie rosły ceny zbytu. W listopadzie 2007 r. ceny zbytu indyków były o prawie 7% wyższe niż 12 miesięcy wcześniej. W ostatnim miesiącu 2007 r. przyrost cen tuszek indyków w relacji do listopada wyniósł ok. 9%.

W minionych jedenastu miesiącach 2007 r. Polska nadal należała do najtańszych producentów mięsa drobiowego w Unii Europejskiej. Jednakże wskutek podwyżek cen drobiu w Polsce znacząco zmniejszyła się przewaga cenowa polskich eksporterów. W grudniu 2006 r. polskie ceny wyrażone w EUR stanowiły 59% przeciętnej ceny unijnej; w listopadzie 2007 r. 72%. Od grudnia 2006 r. do listopada 2007 r. średnia cena tuszki kurczęcia w UE w przeliczeniu na EUR zwiększyła się prawie o 13%, podczas gdy w Polsce o 39%. Do najdroższych producentów w Unii należą Niemcy i Francja. W listopadzie średnia cena sprzedaży tuszki kurczaka w Polsce stanowiła 57% ceny niemieckiej. Od początku 2007 r. zmniejszył się też dystans pomiędzy polską średnią ceną zbytu, a ceną silnego polskiego konkurenta – Czech. W październiku 2007 r. tuszka kurczaka w Polsce była tańsza niż w Czechach o 24%, podczas gdy w grudniu 2006 r. o 27%. W listopadzie wyższy przyrost cen w Czechach niż w Polsce ponownie zwiększył cenową konkurencyjność drobiu polskiego.

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
I	55,2	62,0	74,4	89,1	93,7
II	57,2	58,1	71,0	84,0	79,7
III	59,2	68,2	84,9	94,3	94,9
IV	62,1	68,3	82,7	83,7	89,2
V	57,8	69,0	77,8	91,6	96,2
VI	56,8	66,2	79,6	94,1	86,4
VII	63,6	68,4	82,9	91,3	93,4
VIII	61,0	70,8	86,3	94,4	97,4
IX	65,1	73,5	87,3	94,9	95,6
X	67,1	76,4	91,4	101	109,0
XI	58,9	71,4	91,6	97,2	99,9
XII	62,1	75,3	90,9	90,4	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a
I	7 049	4 202	15 054	20 270
II	8 154	4 052	13 706	16 381
III	6 262	4 516	14 041	17 726
IV	4 982	3 556	12 071	17 163
V	6 362	4 445	16 576	16 407
VI	2 649	3 726	16 250	18 202
VII	3 974	4 570	16 403	16 174
VIII	7 298	8 110	16 402	18 368
IX	5 098	6 664	19 326	23 291
X	3 974	5 505	25 019	31 806
XI	3 729		24 401	
XII	10 593		18 333	
RAZEM	70 124		207 582	

^a dane nieostateczne (na dzień 8 stycznia 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
I	1,46	1,46	1,40	0,20	0,21	0,22
II	1,47	1,48	1,42	0,21	0,20	0,21
III	1,55	1,54	1,46	0,22	0,22	0,22
IV	1,67	1,60		0,22	0,22	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt hodowlanych sypka granulowana lub kruszonka (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^a		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
I	1082	1114	1,04	1,04	2,4	2,61	3,61	4,26	4,53	5,52
II	1081	1156	1,05	1,08	2,43	2,97	3,66	5,11	4,71	5,97
III	1073	1190	1,01	1,12	2,34	3,08	3,54	5,05	4,27	6,43
IV	1065	1205	1,02	1,15	2,40	2,99	3,76	4,68	4,51	6,09
V	1062	1209	1,05	1,16	2,40	3,00	3,89	5,15	5,25	6,21
VI	1060	1210	1,06	1,16	2,48	3,24	4,07	5,67	5,17	6,70
VII	1057	1210	1,03	1,18	2,54	3,29	4,50	5,29	5,19	7,06
VIII	1057	1243	1,04	1,19	2,72	3,29	4,75	5,44	5,91	6,86
IX	1069	1303	1,06	1,22	2,55	3,23	3,89	5,15	5,34	6,55
X	1070	1334	0,96	1,24	2,45	3,15	3,72	4,85	4,80	6,24
XI	1078	1342	1,00		2,38	3,18	3,46	4,59	4,62	
XII	1087		1,01		2,39	2,95	3,59	4,15	4,50	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRD-IG i MRiRW.

Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
I	5,80	5,20	3,55	4,21	6,13	6,54
II	5,90	5,20	3,51	4,36	6,13	6,61
III	5,90	5,40	3,25	4,53	5,85	6,82
IV	5,90	5,60	3,29	4,67	5,59	7,09
V	5,60	5,60	3,43	4,75	6,04	6,96
VI	5,60	5,60	3,60	4,61	6,02	6,94
VII	5,60	5,60	3,59	4,58	5,78	6,90
VIII	5,60	5,60	3,65	4,62	5,86	7,06
IX	5,60	5,60	4,12	4,87	6,15	6,92
X	5,60	5,60	4,22	5,04	6,36	6,90
XI	5,50		4,17	5,00	6,45	7,20
XII	5,50		4,10	4,28	6,76	7,86

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

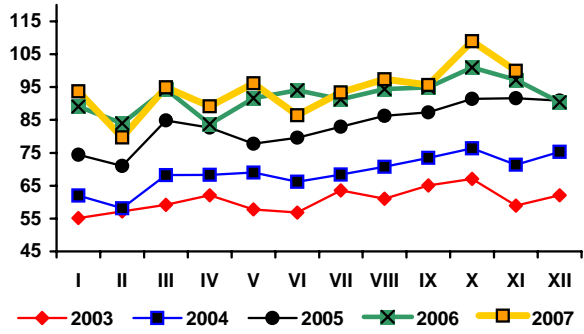
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

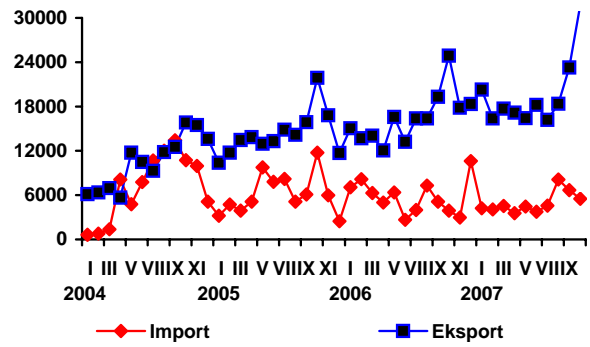
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2006 X	96,38	181,37	127,83	154,08	185,00	145,00	173,30	159,37
XI	94,53	183,33	129,78	156,01	185,00	145,00	175,52	162,09
XII	96,00	186,50	132,20	159,95	185,00	145,00	178,09	163,57
2007 I	115,79	192,31	128,59	168,59	185,00	150,48	167,31	160,63
II	130,70	196,89	130,57	168,99	185,00	155,00	164,07	162,96
III	134,92	201,90	137,41	175,5	185,97	159,2	171,93	168,18
IV	125,59	207,67	144,77	176,39	190,87	162,67	187,03	170,19
V	135,26	215,77	148,63	173,44	197,85	170,00	192,04	177,62
VI	150,08	227,50	154,37	171,82	200,00	173,33	183,16	178,45
VII	148,92	228,00	161,76	186,52	200,00	175,00	185,83	180,48
VIII	144,54	228,00	167,86	184,66	209,00	175,00	186,78	182,57
IX	136,30	233,30	173,90	190,70	209,00	175,00	198,90	184,60
X	132,90	235,50	175,80	193,70	225,00	175,00	201,90	185,50
XI	133,16	235,50	183,02	192,30	225,00	175,00	190,97	184,63

Źródło: Dane MRiRW.

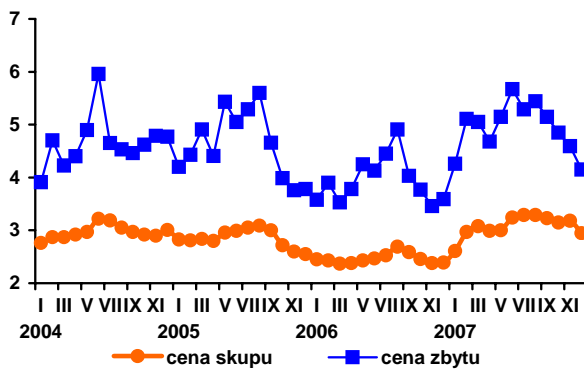
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)

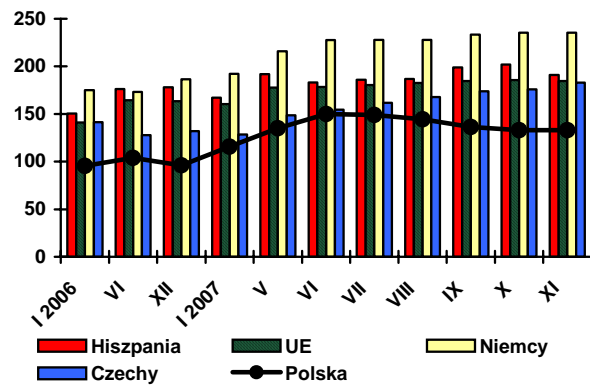
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg

Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

Rynek jaj

W 2007 r., podobnie jak w jak w roku poprzednim, krajowy rynek jaj konsumpcyjnych był bardzo niestabilny. Występowały na nim silne krótkookresowe wahania cenowe. Średnia cena zbytu jaj w 2007 r. wyniosła 24,6 zł/100 sztuk; kształtowała się więc na wyższym o 11,6% poziomie niż w roku poprzednim. Od września 2007 r. występuje silna tendencja wzrostu cen jaj we wszystkich klasach wagowych. W grudniu średnia cena jaj była o 1,1% wyższa niż w miesiącu poprzednim. Podrożały jaja we wszystkich grupach wagowych z wyjątkiem jaj klasy S, których cena obniżyła się o 12%. Najsilniej wzrosły ceny jaj średnich – klasy M (3,1%) i dużych – klasy L (2,3%). Jaja największe – XL podrożały o 10 groszy/100 sztuk.

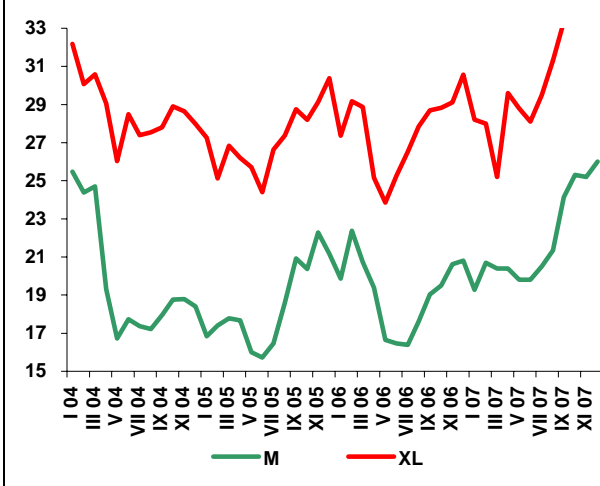
Jeszcze silniejsza niestabilność cen występowała w skupie jaj do przetwórstwa. W 2007 r. ceny jaj do przetwórstwa utrzymywały się na poziomie znacząco wyższym niż średnio w 2006 r., jednakże miesięczne zmiany miały charakter silnie skokowy. Bardzo silne przyrosty cen w stosunku do poprzednich miesięcy występowały w okresie od lipca do końca września 2007 r. Wynosiły one od 16 do 24% miesięcznie. Z kolei w październiku nastąpił aż 17% spadek cen. W listopadzie zakłady przetwórcze ponownie skupowały jaja po cenach o 22% wyższe niż miesiąc wcześniej.

Według wstępnych danych w pierwszych dziesięciu miesiącach 2007 r. nastąpił bardzo silny wzrost eksportu w relacji do analogicznego okresu poprzedniego roku (75 tys. ton – wzrost o 59%). Do największych odbiorców należały Niemcy, Dania i Czechy, do których trafiło ok. 74% eksportu świeżych jaj ogółem.

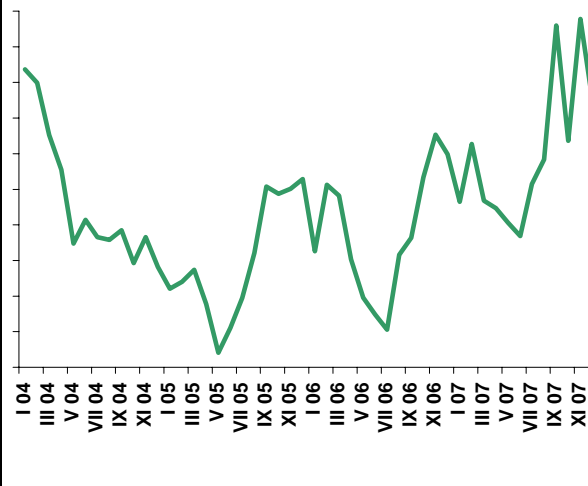
Import także zwiększył się, lecz skala wzrostu była niewielka. W dziesięciu miesiącach 2007 r. za granicą zakupiono o 11% więcej jaj świeżych niż w tym samym okresie roku poprzedniego. Silniejszy był wzrost importu przetworów z jaj. W okresie od stycznia do końca października import ten wyniósł ok. 2,9 tys. ton, podczas gdy w roku poprzednim 2,2 tys. ton. Jeszcze silniej rósł w 2007 r. eksport przetworów z jaj. Od stycznia do października Polska wyeksportowała 7,2 tys. ton przetworów z jaj (głównie do krajów Unii Europejskiej), a więc o ponad 61% więcej niż w całym 2006 r.

Od maja br. występuje wzrostowy trend cenowy w Unii Europejskiej. W listopadzie jaja świeże podrożały średnio o 4,8% w relacji do poprzedniego miesiąca. W Polsce intensywny wzrost cen trwa od lipca b.r. W listopadzie jaja podrożały o 3% w relacji do października. Jeszcze w lipcu średnia cena polskich jaj przewyższała średnią unijną o 1,8%, od sierpnia ceny w Unii były wyższe niż w Polsce. W październiku relacje ponownie uległy odwróceniu – jaja w UE były o 0,2% tańsze niż w Polsce. W relacji do głównych konkurentów Polska pozostaje nadal mniej konkurencyjna cenowo. Cena zbytu jaj w Polsce w listopadzie była o 0,3% wyższa niż w Czechach. Zmniejszył się jednak dystans cenowy pomiędzy Polską i głównymi producentami jaj w Europie. Najtańszym producentem w listopadzie była Holandia, gdzie za 100 kg jaj klasy L i M płacono 117,89 EUR.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL – zł/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a
I	456	463	5 580	5 967	225	262	253	557
II	1 660	410	4 751	5 357	229	292	287	550
III	1 058	462	4 894	5 529	318	307	194	570
IV	383	804	3 544	6 588	247	226	167	387
V	313	1 116	5 532	7 594	142	203	415	636
VI	443	521	4 377	8 708	120	167	483	866
VII	592	816	4 697	8 143	123	311	468	726
VIII	1 055	1 574	4 484	8 143	178	240	536	1 132
IX	676	979	3 881	8 214	462	460	310	778
X	464	789	5 526	10 976	215	425	617	1 021
XI	972		5 473		251		483	
XII	533		4 674		260		279	
RAZEM	8 605		57 413		2 770		4 492	

^a dane nieostateczne (na dzień 8 stycznia 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
I	27,37	28,21	22,08	23,83	19,86	19,28	19,51	18,27
II	29,17	28,00	24,98	24,60	22,38	20,70	19,98	20,20
III	28,87	25,20	25,89	24,40	20,73	20,40	19,61	19,10
IV	25,15	29,60	24,28	25,10	19,39	20,40	20,92	19,10
V	23,86	28,80	19,59	25,30	16,65	19,80	15,76	18,30
VI	25,28	28,10	18,95	26,60	16,47	19,80	17,53	17,00
VII	26,51	29,50	20,41	24,70	16,39	20,50	16,21	17,40
VIII	27,84	31,30	23,50	25,85	17,61	21,35	17,25	17,00
IX	28,70	33,35	24,67	28,45	19,03	24,15	16,43	23,60
X	28,83	33,85	23,16	29,00	19,50	25,30	17,14	22,60
XI	29,12	34,50	25,57	29,90	20,62	25,20	19,25	23,30
XII	30,57	34,60	25,70	30,60	20,80	26,00	18,50	20,50

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2006 X	95,1	89,65	91,88	90,25	94,97	101,92
XI	100,41	96,56	99,35	102,30	102,42	108,44
XII	103,14	98,77	97,96	98,87	99,54	108,28
2007 I	95,59	93,50	90,64	88,65	84,35	102,14
II	97,07	92,08	97,38	93,46	89,64	104,27
III	102,43	92,08	103,25	97,15	91,24	107,29
IV	99,98	84,34	92,38	91,86	77,69	101,83
V	98,62	84,91	86,18	83,56	76,46	94,16
VI	96,38	83,14	87,73	90,44	78,80	96,50
VII	100,20	82,09	94,94	91,78	89,48	98,39
VIII	103,73	90,03	98,03	96,44	93,55	107,28
IX	113,78	106,20	108,81	111,99	106,7	121,49
X	123,48	117,02	113,81	115,04	109,71	123,31
XI	127,09	126,69	122,84	129,49	117,89	129,20

Źródło: Dane MRiRW.

Rynek baraniny

Danuta Zawadzka

Ostatnie miesiące 2007 r. były chyba najbardziej korzystne w całym roku dla europejskich producentów żywca jagnięcego. Po trwającej dziesięć miesięcy spadkowej cenie jagniąt rosnąć. W listopadzie przeciętna w 27 krajach członkowskich cena jagniąt wyniosła 687 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 15% wyższa od ubiegłorocznej, a w grudniu spadła do 672,9 EUR/100 kg, ale była o 13% wyższa niż w grudniu 2006 r. Niestety sytuacja ta nie dotyczy krajów ważnych z polskiego punktu widzenia. We Włoszech, czyli u największego importera polskich jagniąt, zmiany cen nie były tak korzystne jak średnio w Unii. W listopadzie 2007 r. cena jagniąt na rynku włoskim wyniosła 733 EUR i była o 2% wyższa niż w listopadzie 2006 r. W grudniu natomiast zmalała do 720 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 2% niższa niż w grudniu 2006 r.

Sytuację na rynku baraniny pogarsza fakt, że ceny owiec ciężkich obniżają się nadal i to głównie w Wielkiej Brytanii, czyli u największego ich producenta. W grudniu przeciętna cena tych owiec w UE-27 wyniosła 391 EUR/100 kg, a w Wielkiej Brytanii 388 EUR/100 kg wagi poubojowej. Ceny te były niższe niż przed rokiem odpowiednio o 1 i 15%.

W Polsce również mamy do czynienia z dużym spadkiem cen. Według danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej, przeciętna cena jagniąt w Polsce w październiku wyniosła 5,61 zł/kg, a w listopadzie 5,95 zł/kg i była niższa aniżeli w odpowiednich miesiącach 2006 r. o 8% i prawie 10%.

Mimo wcześniejszych meldunków o spadku polskiego eksportu żywca i mięsa baraniego wygląda na to, że wręcz przeciwnie, eksport ten w 2007 r. wzrósł. W okresie I-X wyniósł on 985 ton i był wyższy niż w tym samym okresie 2006 r. o ok.

14%. Sądzić jednak można, że w grudniu ub. roku nie był on tak wysoki jak rok wcześniej i w skali roku wzrost eksportu nie przekroczył kilku procent.

W okresie I-X 2007 r. import owiec i mięsa baraniego wyniósł 122 tony i był taki sam jak przed rokiem o tej porze. Jednakże dobre warunki importu, które miały miejsce w 2007 r. w zasadzie się kończą. W Australii w ostatnich miesiącach 2007 r. mieliśmy do czynienia ze wzrostem cen. Jeśli zaś chodzi o Nową Zelandię to ceny jagniąt na tym rynku są co prawda nadal niższe niż przed rokiem, ale według SONZAF¹ w 2008 r. eksport jagniąt z tego kraju, w tym także do Unii Europejskiej obniży się o ok. 10% głównie z powodu wzrostu cen, który jest prawdopodobny już w I kwartale 2008 r.

W dniu 22 grudnia 2007 r. ukazało się rozporządzenie Komisji Europejskiej nr 1563/2007 otwierające wspólnotowe kontyngenty taryfowe w odniesieniu do owiec, kóz, mięsa baraniego i koziego na okres od 01.01.2008 do 31.12.2008. Zgodnie z nim w 2008 r. do krajów Unii Europejskiej można łącznie przywieźć z krajów trzecich 284,2 tys. ton mięsa baraniego i koziego w ekwiwalencie tusz. Jest to nieznacznie więcej niż w 2007 r., gdyż o 200 ton powiększony został kontyngent przyznany Chile. Pozostałe kontyngenty, w tym największy dotyczący Nowej Zelandii (228 tys. ton w ekwiwalencie tusz), nie uległy zmianie.

---

¹ Situation and outlook for New Zealand agriculture and forestry.

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	Zmiana w % 2007/2006
I półrocze	1 305	1 434	1409	98,3
II półrocze	1 023	924	900	97,4
Rok	2 328	2 358	2309	97,9

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2006	39,9	72,9	146,7	269,4	83,4	42,9	78,2	58,2	41,6	28,7	7,0	145,9	1014,8 ^S
2007	25,3	98,0	358,5	52,5	78,4	58,6	107,2	93,6	91,5	21,0	x	x	1100,0 ^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	63,4	134,4	244,4	19,5	94,0	136,6	137,1	160,8	220,0	73,2	x	x	105,0
Import 2006	3,2	9,8	5,0	6,9	15,8	44,1	5,1	3,3	9,2	18,8	12,9	6,2	140,3 ^S
2007	5,0	5,0	10,6	7,8	10,8	23,6	27,7	2,4	13,3	16,0	x	x	145,0 ^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	156,3	51,0	212,0	113,0	68,4	53,5	543,1	72,7	144,6	85,1	x	x	100,0

S - szacunek P - prognoza

Źródło: Dane CIHZ, CAAC oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
2005/2006	5,71	5,14	8,18	6,94	6,95	6,27	6,45	6,09	6,04	5,70	5,32	5,35
2006/2007	4,89	5,56	6,72	5,69	4,73	6,75	6,14	5,33	5,24	4,64	4,80	5,11
miesiąc roku poprzedniego = 100	85,6	108,2	82,2	82,0	68,1	107,7	95,2	87,5	86,8	81,4	90,0	95,5

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową		Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
I 2007	-	-	-	-	5,64	1,43	12,0	3,05
II	-	-	-	-	5,65	1,45	12,0	3,08
III	9,18	2,42	19,53	5,16	5,78	1,53	12,3	3,25
IV	9,00	2,36	19,15	5,01	5,65	1,48	12,0	3,14
V	-	-	-	-	5,29	1,40	11,3	2,99
VI	-	-	-	-	5,45	1,43	11,6	3,05
VII	-	-	-	-	5,17	1,37	11,0	2,92
VIII	-	-	-	-	5,21	1,37	11,1	2,93
IX	-	-	-	-	5,48	1,45	11,7	3,09
X	-	-	-	-	5,18	1,40	11,0	2,97
XI	-	-	-	-	5,13	1,40	10,9	2,98

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
2005/2006	23,82	23,27	26,06	27,43	30,36	30,58	30,55	30,48	30,48	30,99	29,34	28,47
2006/2007	31,76	31,95	30,77	30,77	30,65	30,83	30,69	31,01	31,96	32,39	32,06	32,29
miesiąc roku poprzedniego = 100	133,3	137,3	118,1	112,2	101,0	100,8	100,5	101,7	104,9	104,5	109,3	113,4

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-25 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
UE-25												
2006	654,4	559,3	521,8	527,4	512,7	540,7	601,8	637,0	673,6	644,5	598,1	593,8
2007	530,9	536,4	559,3	567,5	504,2	502,2	540,0	568,7	582,2	641,0	686,7	672,9
miesiąc roku poprzedniego = 100	81,1	95,9	107,2	107,6	98,3	93,2	89,7	89,3	86,4	99,5	114,8	113,3
Włochy												
2006	623,9	573,8	567,1	680,4	642,9	666,0	651,5	668,6	695,2	734,4	719,5	735,4
2007	669,0	572,2	587,6	659,2	643,9	663,7	662,7	658,9	574,2	712,3	733,4	719,6
miesiąc roku poprzedniego = 100	107,2	99,7	103,6	96,9	100,2	99,5	101,7	98,5	82,6	97,0	101,9	97,9

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
UE-25												
2006	405,9	394,0	408,7	441,4	455,7	456,7	423,1	416,9	412,8	407,4	400,3	390,7
2007	395,8	404,9	413,2	423,8	406,4	408,3	403,2	411,3	406,6	400,5	394,9	388,3
miesiąc roku poprzedniego = 100	97,5	103,0	101,2	96,0	89,2	89,8	95,3	98,7	98,5	98,3	98,7	99,4
Wielka Brytania												
2006	333,6	332,2	375,8	363,5	448,3	454,8	384,6	362,4	357,8	350,6	347,0	324,0
2007	341,6	361,1	371,3	369,9	361,9	390,1	381,1	364,0	329,0	301,9	285,2	277,0
miesiąc roku poprzedniego = 100	102,4	108,7	98,8	101,8	80,7	86,1	99,1	100,4	92,0	86,1	82,2	85,5

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2005/2006 NZD/100 kg cwe	48,36	45,33	44,12	46,16	50,18	55,95	57,35	61,35	64,74	65,55	67,52	58,34
2006/2007 NZD/100 kg cwe	46,20	46,16	45,57	45,58	46,45	48,03	49,42	53,05	56,60	60,59	61,08	54,00
miesiąc roku poprzedniego = 100	95,5	101,8	103,3	98,7	92,6	85,8	86,2	86,5	87,4	92,4	90,5	92,6

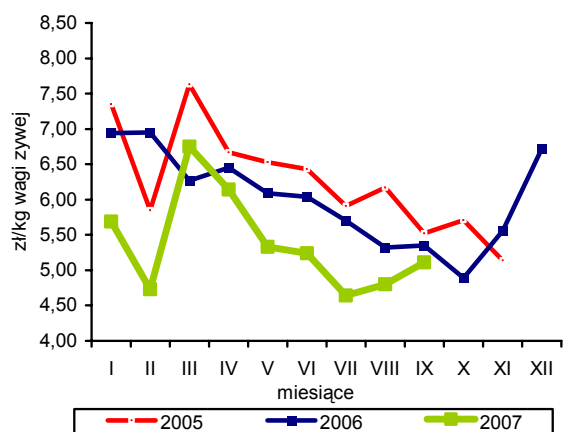
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Fencepost, New Zealand.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

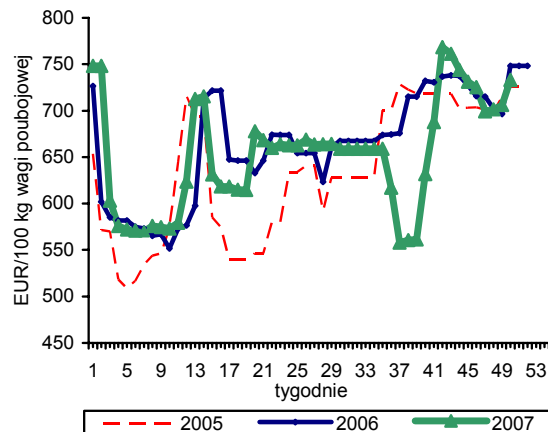
Wyszczególnienie	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2005/2006 AUD/100 kg cwe	351	369	346	342	346	350	364	367	315	308	289	290
2006/2007 AUD/100 kg cwe	306	339	337	338	365	384	372	322	298	261	294	298
miesiąc roku poprzedniego = 100	87,2	91,9	97,4	98,8	105,5	109,7	102,2	87,7	94,5	84,7	101,7	102,8

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

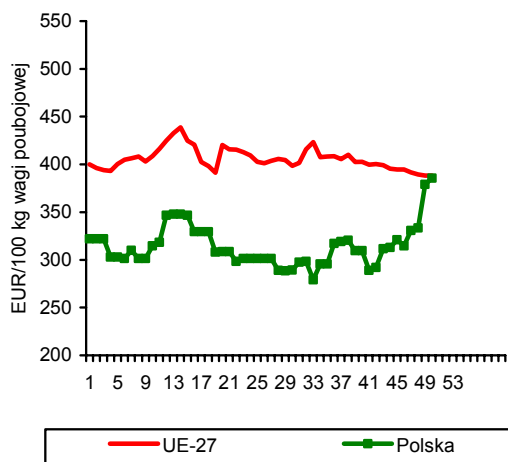
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

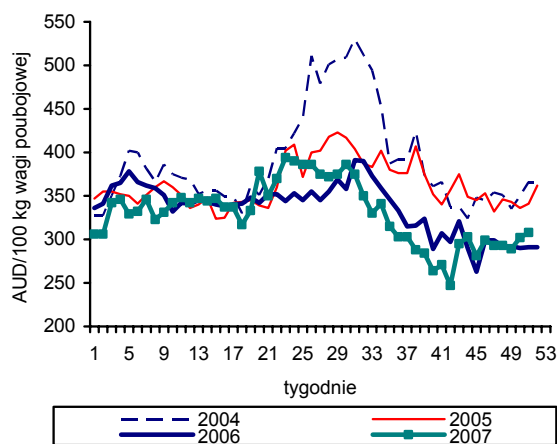
Rys. 4. Ceny jagniąt we Włoszech

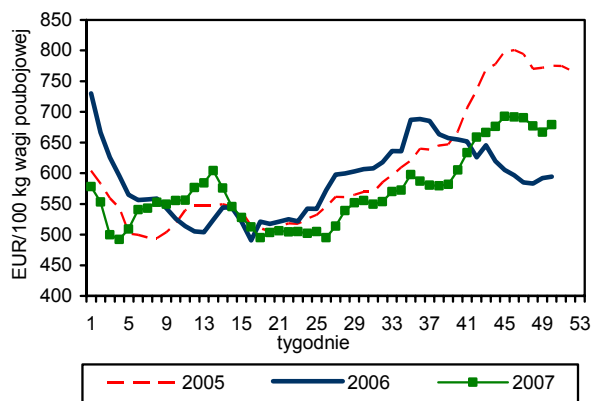
Rys. 2. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-25 i w Polsce

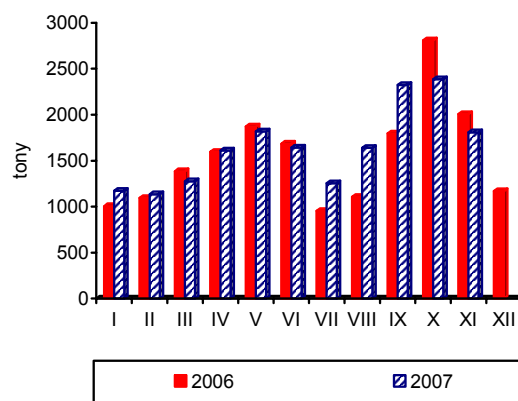
Rys. 5. Ceny jagniąt w Australii

Rys. 3. Ceny jagniąt w UE-25

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

Rynek ryb

Krzysztof Hryszko

Zakaz połowów dorsza obowiązujący na Bałtyku do końca 2007 r. skutkuje tym, że rybacy skupiali się w większym stopniu na połowach innych gatunków ryb. Zarówno w październiku jak i listopadzie połowy szprotów, śledzi oraz storni były o kilkadziesiąt procent wyższe niż w analogicznym okresie 2006 r.

Produkcja ryb i przetworów rybnych w zakładach zatrudniających ponad 50 osób wyniosła w październiku 2007 r. 25,1 tys. ton i była o 8,1% niższa niż przed rokiem. Zdecydował o tym głównie spadek przetwórstwa produktów mrożonych: ryb morskich i słodkowodnych (o blisko 60%) oraz filetów i mięsa z ryb (o ok. 35%). Z głównych grup produktów mniejsza była w październiku także produkcja ryb wędzonych – o 21,8% (z wyłączeniem łososi) oraz konserw ze śledzi (o 2,7%). Krajowe wędzarnie łososi, spodziewając się zwiększonego popytu na swoje wyroby w okresie świąt zwiększyły produkcję w stosunku do roku ubiegłego aż o 25,7%. Spadek zainteresowania konsumentów rybami mrożonymi, przełożył się na znaczny wzrost spożycia ryb świeżych i chłodzonych, których produkcja zarówno w październiku, jak i w całym roku wykazuje wyraźną tendencję wzrostową (odpowiednio o 71,3 i 43,1%). W okresie styczeń–październik 2007 r. zakłady przetwórcze sektora rybnego wyprodukowały łącznie 216,0 tys. ton ryb i ich przetworów, tj. o 1,8% mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Spośród wszystkich grup towarowych największy spadek produkcji zanotowano w przypadku mrożonych filetów z ryb morskich (o 17,2% do 40,6 tys. ton) oraz ryb wędzonych z wyłączeniem łososi i śledzi (o 12,3% do 18,2 tys. ton).

Eksport ryb, przetworów rybnych i owoców morza wyniósł w październiku 2007 r. wg wstępnych danych 12,9 tys. ton i był o 15,7% niższy niż przed rokiem, przy 10,9% spadku wartości obrotów (196,3 mln zł). Niewielki eksport burtowy, który podtrzymywał tendencję wzrostową w I półroczu 2007 r., pokazuje że sprzedaż produktów drogą tradycyjną jest coraz trudniejsza, a polskie produkty tracą powoli konkurencyjność. W porównaniu z październikiem 2006 r., z głównych grup produktów wyeksportowaliśmy więcej tylko filetów i mięsa z ryb (o 8,6%). Jest to o tyle dziwne, że w tej postaci sprzedajemy oślawione dorsze. Co prawda wyraźnie zwiększył się w tym czasie także ich import, jednak nie jest możliwe zbilansowanie

obu stron (nawet przy założeniu całkowitego braku podaży na rynek krajowy). O 20,9% zmniejszył się wywóz ryb wędzonych (w tym łososi o 17,6%) oraz o 7,6% przetworów i konserw (głównie śledzi). W okresie styczeń–październik 2007 r. eksport sektora rybnego wyniósł 183,8 tys. ton i był o 4,2% wyższy niż rok wcześniej. Pozytywnym zjawiskiem dla krajowych przetwórców jest powoli rosnący rynek krajowy, co skutkuje wyższą dynamiką importu, wspieranego dodatkowo niższymi cenami zakupu ryb na rynkach światowych. W październiku przywóz ryb i przetworów rybnych wyniósł 33,3 tys. ton, a od początku roku 283,8 tys. ton, tj. odpowiednio o 1,3 i 5,8% więcej niż przed rokiem. W skali roku największy wzrost przywozu zanotowano w przypadku mrożonych filetów i mięsa z ryb (o 10,8% – głównie za sprawą pangii), ryb świeżych (o 6,4%) oraz ryb przetworzonych i konserwowanych (o 8,8%). Z głównych grup towarowych niewielki spadek nastąpił tylko w imporcie ryb mrożonych (o 1,9%).

W październiku, po raz pierwszy od sześciu miesięcy wzrosła wartość wskaźnika zmian cen produkcji sprzedanej przemysłu rybnego (o 0,3%), jednak od początku roku ryby potaniały o 4,8%. Spadek cen w imporcie i zbycie nie przekłada się na niższe ceny w obrocie detalicznym, ale ich wzrost w stosunku do innych artykułów spożywczych jest relatywnie niewielki. W okresie styczeń–październik ceny ryb i przetworów rybnych wzrosły średnio o 1,6%. Drożały przede wszystkim produkty wędzone i ryby słodkowodne (o 3,5%) oraz konserwy rybne (o 2,5%). Spadek cen zanotowano natomiast w przypadku morskich ryb solonych, wśród których dominują wyraźnie taniejące śledzie (o 1,3%).

Mniejsza skala podwyżek ryb i przetworów rybnych w stosunku do innych artykułów spożywczych, wpłynęła na 5,8% wzrost ich spożycia w okresie trzech kwartałów 2007 r. W największym stopniu, za sprawą pangii, wzrosła konsumpcja ryb słodkowodnych (o 31,8%). Więcej jedliśmy także ryb morskich: zarówno suszonych i wędzonych (o 8,6%), jak i świeżych i mrożonych (o 4,9%). Na poziomie roku poprzedniego utrzymało się spożycie konserw rybnych oraz ryb solonych.

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	Szprot	Śledź	Dorsz	Plaskie	Pozostałe	Razem	Troć wędrowna	Łosoś bałtycki
2005 I-XII	74 368	21 796	12 774	11 248	3 418	123 604	141 459	21 905
2006 I-XII	55 944	20 654	15 091	9 585	2 984	104 258	128 303	21 377
2006 X	518	2 895	1 072	732	299	5 516	10 970	1 338
XI	1 301	1 246	1 901	736	148	5 332	10 397	4 444
XII	1 450	551	1 848	452	69	4 370	3 341	4 839
2007 I	2 191	323	494	387	45	3 440	3 004	182
II	6 755	256	1 356	2 060	49	10 476	4 478	395
III	18 199	885	1 447	905	28	21 464	23 770	2 786
IV	16 209	986	1 605	489	281	19 570	25 322	3 844
V	7 527	1 174	1 390	643	180	10 914	15 910	1 985
VI	334	2 884	1 066	859	201	5 344	461	4
VII	150	2 080	47	489	306	3 072	2 679	35
VIII	46	2 521	181	704	435	3 887	3 008	35
IX	518	2 378	312	643	437	4 287	5 490	181
X	1 112	3 618	919	1 258	331	7 237	13 331	1 286
XI	1 829	1 588	395	848	115	4 775	7 744	1 500
Wskaźnik zmian (%)								
I-XI 2007 I-XI 2006	140,6	127,4	20,8	115,2	77,7	89,6	74,5	33,8
I-XI 2007 I-XI 2006	100,7	93,0	69,6	101,7	82,6	94,6	84,2	74,0

Źródło: Dane MRiRW i MGM.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone ^b	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				Razem	w tym			
					Śledzie	Sardynki i szproty	Makrele	
2005 I-XII	4 759	75 171	50 865	113 427	78 883	11 558	6 775	244 222
2006 I-XII	7 437	84 621	61 066	134 737	94 389	9 669	7 739	287 861
2006 IX	691	7 019	4 678	12 517	8 592	848	895	24 905
X	644	7 211	6 034	13 420	9 394	851	915	27 309
XI	566	12 584	6 754	14 300	10 477	831	764	34 204
XII	635	11 932	7 732	13 326	10 040	752	700	33 625
2007 I	577	5 539	4 475	11 864	8 085	946	708	22 455
II	776	7 609	5 946	12 118	8 437	967	623	26 449
III	1 339	8 691	5 873	12 788	8 966	1 006	578	28 691
IV	1 074	5 515	3 975	9 688	6 465	868	498	20 252
V	1 114	4 740	3 748	9 735	6 488	785	434	19 337
VI	915	4 108	3 182	8 943	5 991	651	381	17 148
VII	740	3 860	3 236	9 782	6 719	703	674	17 618
VIII	601	2 886	3 685	9 894	6 960	703	434	17 066
IX	684	3 604	4 636	12 955	8 819	1 161	715	21 879
X	1 103	4 492	5 815	13 676	9 140	998	643	25 086
Wskaźnik zmian (%)								
X 2007 X 2006	171,3	62,3	96,4	101,9	97,3	117,3	70,3	91,9
I-X 2007 I-X 2006	143,1	84,9	95,7	104,0	103,0	108,7	90,6	98,2

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, ^b w danych z 2006 r. brak jest wyników produkcji świeżego lub chłodzonego mięsa z ryb, a które były ujmowane w poprzednich numerach Rynku Rolnego. Są one jednak w pełni porównywalne z danymi z 2005 r. (dane z 2005 r. zostały skorygowane o tę pozycję, której wartość wyniosła 14,8 tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	Razem	Przetwory i konserwy	Filety i mięso	Ryby solone, suszone i wędzone	Ryby mrożone	Razem	Filety i mięso	Ryby mrożone	Przetwory i konserwy	Ryby świeże lub chłodzone
2005 I-XII	207,15	60,26	33,58	21,95	16,51	313,17	135,02	73,80	31,59	40,75
2006 I-XII	208,85	69,47	35,04	25,96	17,57	347,22	156,25	75,95	31,54	56,03
2006 IX	14,58	5,87	2,66	1,99	0,91	27,31	10,27	7,72	2,72	4,30
X	15,30	6,27	2,34	2,45	1,66	32,89	14,48	7,81	2,87	5,38
XI	15,84	6,78	2,81	2,78	0,99	42,06	23,13	8,09	3,36	4,98
XII	16,64	6,98	2,73	3,15	1,10	36,82	19,06	6,75	2,21	5,84
2007 ^b I	14,85	6,70	2,86	1,77	0,58	32,74	14,72	8,56	3,10	3,94
II	17,27	6,16	2,76	2,04	1,06	32,28	14,35	7,50	2,80	5,72
III	33,25	6,34	4,87	2,56	1,53	34,77	16,45	6,53	3,26	6,58
IV	28,64	5,44	2,97	2,03	1,79	22,36	8,00	4,40	2,15	5,99
V	22,25	5,38	3,03	2,15	1,06	25,72	11,29	4,72	2,34	5,29
VI	14,34	5,23	2,83	1,79	0,86	23,03	10,08	4,15	2,15	4,56
VII	13,95	5,65	2,30	1,93	1,26	24,29	8,86	4,91	3,97	4,31
VIII	13,67	5,91	1,87	2,01	0,91	22,80	10,97	4,08	2,78	3,20
IX	12,66	5,70	2,62	1,86	0,55	32,48	14,94	7,06	3,07	4,86
X	12,89	5,79	2,55	1,94	0,54	33,32	16,75	8,04	2,64	3,62
Wskaźnik zmian (%)										
X 2007 X 2006	84,2	92,3	108,8	79,1	32,6	101,3	115,7	102,9	92,0	67,3
I-X 2007 I-X 2006	104,2	104,6	97,1	100,2	65,5	105,8	110,8	98,1	108,8	106,3

^a wraz z eksportem z burt statków, ^b dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03037430 ^b			Filety z mintaja 03042985 ^b		Filety z morszczuka 03042956 ^b	Łosoś świeży 03021200 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
2005 I-XII	4,55	4,88	4,20	3,84	4,46	6,05	7,05	6,56	13,43	6,86
2006 I-XII	3,94	2,79	4,63	4,42	4,40	5,60	7,58	7,47	15,54	7,56
2006 IX	3,91	3,05	4,87	4,37	4,39	5,61	7,51	7,30	15,59	7,43
X	3,72	2,35	4,47	3,88	4,05	5,41	8,14	7,72	14,00	7,22
XI	3,47	2,23	3,95	3,93	3,90	5,33	7,56	7,90	13,43	8,24
XII	3,86	2,05	3,59	4,07	4,30	5,02	7,18	7,71	13,65	7,37
2007 ^a I	3,51	2,81	3,82	4,03	3,90	5,06	6,85	7,43	14,12	7,06
II	3,42	2,83	3,93	4,22	4,42	5,48	6,62	7,89	14,88	7,74
III	3,04	2,58	3,97	4,49	2,18	5,37	6,23	7,93	14,89	8,23
IV	2,86	2,86	3,84	3,90	4,26	5,82	8,40	9,29	15,40	8,42
V	2,78	3,03	3,67	3,96	4,76	5,05	8,60	9,80	13,64	7,16
VI	2,68	2,60	3,87	4,44	3,96	5,82	7,86	9,24	12,59	8,45
VII	2,68	3,58	3,82	5,05	2,42	4,70	8,87	9,52	13,31	7,99
VIII	2,81	3,19	4,02	3,88	-	4,59	7,77	7,77	13,53	6,74
IX	3,36	3,71	3,87	3,96	3,67	4,86	7,95	11,55	12,94	7,92
X	3,50	3,59	4,04	3,89	4,03	4,84	6,57	10,50	12,23	9,43
Wskaźnik zmian (%)										
X 2007 X 2006	94,1	152,9	90,3	100,4	99,5	89,5	80,7	136,1	87,3	130,6
I-X 2007 I-X 2006	76,0	98,8	80,9	82,1	87,5	89,2	97,9	123,0	84,7	107,9

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportie (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03042929 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054945 ^b	Krewetki przetw. 160520 ^b	Filety z flądry 03042973 ^b	Szprotki świeże 03026180 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania	Dania
2005 I-XII	7,61	18,57	16,74	18,10	34,76	31,46	43,62	10,65	0,33
2006 I-XII	7,44	18,70	16,78	18,52	41,64	33,76	37,91	11,29	0,36
2006 IX	7,30	21,61	15,14	21,64	52,27	34,40	38,92	15,98	-
X	7,06	20,53	18,35	18,78	41,09	34,73	39,95	12,65	-
XI	7,76	21,63	19,25	20,64	39,52	34,80	42,04	12,58	-
XII	7,34	21,75	19,32	19,16	42,41	34,95	39,56	11,67	-
2007 ^a I	6,00	24,28	22,45	23,31	40,36	34,69	39,27	12,33	0,55
II	7,47	20,76	22,27	20,59	40,46	35,02	44,07	12,64	0,55
III	7,80	20,49	20,22	20,30	39,35	34,91	45,99	12,62	0,50
IV	7,12	20,54	18,78	21,32	37,48	34,22	42,13	12,05	0,48
V	7,03	19,37	17,55	17,81	37,38	34,78	41,25	11,68	0,48
VI	7,36	18,07	17,10	19,38	36,44	33,91	41,57	12,38	-
VII	7,01	19,14	21,12	21,21	36,96	35,25	42,18	12,32	1,55
VIII	7,34	19,78	24,28	23,20	36,58	33,70	43,72	12,48	-
IX	8,11	39,44	22,15	23,82	38,54	33,23	46,81	12,33	0,45
X	7,36	22,62	22,35	23,23	41,30	31,94	35,94	12,14	-
Wskaźnik zmian (%)									
X 2007 X 2006	104,3	110,2	121,8	123,7	100,5	92,0	90,0	95,9	x
I-X 2007 I-X 2006	97,4	119,9	128,8	114,7	91,3	102,3	113,3	106,2	186,8

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odgłowiony niepatroszony		Płaty/filety ze śledzi	
2004 I-XII	8,85	-	8,18	55%	8,65	66%	7,77	60%	5,96	76%	7,29	76%
2005 I-XII	8,43	-	8,01	53%	8,89	68%	7,83	59%	5,87	70%	7,39	70%
2006 X	8,86	-	9,21	57%	9,76	73%	7,77	60%	5,93	69%	7,21	67%
XI	8,73	-	9,27	58%	9,87	73%	7,80	60%	5,80	68%	6,96	65%
XII	8,40	-	9,35	58%	9,91	74%	8,06	63%	5,82	67%	6,88	65%
2007 I	8,34	-	9,45	58%	10,00	74%	8,04	63%	5,76	68%	6,91	65%
II	8,43	-	9,52	59%	9,83	73%	8,10	63%	5,78	68%	6,82	65%
III	8,82	-	9,60	59%	9,89	74%	8,13	64%	5,72	67%	6,70	64%
IV	8,74	-	9,70	60%	9,85	73%	8,30	66%	5,67	67%	6,67	64%
V	8,61	-	9,63	59%	9,60	72%	8,32	66%	5,71	68%	6,74	64%
VI	8,82	-	9,68	60%	9,47	70%	8,31	66%	5,67	67%	6,69	64%
VII	8,93	-	9,41	58%	9,55	70%	8,29	65%	5,56	66%	6,69	64%
VIII	9,01	-	9,45	58%	9,77	72%	8,38	66%	5,55	66%	6,71	64%
IX	8,83	-	9,45	58%	9,85	72%	8,26	66%	5,53	66%	6,61	63%
X	8,95	-	9,72	60%	9,82	71%	8,31	66%	5,58	66%	6,80	65%
XI	9,14	-	9,43	58%	10,36	74%	8,22	65%	5,34	63%	6,89	66%
Wskaźnik zmian (%)												
XI 2007 XI 2006	104,7	x	101,7	x	105,0	x	105,4	x	92,1	x	99,0	x
I-XI 2007 I-XI 2006	103,1	x	105,7	x	102,6	x	105,8	x	95,2	x	93,8	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

Miesiące	Filety		Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Dorsz patroszony	Karp świeży
	morszczuk	mintaj	łosoś	szprot	makrela	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.			
2004 I-XII	13,05	13,04	56,20	6,34	11,12	12,15	11,16	18,86	9,56	10,84	11,64
2005 I-XII	13,06	13,19	56,93	6,74	12,29	12,99	12,08	19,85	10,54	11,47	11,54
2006 X	13,37	12,94	61,90	7,31	13,74	13,61	13,00	20,18	10,72	11,89	11,67
XI	13,43	12,91	61,40	7,36	13,66	13,68	13,10	20,23	10,70	12,08	11,65
XII	13,45	12,83	61,70	7,41	13,56	13,84	13,15	20,06	10,53	12,24	11,24
2007 I	13,46	12,80	62,20	7,48	13,53	13,81	13,10	20,06	10,54	15,94 ^a	11,48
II	13,39	12,76	62,80	7,56	13,45	13,93	13,25	20,18	10,50	16,02 ^a	11,68
III	13,44	12,67	62,80	7,60	13,38	14,00	13,40	20,23	10,48	16,14 ^a	11,86
IV	13,47	12,62	63,50	7,65	13,36	14,03	13,40	20,29	10,49	16,15 ^a	11,92
V	13,37	12,58	63,60	7,68	13,31	14,10	13,45	20,35	10,45	16,20 ^a	-
VI	13,47	12,62	63,60	7,70	13,30	14,13	13,60	20,35	10,46	16,23 ^a	-
VII	13,55	12,67	63,10	7,72	13,32	14,16	13,65	20,35	10,46	16,28 ^a	-
VIII	13,61	12,69	62,90	7,83	13,26	14,10	13,60	20,35	10,51	16,31 ^a	-
IX	13,65	12,57	62,50	8,01	13,27	14,32	13,70	20,41	10,51	16,33 ^a	-
X	13,74	12,61	62,20	8,15	13,25	14,39	13,75	20,47	10,50	16,41 ^a	12,51
XI	13,90	12,68	62,10	8,31	13,30	14,55	13,85	20,65	10,45	16,58 ^a	12,53
Wskaźnik zmian (%)											
XI 2007 XI 2006	103,5	98,2	101,1	112,9	97,4	106,4	105,7	102,1	97,7	x	107,6
I-XI 2007 I-XI 2006	102,0	96,6	107,3	108,8	98,2	104,5	105,7	101,9	98,1	x	105,4

^a filety mrożone

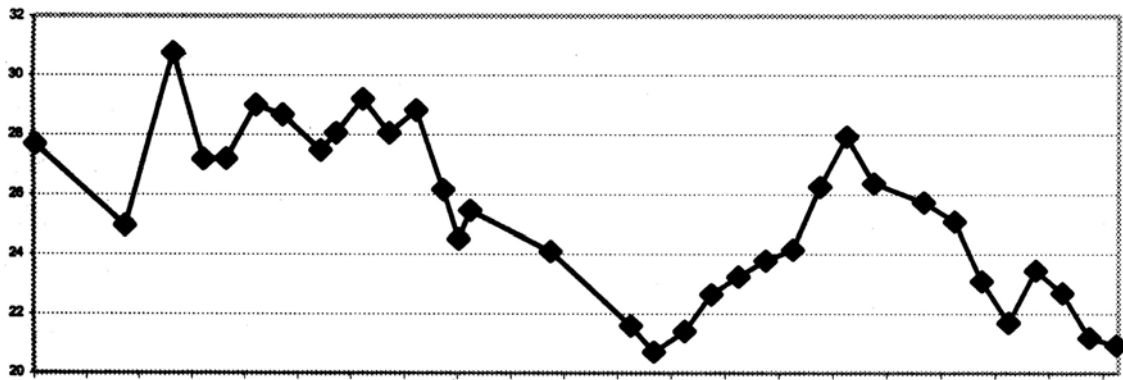
Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Spożycie ryb i produktów rybnych w kg/osobę (waga produktu)

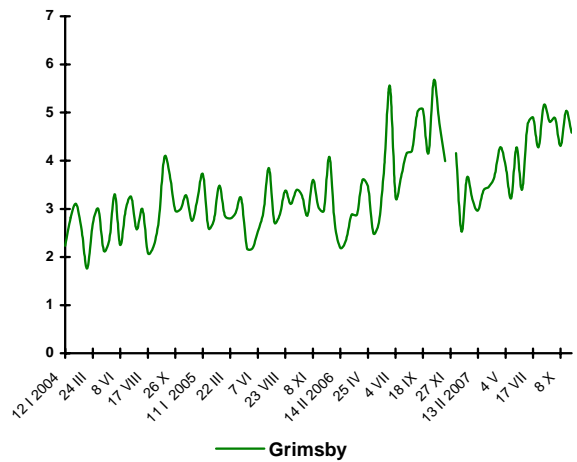
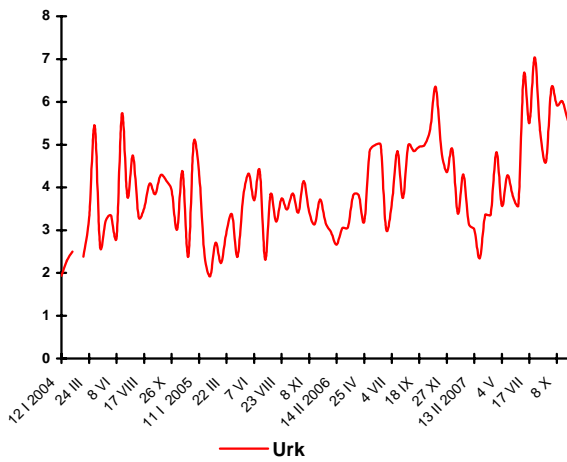
Miesiące	Razem	Ryby morskie (świeże, mrożone i chłodzone)	Konserwy rybne	Ryby morskie suszone lub wędzone	Ryby morskie solone	Ryby słodkowodne (świeże, mrożone i chłodzone)
2006 I-IX	3,11	1,64	0,57	0,35	0,33	0,22
2007 I-IX	3,29	1,72	0,57	0,38	0,33	0,29
Wskaźnik zmian (%)						
I-IX 2007 I-IX 2006	105,8	104,9	100,0	108,6	100,0	131,8

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

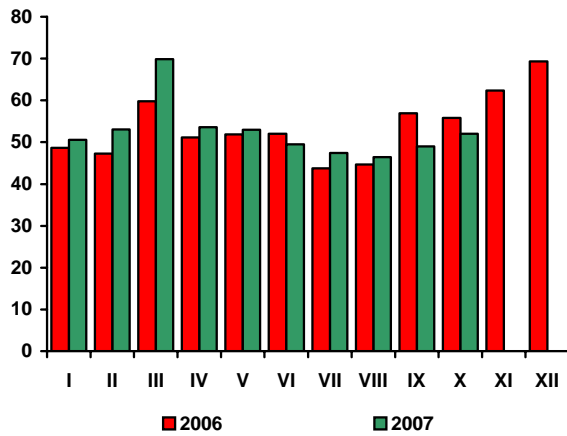
Rys. 1. Ceny zbytu świeżych lososi w Norwegii w okresie styczeń–październik 2007 r. (NOK/kg)

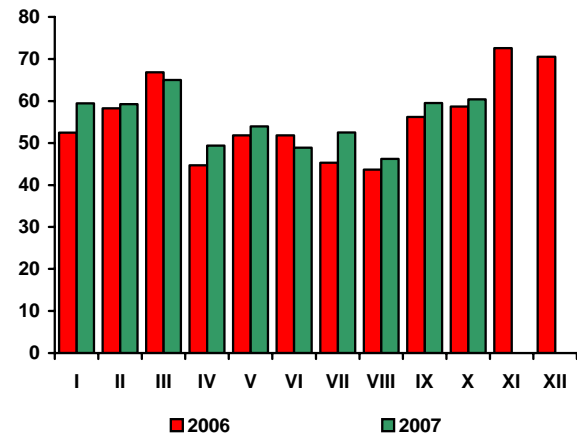
Rys. 2. Ceny dorszy w portach w Holandii i Wielkiej Brytanii (EUR/kg)

Rys. 3. Eksport ryb i produktów rybnych (mln EUR)

Rys. 4. Import ryb i produktów rybnych (mln EUR)

Źródło: Rys. 1 i 2 – Worldfish Report, Rys. 3 i 4 – dane CAAC.

Rynek żywnościowy

Krystyna Świetlik

W listopadzie 2007 r. utrzymała się względnie wysoka, choć nieco mniejsza niż w dwóch poprzednich miesiącach, dynamika cen żywności. W porównaniu z październikiem ceny detaliczne towarów żywnościowych i napojów bezalkoholowych podniosły się średnio o 1,5%, w tym żywności o 1,6%, a napojów bezalkoholowych o 0,5%. Najbardziej, bo o 10,0% zwiększyły się ceny warzyw. Więcej niż w poprzednim miesiącu należało zapłacić za sery dojrzewające i topione (o 4,2%) oraz ryż (o 3,4%) i masło (o 3,3%). Ceny mąki i jaj wzrosły po 2,3%, tłuszczów roślinnych o 2,2% i makaronów o 1,8%. Wzrosły także ceny mięsa drobiowego (o 0,7%), pieczywa (o 0,6%) oraz ryb, cukru i mięsa wołowego (po 0,4%). Potaniało natomiast mięso wieprzowe (o 1,8%) przy stabilizacji cen wędlin. Spadły ceny owoców cytrusowych (o 3,1%) oraz jabłek i bananów (po 1,5%).

Ceny żywności były w listopadzie 2007 r. o 7,9% wyższe niż rok wcześniej. Najsilniej wzrosły ceny owoców (o 26,9%), w tym jabłek o 66,7% i cytrusów o 15,6%. Znacznie, bo o 14,3% podrożały tłuszcze jadalne, w tym masło o 26,5%. Wzrost cen artykułów mleczarskich wyniósł 13,7%, a pieczywa i produktów zbożowych 11,0%. W grupie wyrobów mleczarskich najbardziej podrożały sery dojrzewające i topione (o 22,8%) oraz mleko płynne (o 12,5%) i śmietana (o 13,8%). Spośród produktów zbożowych w największym stopniu podrożała mąka (o 24,2%), kasze (o 14,1%) i pieczywo (o 13,5%), przy wzroście cen ryżu o 11,5% oraz wyrobów ciastkarskich i makaronów o 6,0-7,0%. Ceny jaj wzrosły o 9,9%. W listopadzie 2007 r. o 6,6% więcej niż przed rokiem należało zapłacić za mięso i przetwory mięsne, głównie za sprawą istotnej, sięgającej 27,0%, wyżki cen drobiu. Wędliny podrożały o 3,6%, a mięso wieprzowe i wołowe odpowiednio o 1,1 i 2,6%. Ceny tłuszczów roślinnych podniosły się o 4,9%, w tym margaryn o 5,5%, a olejów roślinnych o 4,3%. Ceny ryb i przetworów rybnych zwiększyły się o 1,8%. W listopadzie 2007 r. tańsze niż przed rokiem były natomiast warzywa (o 3,8%), w tym ziemniaki o 40,0% oraz artykuły z grupy „cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze” (o 1,6%), w tym cukier o 9,3%.

W okresie styczeń-listopad 2007 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2006 r., wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych wyniósł 4,6% i był dwukrotnie wyższy od stopy inflacji (2,3%). Zdecydowały o tym głównie: wysoki poziom eksportu stymulowany przez wzrost cen surowców

rolnych i produktów spożywczych na światowych rynkach, wzrost popytu krajowego kreowany przez rosnące dochody ludności i poprawę sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenie pozasurowcowych kosztów przetwórstwa i obrotu. Niekorzystne warunki agrometeorologiczne (przymrozki w maju) skutkujące 50% obniżeniem krajowych zbiorów owoców wywołały silną wzrostową tendencję cen tych produktów. Wzrost cen mąki, pieczywa i produktów zbożowych był następstwem istotnej wyżki cen zbóż konsumpcyjnych. Do wzrostu cen mięsa drobiowego i jaj oraz artykułów mleczarskich i masła przyczyniło się wzmocnienie eksportu, w tym zwłaszcza do krajów Unii Europejskiej. Wzrost eksportu rzepaku związany z rosnącym zapotrzebowaniem na biopaliwa przy wysokim poziomie światowych cen roślin oleistych i intensywnym drożeniu masła doprowadził do wzrostu cen tłuszczów roślinnych. Zwiększenie importu zahamowało wzrost cen wieprzowiny wywołany przejściem do spadkowej fazy cyklu świńskiego w połowie 2007 r. Szacuje się, że w grudniu 2007 r. wzrost cen żywności był podobny do notowanego w listopadzie a w okresie styczeń-grudzień 2007 r. wyniósł 9-10%.

Wzrost cen żywności w 2007 r. został zneutralizowany przez wzrost dochodów. W okresie jedenastu miesięcy 2007 r. przeciętne płace brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowały się na poziomie o 9,5% wyższym niż w analogicznym okresie 2006 r., z czego w listopadzie wzrosły o 12,0%. W listopadzie przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było o 5,0% wyższe niż przed rokiem. W końcu listopada stopa bezrobocia wyniosła 11,2%, wobec 14,8% rok wcześniej. Wzrosły dochody pracodawców i pracowników działających na własny rachunek, w tym zwłaszcza rolników oraz transfery od osób pracujących za granicą. Pozytywne tendencje na rynku pracy, wysoki wzrost wynagrodzeń wraz ze znaczną dynamiką kredytów wpływały na wzrost popytu ze strony gospodarstw domowych, w tym także na żywność. W okresie jedenastu miesięcy 2007 r. sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób) wzrosła o 5,4% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku, z czego w listopadzie o 6,4%.

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w listopadzie 2007 r.

Wyszczególnienie	XI 2007			I-XI 2007
	X 2007=100	XII 2006=100	XI 2006=100	I-XI 2006=100
O G Ó Ł E M	100,7	103,7	103,6	102,3
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,5	107,5	107,6	104,6
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,2	105,0	105,1	103,1
Odzież i obuwie	100,2	93,0	92,9	92,5
Mieszkanie	100,3	103,7	103,7	103,5
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,4	104,1	104,2	104,0
w tym nośniki energii	100,6	103,3	103,4	103,7
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,2	101,8	101,7	101,0
Zdrowie	100,1	102,4	102,5	102,0
Transport	101,3	108,8	106,5	101,5
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	102,5	117,9	113,2	102,9
Łączność	100,0	97,9	97,9	100,2
Rekreacja i kultura	99,9	97,7	97,8	100,3
Edukacja	100,1	102,5	102,5	101,5
Restauracje i hotele	100,6	104,2	104,4	103,4
Inne towary i usługi	100,1	101,0	101,0	100,9

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w listopadzie 2007 r.

Wyszczególnienie	XI 2007			I-XI 2007
	X 2007=100	XI 2006=100	XII 2006=100	I-XI 2006=100
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,5	107,6	107,5	104,6
Żywność	101,6	107,9	107,8	104,7
Pieczywo i produkty zbożowe	100,9	111,0	111,0	107,6
Pieczywo	100,6	113,5	113,5	109,4
Ryż	103,4	111,5	111,3	108,7
Makarony	102,3	124,2	122,5	123,7
Mięso i przetwory	101,8	107,0	107,2	103,0
Mięso wieprzowe	99,8	106,6	108,0	104,6
Mięso wołowe	98,2	101,1	103,2	100,8
Drób	100,4	102,6	102,4	102,9
Przetwory mięsne i wędliny	100,7	126,9	130,0	119,1
Ryby	100,1	103,6	104,4	102,2
Mleko, sery i jaja	100,4	101,8	101,9	101,6
Artykuły mleczarskie	102,5	113,7	113,6	104,2
Mleko	102,6	115,2	115,2	105,5
Sery twarogowe	101,5	109,5	109,7	102,2
Sery dojrzewające i topione	104,2	122,8	122,8	105,6
Jaja	102,3	109,9	109,3	104,3
Oleje i pozostałe tłuszcze	102,6	114,3	114,7	103,6
Masło	103,3	126,5	126,5	106,3
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	100,8	102,6	103,9	97,1
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	101,8	107,5	108,3	103,3
Oleje roślinne	103,0	107,2	107,4	101,7
Owoce	100,0	126,9	123,8	109,0
Jabłka	98,5	166,7	165,6	120,1
Owoce cytrusowe	96,9	115,6	120,3	104,2
Banany	98,5	105,0	100,8	100,2
Warzywa	110,0	96,2	91,9	104,5
Ziemniaki	100,4	60,1	58,4	105,9
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	100,5	98,4	99,5	99,8
Cukier	100,4	90,7	93,3	97,4
Napoje bezalkoholowe	100,5	104,6	104,8	103,0

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2004	100,5	100,3	100,8	102,1	100,6	102,7	99,2	98,4	100,4	101,1	100,8	100,6
	2005	99,8	99,7	100,2	100,5	100,9	98,8	98,3	99,4	100,6	100,9	99,7	100,0
	2006	100,3	100,3	99,8	100,7	101,3	98,9	98,5	100,7	100,6	100,8	100,2	99,7
	2007	101,1	100,7	100,8	100,9	101,2	99,0	98,4	99,4	102,4	101,7	101,5	
Pieczywo i produkty zbożowe	2004	100,8	101,0	100,8	100,7	100,6	100,6	100,6	100,3	100,3	100,1	100,0	99,8
	2005	100,1	100,1	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0
	2006	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	102,8	101,3	100,4	100,0
	2007	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	104,2	102,6	100,9	
Mięso	2004	100,0	99,9	101,0	102,0	101,5	105,8	105,2	98,5	100,0	100,8	100,1	99,9
	2005	98,8	98,7	99,7	99,9	100,3	99,8	99,8	100,8	100,1	98,8	98,4	98,8
	2006	99,5	99,2	98,1	99,6	101,3	99,8	101,1	102,8	100,4	98,7	99,1	98,8
	2007	101,9	100,5	101,1	99,4	100,2	100,8	103,1	100,5	100,5	99,8	99,8	
Ryby	2004	100,1	99,9	99,9	100,1	100,2	100,4	100,3	100,3	100,2	100,4	100,4	100,4
	2005	100,2	100,2	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,3	100,5	100,1	100,0
	2006	100,2	100,1	100,1	100,1	100,0	100,2	100,1	100,1	100,4	100,1	100,2	99,9
	2007	100,2	100,2	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,1	100,2	100,2	100,4	
Mleko, sery, jaja	2004	100,4	100,4	100,3	100,0	100,2	100,5	100,5	100,6	100,5	100,7	100,5	100,6
	2005	100,5	100,3	99,9	99,7	99,7	99,5	99,6	99,9	100,5	100,1	100,0	100,1
	2006	100,2	100,1	100,1	99,8	100,0	99,6	99,9	99,8	100,5	100,3	100,3	100,1
	2007	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	101,2	103,4	103,4	102,5	
Tłuszcze	2004	100,4	100,4	100,1	99,6	100,7	103,6	102,1	100,6	100,6	100,9	100,7	100,3
	2005	100,6	99,5	99,4	99,5	99,3	99,6	99,8	99,8	99,8	99,8	99,7	99,5
	2006	100,1	99,8	99,6	99,5	100,1	99,8	100,1	100,3	100,2	100,2	99,9	99,7
	2007	100,4	100,0	99,9	99,8	100,2	100,1	101,5	101,8	104,2	103,5	102,6	
Owoce	2004	99,1	99,2	102,3	104,1	109,6	100,5	88,4	90,0	93,8	109,5	103,2	103,1
	2005	100,5	99,7	102,2	107,0	107,8	81,9	105,0	103,1	99,7	106,0	96,0	99,4
	2006	99,2	100,6	101,6	104,1	109,6	89,8	105,4	94,9	89,5	102,5	102,2	100,5
	2007	98,0	101,4	102,1	105,0	112,5	92,4	101,3	101,5	103,6	104,9	100,0	
Warzywa	2004	103,4	100,5	101,9	103,6	94,4	107,2	77,1	86,7	107,6	104,7	107,7	107,3
	2005	100,9	101,3	104,3	102,9	106,0	98,9	80,6	88,1	106,9	112,8	104,1	104,9
	2006	104,9	104,8	102,0	105,2	104,1	95,4	79,7	100,5	104,7	108,3	102,9	101,2
	2007	105,2	103,7	103,0	107,2	103,8	92,5	75,2	86,1	107,9	103,4	110,0	
Cukier i wyroby cukiernicze	2004	99,7	101,9	101,0	115,9	101,4	102,3	101,3	100,7	99,9	99,8	99,9	99,6
	2005	99,5	99,0	98,7	99,7	100,2	99,5	99,9	99,8	100,3	100,2	99,8	99,6
	2006	100,1	99,8	100,0	100,1	100,3	100,3	100,6	101,9	101,0	100,2	99,4	98,8
Cukier	2004	98,6	105,2	102,2	148,5	102,4	104,3	102,2	100,9	99,1	99,0	99,4	98,8
	2005	98,4	97,2	96,3	98,9	100,0	98,6	99,5	99,2	100,6	100,4	99,5	99,0
	2006	99,9	99,4	99,8	100,5	100,9	100,5	101,7	105,0	102,5	100,3	98,4	97,2
	2007	98,9	99,2	99,0	99,4	99,6	98,9	98,6	99,1	99,8	100,1	100,4	
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2004	100,4	100,1	100,3	100,8	101,0	100,9	99,9	99,6	100,3	100,6	100,3	100,1
	2005	100,1	99,9	100,1	100,4	100,3	99,8	99,8	99,9	100,4	100,4	99,8	99,8
	2006	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
	2007	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	
III. Średnia płaca ^a	2004	87,4	102,2	102,1	100,0	97,0	102,2	101,0	99,4	101,1	97,8	105,0	109,7
	2005	86,8	101,1	102,9	99,6	98,1	103,7	99,8	99,0	100,1	102,2	105,5	104,2
	2006	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
	2007	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2004	102,2	102,7	103,3	104,7	105,2	108,1	109,1	109,3	108,1	107,7	107,7	107,8
	2005	106,7	105,9	105,3	103,7	104,3	100,4	99,2	100,5	101,0	100,8	99,5	98,7
	2006	99,1	99,8	99,3	99,4	99,8	99,5	100,2	101,8	102,4	102,2	102,2	101,8
	2007	102,8	103,2	104,3	104,6	104,3	104,4	104,4	102,8	105,1	106,6	107,6	
Pieczywo i produkty zbożowe	2004	102,6	103,8	104,7	105,5	106,0	105,3	105,6	105,7	106,1	106,1	106,2	105,8
	2005	105,0	104,0	103,0	102,2	101,4	100,7	100,0	99,6	99,3	99,2	99,1	99,2
	2006	99,4	99,4	99,6	99,5	99,7	99,9	100,1	100,2	103,0	104,3	104,8	104,9
	2007	105,2	105,9	106,4	106,7	106,9	107,1	107,2	107,4	109,0	106,9	111,0	
Mięso	2004	99,3	100,6	102,4	105,4	106,5	112,1	116,3	114,2	113,2	114,5	115,1	115,6
	2005	114,0	112,6	111,1	108,9	107,5	101,6	96,5	98,7	98,8	96,9	95,2	94,2
	2006	94,6	95,2	93,6	93,6	94,6	94,6	95,8	97,7	98,0	97,9	98,7	98,7
	2007	101,1	102,3	105,6	105,0	103,7	104,7	106,8	104,3	104,5	105,9	106,6	
Ryby	2004	98,8	99,0	99,2	99,5	99,7	100,3	100,7	101,1	101,4	101,8	102,3	102,8
	2005	102,9	103,1	103,3	103,5	103,4	103,1	102,9	102,9	103,0	103,0	102,7	102,3
	2006	102,2	102,1	102,2	102,0	101,8	101,8	101,9	101,8	101,9	101,6	101,7	101,6
	2007	101,5	101,6	101,6	101,6	101,7	101,6	101,6	101,6	101,4	101,6	101,8	
Mleko, sery, jaja	2004	106,5	106,5	106,5	106,0	105,7	106,0	106,6	107,1	106,2	102,3	101,5	101,4
	2005	101,6	101,9	101,9	102,0	102,2	102,0	101,4	101,0	101,1	100,7	100,2	99,9
	2006	99,6	99,5	99,7	99,8	100,1	100,1	100,4	100,3	100,2	100,4	100,7	100,7
	2007	100,8	100,8	100,9	101,3	101,5	102,2	102,9	104,3	107,4	110,7	113,1	
Tuszcze	2004	107,4	108,0	108,3	108,0	108,8	112,7	115,1	115,1	113,7	111,5	110,7	110,4
	2005	109,5	108,5	107,7	107,6	106,1	102,2	100,0	99,2	98,4	97,4	96,5	95,7
	2006	96,0	96,2	96,5	96,5	97,3	97,5	97,7	98,2	98,5	98,8	100,9	99,2
	2007	99,5	99,8	100,0	100,3	100,4	100,7	102,1	103,6	107,8	111,4	114,3	
Owoce	2004	110,1	108,8	109,8	107,7	103,8	108,5	97,3	96,5	95,6	99,4	100,1	100,2
	2005	99,6	100,1	99,8	102,3	103,3	82,2	93,5	105,9	116,7	119,0	111,5	105,6
	2006	106,0	107,2	106,0	104,0	105,4	104,4	107,0	108,9	100,1	96,7	97,1	97,8
	2007	98,4	99,1	100,0	101,9	104,5	104,2	103,2	108,8	126,1	131,0	126,9	
Warzywa	2004	101,1	99,5	97,1	93,3	94,2	102,9	101,3	108,8	98,1	94,9	95,1	96,7
	2005	94,3	94,3	96,3	96,5	109,5	103,4	106,2	111,0	113,4	117,3	110,7	107,7
	2006	110,1	114,4	111,5	112,7	111,7	107,8	110,5	122,5	128,2	121,3	115,9	110,9
	2007	112,7	111,3	111,6	114,1	111,6	109,4	103,2	86,7	93,0	92,9	96,2	
Cukier i wyroby	2004	98,6	100,3	101,2	117,4	119,0	121,8	123,2	124,2	124,2	124,3	124,5	124,8
	2005	124,2	120,6	117,9	101,6	100,4	97,6	96,3	95,4	95,8	96,1	96,0	96,1
	2006	96,7	97,5	98,8	99,2	99,4	100,2	100,9	103,0	103,8	103,7	103,3	102,5
	2007	102,1	101,9	101,6	101,3	101,1	100,5	99,6	97,5	96,9	97,3	98,4	
Cukier	2004	92,4	97,3	99,7	148,6	152,6	159,5	162,7	165,0	164,5	164,5	165,0	167,1
	2005	166,8	154,1	145,1	96,6	94,4	89,3	86,9	85,4	86,7	87,9	88,0	88,1
	2006	89,4	91,5	94,8	96,4	97,3	99,2	101,4	107,3	109,3	109,2	107,9	106,0
	2007	105,0	104,8	104,0	102,8	101,5	99,8	96,9	91,4	89,0	88,9	90,7	
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2004	101,6	101,6	101,7	102,2	103,4	104,4	104,6	104,6	104,4	104,5	104,5	104,4
	2005	103,7	103,6	103,4	103,0	102,5	101,4	101,3	101,6	101,8	101,6	101,0	100,7
	2006	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
	2007	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0	103,6	
III. Średnia płaca ^a	2004	103,5	106,3	107,0	104,6	104,4	104,5	103,6	105,1	103,7	102,4	102,7	103,2
	2005	102,6	101,4	102,2	101,8	103,0	104,5	103,2	102,8	101,8	106,4	106,9	101,5
	2006	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
	2007	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0	112,0	

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

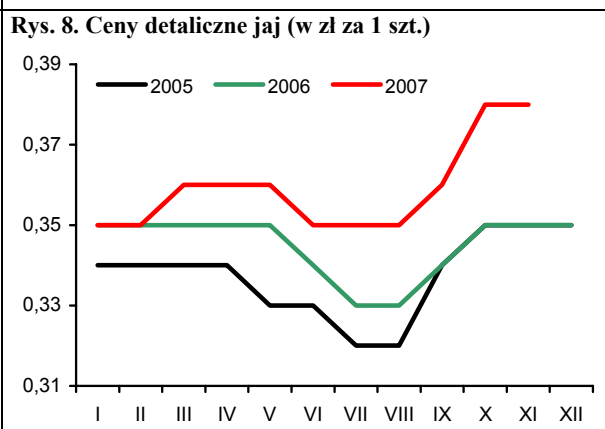
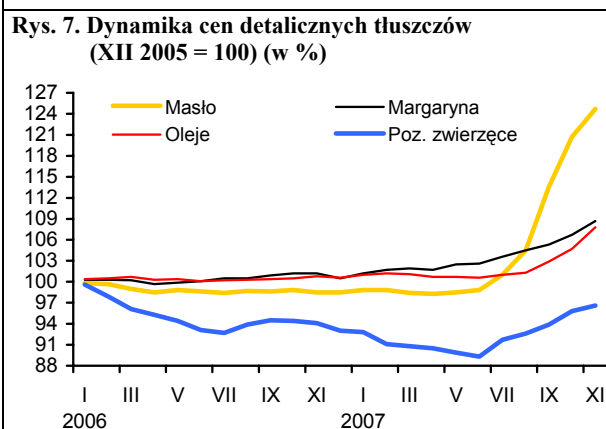
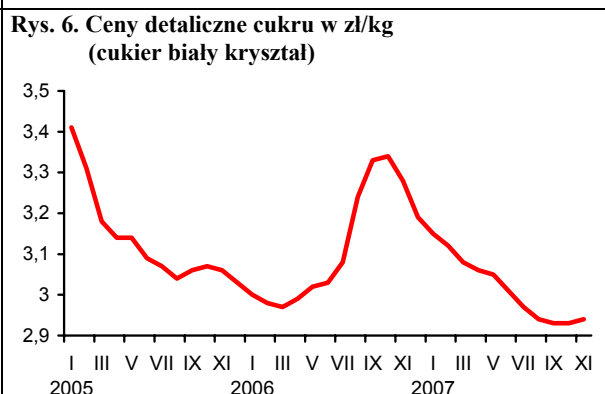
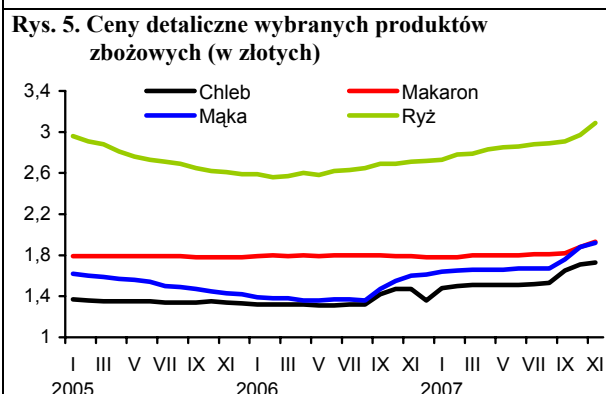
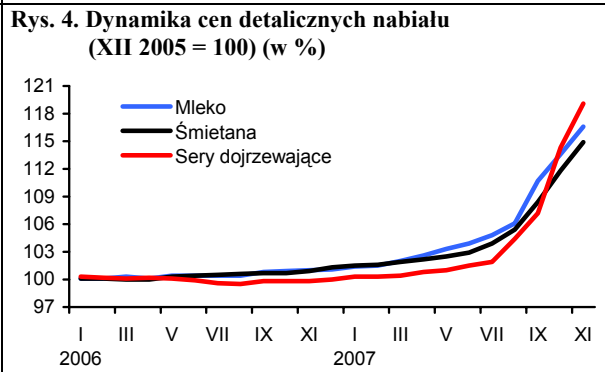
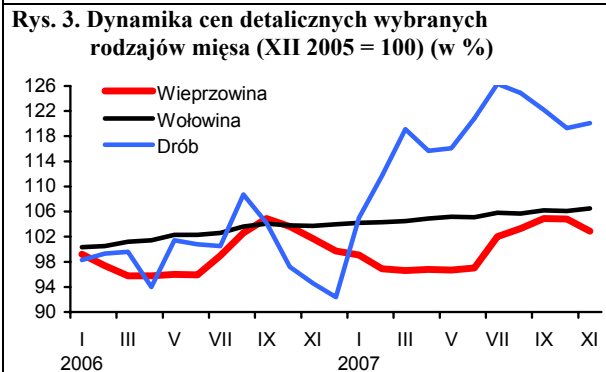
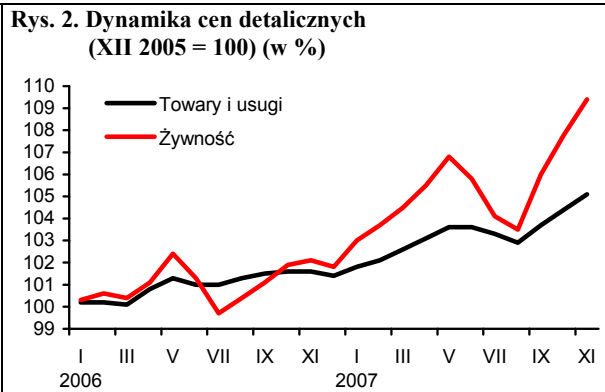
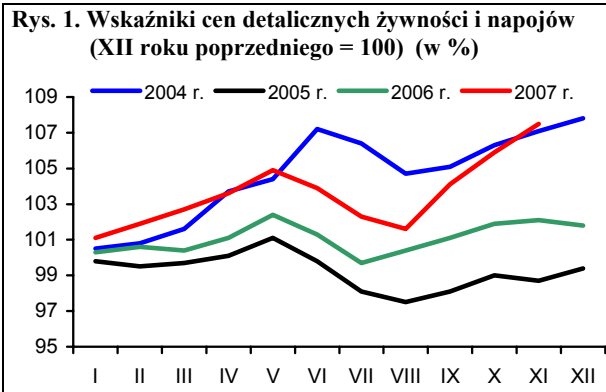
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

Wyszczególnienie a – 2006 r. b – 2007 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	2,59	2,56	2,57	2,60	2,58	2,62	2,63	2,65	2,69	2,69	2,71	2,72
	b	2,73	2,78	2,79	2,83	2,85	2,86	2,88	2,89	2,91	2,97	3,09	
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,32	1,32	1,32	1,32	1,31	1,31	1,32	1,32	1,42	1,47	1,47	1,36
	b	1,48	1,50	1,51	1,51	1,51	1,51	1,52	1,53	1,65	1,71	1,73	
Makaron – 250 g	a	1,79	1,80	1,79	1,80	1,79	1,80	1,80	1,80	1,80	1,79	1,79	1,78
	b	1,78	1,78	1,80	1,80	1,80	1,80	1,81	1,81	1,82	1,88	1,93	
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,39	1,38	1,38	1,36	1,36	1,37	1,37	1,36	1,47	1,55	1,60	1,61
	b	1,64	1,65	1,66	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67	1,76	1,88	1,92	
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	16,95	16,96	17,05	17,05	17,13	17,13	17,15	17,27	17,25	17,17	17,18	17,22
	b	17,11	17,19	17,27	17,37	17,43	17,43	17,61	17,54	17,67	17,63	17,67	
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	21,30	21,38	21,49	21,55	21,83	21,87	22,10	22,24	22,33	22,30	22,29	21,92
	b	22,48	22,39	22,41	22,45	22,49	22,49	22,64	22,71	22,92	22,93	23,01	
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	12,93	12,61	12,29	12,46	12,53	12,45	13,05	13,74	14,28	13,98	13,61	13,21
	b	13,09	12,75	12,70	12,77	12,78	12,87	13,88	14,11	14,43	14,28	13,81	
Kurczę patroszone – 1 kg	a	4,53	4,71	4,27	4,51	5,25	5,17	5,19	5,91	5,34	4,80	4,62	4,50
	b	5,52	5,97	6,43	6,09	6,21	6,70	7,06	6,86	6,55	6,24	6,33	
Szyńka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	19,79	19,64	19,47	19,12	19,19	19,22	19,46	19,86	20,07	20,08	20,10	19,72
	b	19,69	19,62	19,56	19,39	19,44	19,45	19,95	20,03	20,22	20,23	20,31	
Kiełbasa „Zwyczajna” – 1kg	a	8,89	8,70	8,52	8,57	8,52	8,63	8,72	8,93	9,06	8,95	8,88	8,81
	b	8,75	8,70	8,70	8,67	8,72	8,70	8,87	9,04	9,22	9,32	9,22	
Filety mrożone z mintaja, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	13,22	13,25	13,19	13,20	13,14	13,12	13,09	13,10	13,05	12,94	12,91	12,83
	b	12,80	12,76	12,67	12,62	12,58	12,62	12,67	12,69	12,57	12,61	12,68	
Mleko 3,0-3,5% tł., sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,44	2,43	2,43	2,41	2,42	2,41	2,41	2,41	2,42	2,42	2,42	2,40
	b	2,41	2,40	2,42	2,44	2,48	2,48	2,51	2,54	2,63	2,68	2,75	
Jogurt naturalny – 150 g	a	0,96	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,96	0,97	0,97	0,97	0,97
	b	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,94	0,95	0,96	0,98	0,98	
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	9,42	9,43	9,43	9,42	9,46	9,49	9,49	9,51	9,52	9,58	9,59	9,59
	b	9,65	9,69	9,72	9,77	9,80	9,89	10,02	10,21	10,64	11,11	11,42	
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	15,95	15,90	15,89	15,96	15,74	15,84	15,74	15,68	15,78	15,83	15,86	15,81
	b	15,71	15,71	15,68	15,85	15,82	15,96	16,05	16,74	18,51	20,56	21,88	
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	4,36	4,36	4,37	4,35	4,38	4,41	4,41	4,39	4,41	4,43	4,43	4,42
	b	4,44	4,43	4,45	4,45	4,4	4,47	4,50	4,60	4,74	4,89	5,07	
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35	0,34	0,33	0,33	0,34	0,35	0,35	0,35
	b	0,35	0,35	0,36	0,36	0,36	0,35	0,35	0,35	0,36	0,38	0,38	
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	3,06	3,06	3,03	3,01	3,02	3,03	3,04	3,04	3,03	3,04	3,03	3,01
	b	3,02	3,03	3,03	3,05	3,05	3,08	3,17	3,29	3,70	3,94	4,11	
Margaryna „Palma” w kostkach – 250 g	a	1,22	1,22	1,22	1,22	1,22	1,22	1,23	1,22	1,23	1,23	1,23	1,21
	b	1,23	1,24	1,24	1,24	1,25	1,25	1,26	1,28	1,29	1,33	1,39	
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	4,65	4,67	4,69	4,68	4,69	4,67	4,69	4,69	4,73	4,74	4,75	4,74
	b	4,79	4,81	4,80	4,79	4,81	4,80	4,81	4,83	4,90	5,04	5,22	
Śłonina – 1 kg	a	3,94	3,81	3,73	3,67	3,61	3,53	3,48	3,56	3,53	3,50	3,48	3,39
	b	3,38	3,35	3,32	3,29	3,24	3,22	3,31	3,35	3,41	3,48	3,49	
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,22	1,20	1,18	1,17	1,16	1,14	1,14	1,13	1,12	1,11	1,11	1,10
	b	1,11	1,08	1,08	1,08	1,08	1,08	1,07	1,07	1,08	1,10	1,14	
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	3,00	2,98	2,97	2,99	3,02	3,03	3,08	3,24	3,33	3,34	3,28	3,19
	b	3,15	3,12	3,08	3,06	3,05	3,01	2,97	2,94	2,93	2,93	2,94	
Jabłka – 1 kg	a	2,13	2,19	2,29	2,39	2,75	3,25	3,83	3,31	2,48	2,13	2,07	2,08
	b	2,13	2,20	2,29	2,49	3,20	3,73	3,89	3,80	3,61	3,49	3,43	

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Aldon Zalewski
Lucyna Mieszkowska

Na rynku środków produkcji dla rolnictwa w listopadzie kontynuowane były tendencje z poprzedniego miesiąca. Zwiększona została dynamika wzrostu cen na rynku energii oraz nawozów mineralnych. Utrzymuje się zapoczątkowany w sierpniu br. spadek cen materiałów budowlanych. Pogorszyły się relacje cen środków produkcji do cen skupu podstawowych produktów rolniczych.

W listopadzie ceny nawozów mineralnych wzrosły średnio o 1,0%. Najbardziej podrożała sól potasowa (o 3,0%) i fosforan amonu (o 1,2%). Na zakup 1 kg NPK należało przeznaczyć równowartość ze sprzedaży 3,0 kg pszenicy, tj. o 0,1 kg więcej niż przed miesiącem. Relatywnie najdroższym nawozem mineralnym w listopadzie był superfosfat prosty (4,17 kg pszenicy), a najtańszym sól potasowa (2,01 kg pszenicy). Nawozy wapniowe podrożały w listopadzie o kolejne 0,5%, a od początku roku o blisko 30%. Nawozy mineralne od początku roku podrożały o 13,5% i w przyszłości nie należy się spodziewać ich obniżek, bowiem wzrastają ceny surowców do produkcji nawozów na świecie i rośnie zapotrzebowanie na nawozy szczególnie w krajach rozwijających się, gdzie dąży się do zwiększenia plonów.

Stagnacja na rynku środków ochrony roślin. Ceny pestycydów zmalały średnio o 0,1%. Najbardziej potaniało ziarno zatrute fosforem cynkowym – środek gryzoniobójczy (o 3,8%), natomiast podrożał Dithane (o 1,0%). Od początku roku pestycydy podrożały zaledwie o 0,7%. Niepożądanym zjawiskiem w ochronie roślin są podróbki środków ochrony roślin, których udział w rynku szacuje się na około 7%.

Wzrastają obroty na rynku podstawowych nośników energii, co stymuluje wzrost cen. Olej napędowy i opały podrożały o ponad 5%, koks opałowy o 3,1%, ceny benzyn wzrosły o 2,3%, a węgiel kamienny i gaz propan butan LPG o 1,8%. Ceny pozostałych nośników energii praktycznie się nie zmieniły. Średnio bezpośrednie nośniki energii podrożały w listopadzie o 1,8% a od początku roku o 6,1% (w tym benzyny aż o 21%).

Kończący się sezon budowlany sprzyja obniżaniu cen materiałów. W listopadzie średnie ceny materiałów budowlanych zmalały o 0,5%. Najbardziej potaniały płyty styropianowe (o 3,5%) oraz cegły pełne (o 2,0%), podrożały natomiast drzwi płytowe (o 1,7%). Od początku roku ceny na rynku budowlanym wzrosły średnio o blisko 15%.

Maszyny i urządzenia rolnicze w ostatnich miesiącach drożeją średnio o około 0,5% miesięcznie. W listopadzie średnie podwyżki wyniosły 0,3%. Najbardziej podniesiono ceny rozsiewaczy nawozów (o 1,8%), a ceny dojarki z rurociągami mlecznym obniżono o 0,6%. Od 9 do 28 listopada w Oddziałach Regionalnych ARiMR przyjmowano wnioski w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. W sumie złożono ponad 18 tys. wniosków, a kwota, o jaką ubiegają się rolnicy w złożonych wnioskach sięga blisko 2,4 mld zł, podczas gdy kwota przeznaczona do wykorzystania wynosi ponad 1,36 mld zł. Kwotę tą podzielono na wojewódzkie koperty finansowe.

Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		XI 2006	XII 2006	XI 2007	XI 2007 X 2007	XI 2007 XII 2006	XI 2007 XI 2006	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	dt	69,68	69,88	75,40	100,2	107,9	108,2	3,37	8,24
Saletra amonowa 34%N	„	80,71	78,88	86,44	100,8	109,6	107,1	3,18	7,77
Mocznik 46%N		96,24	96,32	109,08	100,6	113,2	113,3	2,97	7,25
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	„	57,36	57,40	66,68	100,3	116,2	116,2	4,17	10,20
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	84,64	84,88	101,32	101,1	119,4	119,7	3,17	7,75
Fosforan amonu 18%N i 46% P ₂ O ₅	„	111,56	111,72	138,64	101,2	124,1	124,3	2,71	6,62
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	87,56	87,52	96,40	103,0	110,1	110,1	2,01	4,91
Polifoska 8%N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	109,84	109,88	119,92	101,1	109,1	109,2	2,68	6,55
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	101,96	102,44	114,96	100,5	112,2	112,8	2,88	7,03
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	48,11	48,04	61,70	100,5	128,4	128,2	1,29	3,14

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		XI 2006	XII 2006	XI 2007	XI 2007 X 2007	XI 2007 XII 2006	XI 2007 XI 2006	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Zolone 350	1 l	58,71	58,96	55,75	100,1	94,6	95,0	6,98	17,05
Nurelle D 550 FC	100 ml	43,5	43,46	44,16	100,3	101,6	101,5	5,53	13,50
Karate Zeon O50 CS	100 ml	20,28	20,33	19,87	99,8	97,7	98,0	2,49	6,08
Decis 2,5 EC	250 ml	25,09	25,03	25,50	100,0	101,9	101,6	3,19	7,80
Dithane M-45	1 kg	22,07	22,00	21,13	101,0	96,0	95,7	2,64	6,46
Zaprawa nasienna "Funaben T"	0,8 kg	28,1	28,12	28,50	100,2	101,4	101,4	3,57	8,72
Bravo	1 l	42,76	42,70	42,72	100,1	100,0	99,9	5,35	13,06
Nimrod 250 EC	1 l	99,66	99,63	102,28	100,0	102,7	102,6	12,80	31,28
Roundup	1 l	23,45	23,48	26,49	100,9	112,8	113,0	3,31	8,10
Granstar	8 g	17,9	17,88	17,91	100,1	100,2	100,1	2,24	5,48
Fusilade Forte	1 l	113,79	113,70	111,67	100,2	98,2	98,1	13,97	34,15
Chwastox extra	1 l	14,48	14,50	14,56	100,1	100,4	100,6	1,82	4,45
Reglane 200 SL	1 l	76,67	76,67	75,80	100,2	98,9	98,9	9,49	23,18
Ziarno zatrute fosforem cynku, 1AB	1 kg	19,86	19,92	20,59	96,2	103,4	103,7	2,58	6,30

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		XI 2006	XII 2006	XI 2007	XI 2007 X 2007	XI 2007 XII 2006	XI 2007 XI 2006	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny	t	534,06	535,50	564,01	101,8	105,3	105,6	70,58	172,48
Koks opałowy	t	740,63	743,56	795,27	103,1	107,0	107,4	99,52	243,20
Benzyna „Euro Super” 95	l l	3,80	3,65	4,43	102,3	121,4	116,6	0,55	1,35
Olej napędowy	l l	3,82	3,67	4,13	105,6	112,5	108,1	0,52	1,26
Olej opałowy, Ekoterm Plus	l l	2,54	2,48	2,78	105,3	112,1	109,4	0,35	0,85
Gaz propan-butan „LPG”	l l	2,19	2,09	2,25	101,8	107,7	102,7	0,28	0,69
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	l l	11,36	11,36	11,47	100,2	101,0	101,0	1,44	3,51
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	l l	20,81	20,83	20,76	99,8	99,7	99,8	2,60	6,35
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	10,98	11,00	11,05	100,1	100,5	100,6	1,38	3,38
Płyn do chłodziw „Pettygo”	l l	10,24	10,25	10,09	100,1	98,4	98,5	1,26	3,09
Energia elektryczna	10 kWh	4,42	4,42	4,49	100,0	101,6	105,9	0,56	1,37

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		XI 2006	XII 2006	XI 2007	XI 2007 X 2007	XI 2007 XII 2006	XI 2007 XI 2006	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Cement	50 kg	18,88	18,84	23,30	98,1	123,7	123,4	2,92	7,13
Wapno	1 t	425,13	425,48	487,23	99,8	114,5	114,6	60,97	149,00
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	164,92	165,21	176,77	96,5	107,0	107,2	22,12	54,06
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3129,84	3111,52	3245,93	99,6	104,3	103,7	406,20	992,64
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	11,21	11,28	11,58	100,2	102,7	103,3	1,45	3,54
Dwuteownik gruby	1 t	3636,43	3648,26	3848,56	99,8	105,5	105,8	481,61	1176,93
Blacha dachowa	1 m ²	30,63	30,59	32,59	98,8	106,5	106,4	4,08	9,97
Tynk „Atlas”	25 kg	45,07	45,07	46,88	99,4	104,0	104,0	5,87	14,34
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	0,78	0,78	1,49	98,0	191,0	191,0	0,19	0,46
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	1 szt.	701,14	697,57	716,48	100,0	102,7	102,2	89,66	219,11
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	1 m ³	537,4	546,04	616,15	100,4	112,8	114,7	77,11	188,43
Płyta wiórowa 11-18 mm	1 m ²	25,95	26,06	27,83	100,6	106,8	107,2	3,48	8,51
Okno drewniane szklane	1 szt.	1257,56	1261,97	1409,65	100,6	111,7	112,1	176,40	431,09
Drzwi płytowe 2000mmx800 zewnętrzne	1 szt.	1068,87	1086,30	1258,79	101,7	115,9	117,8	157,53	384,95

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	XI 2006	XII 2006	XI 2007	XI 2007 X 2007	XI 2007 XII 2006	XI 2007 XI 2006	pszenicy dt	żyw. wiepr. dt
Kombajn zbożowy TC 54 Hydro	344606,31	345169,38	347802,88	100,3	100,8	100,9	435,24	1063,62
Kombajn do ziemniaków	50396,61	50619,39	53560,63	99,9	105,8	106,3	67,03	163,79
Samochód Lublin	63436,55	63348,21	72838,50	100,0	115,0	114,8	91,15	222,75
Rozrzutnik obornika 1-osiowy	17690,48	17690,48	18713,76	99,9	105,8	105,8	23,42	57,23
Siewnik zbożowy 25 redlic	13377,16	13424,38	14808,55	100,4	110,3	110,7	18,53	45,29
Ciągnik „Ursus” 5314	98032,19	98032,19	102833,90	100,1	104,9	104,9	128,69	314,48
Ciągnik 90 kW	155509,11	157462,37	161157,50	100,3	102,3	103,6	201,67	492,84
Przyczepa do ciągnika samowładowcza	23366	23366,00	25054,13	101,3	107,2	107,2	31,35	76,62
Kopaczka elewatorowa	10674,68	10700,60	11162,12	100,0	104,3	104,6	13,97	34,13
Agregat uprawowy do siewnika	12433,83	12433,83	13439,02	100,1	108,1	108,1	16,82	41,10
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	6025,8	6025,80	5486,32	99,5	91,0	91,0	6,87	16,78
Glebogryzarka	4833,07	4844,17	5249,25	99,5	108,4	108,6	6,57	16,05
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	33852,51	33844,82	35713,65	100,1	105,5	105,5	44,69	109,22
Opryskiwacz 300 l	2639,31	2639,74	2696,78	99,9	102,2	102,2	3,37	8,25
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	4663,52	4677,96	5081,99	100,8	108,6	109,0	6,36	15,54
Rozsiewacz nawozów	1384,09	1391,45	1537,09	101,8	110,5	111,1	1,92	4,70
Sadzarka 2 rzędowa	2660,93	2637,25	3363,60	100,3	127,5	126,4	4,21	10,29
Plug 3 skibowy	3599,65	3603,16	4140,43	100,8	114,9	115,0	5,18	12,66
Kultywator 14-18 zębowy	1482,56	1484,31	1538,19	100,7	103,6	103,8	1,92	4,70
Dojarka 2 konwie ^a	8033,79	8083,65	8097,90	100,3	100,2	100,8	10,13	24,76
Dojarka z rurociągiem ^a	46262,43	46262,43	50766,36	99,4	109,7	109,7	63,53	155,25
Schladzarka do mleka 500 l ^a	16855,62	16785,81	16641,01	99,8	99,1	98,7	20,82	50,89

^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Rynek usług dla rolnictwa

Magdalena Talarek
Arkadiusz Zalewski

Rośnie popyt na usługi dla rolnictwa, na co duży wpływ ma wyraźna poprawa sytuacji dochodowej gospodarstw rolnych.

Liczba krów objętych oceną użytkowości mlecznej w listopadzie 2007 r. wyniosła 532 tys. sztuk i była wyższa o 4,3% niż w listopadzie 2006 r. (tab.1, rys. 1). Średnioroczna liczba krów ocenianych w 2006 r. wyniosła 520 tys., o 2,2% więcej niż w 2005 r. Stado krów w gospodarstwach stosujących ocenę w listopadzie 2007 r. liczyło przeciętnie 30,4 sztuk i nie zmieniło się w porównaniu z poprzednim miesiącem. Usługi w zakresie oceny krów najbardziej rozwinięte są w zachodnich i północno-zachodnich regionach Polski (rys. 5). Liczba krów inseminowanych w II kwartale 2007 r. spadła o 9,4% w porównaniu do analogicznego okresu 2006 r., natomiast w III kwartale była niższa o 3,3% w porównaniu do III kwartału 2006 r. Spada również liczba inseminowanych loch. W III kwartale 2007 r. była ona niższa aż o 40,6% w porównaniu z analogicznym okresem rok wcześniej.

Rozwija się sieć usługowa rolnictwa (rys. 2). W czerwcu 2007 r. zarejestrowanych było 24,2 tys. przedsiębiorstw usług rolniczych, o 2,1% więcej niż przed rokiem. Najliczniejszą grupę stanowiły placówki usług mechanicznych (46,0%) i weterynaryjnych (33,4%). Mniej liczną grupą były zakłady usług zootechnicznych (12,1%) i naprawczych maszyn (8,5%). W ciągu roku liczba zakładów usług mechanicznych wzrosła o 5,9%, a zakładów naprawczych o 3,8%, zaś liczba zakładów weterynaryjnych oraz placówek zootechnicznych zmniejszyła się odpowiednio o 1,2 i 3,5%.

Ceny usług dla rolnictwa w listopadzie 2007 r. wzrosły o 0,5% wobec miesiąca poprzedniego i o 5,8% wobec listopada 2006 r. W ciągu miesiąca ceny usług bezpośrednio rolniczych wzrosły o 0,3%. Spośród tej grupy usług spadła jedynie cena orki pługiem, a znacznie wzrosła tylko cena robocizny przy pracach polowych (1,7%). Ceny pozostałych usług nie zmieniły się lub

nieznacznie wzrosły. Poza tym o tej porze roku nie wykonuje się niektórych usług zaliczanych do bezpośrednio rolniczych. Ceny usług pośrednio rolniczych wzrosły o 0,6%. W tej grupie obniżono jedynie ceny wypożyczenia betoniarki, opłaty placowego tzw. „szczęk”, oraz kredytu w wysokości 10 tys. zł zaciągniętego na rok. Znacznie (o ponad 1%) zdrożał natomiast kredyt w wysokości 50 tys. zł zaciągnięty na 5 lat, przetarcie drewna oraz ogłoszenie reklamowe (odpowiednio o 3,5; 1,6; 5,2%). Ceny pozostałych usług z tej grupy nie zmieniły się lub nieznacznie wzrosły.

W czerwcu, lipcu, sierpniu oraz wrześniu 2007 r. indeks zmian cen produktów rolnych i usług był korzystny dla rolników. Indeks zmian cen 9 podstawowych produktów rolnych względem zmian cen 34 usług dla rolnictwa¹, w październiku br. obniżył się do 98,4, a w listopadzie wyniósł 99,0. Spowodowane to było obniżeniem się cen 6 spośród 9 produktów rolnych. (tab. 2).

Relacje cen produktów rolnych i usług zmieniały się. Na przykład 1 godzina orki pługiem w sierpniu 2007 r. odpowiadała cenie skupu 1,27 w październiku, a w listopadzie – 1,31 dt pszenicy. Rok wcześniej było to 1,85 dt pszenicy.

Cena przewozu samochodem 10 ton cegły na odległość 20 km stanowiła w listopadzie 2007 r. równowartość 40 kg żywca wieprzowego w porównaniu z 35 kg przed rokiem. W relacji do ceny skupu 1 kg żywca wieprzowego droższa niż przed rokiem była również dzienna opłata prac murarskich (25 kg w listopadzie 2007 r. i 20 kg rok wcześniej).

¹ W skład 34 usług dla rolnictwa wchodzi usługi wymienione w przypisie „a” w tabeli 3.

Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek

Okresy		Rodzaje usług i placówek	Liczba krów ocenianych tys.	Średnia l. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych ^a tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
2004	I-XII		480	26,9	1 669	991	9 066	1 868	8 466	2 748
2005	I-XII		509	29,5	1697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939
2006	I-XII		520	30,7	1684	1152	10 761	2 004	8 146	3 001
2006	XI		510	30,5	x	x	x	x	x	x
	XII		509	30,4	361	270	10 761	2 004	8 146	3 001
2007	I		513	30,5	x	x	x	x	x	x
	II		515	30,4	x	x	x	x	x	x
	III		519	30,4	587	217	x	x	x	x
	IV		523	30,5	x	x	x	x	x	x
	V		526	30,6	x	x	x	x	x	x
	VI		528	30,6	423	184	11 130	2 053	8 073	2 939
	VII		527	30,5	x	x	x	x	x	x
	VIII		527	30,5	x	x	x	x	x	x
	IX		527	30,4	445	148	x	x	x	x
	X		528	30,4	x	x	x	x	x	x
	XI		532	30,4	x	x	x	xx	x	x
Wskaźnik zmian (%)										
		X 2007 X 2006	103,1	99,3	x	x	x	x	x	x
		XI 2007 XI 2006	104,3	99,7	x	x	x	x	x	x

^a dane w tej i następujących pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatnich miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych^a do cen usług dla rolnictwa

Okresy		Wskaźniki zmian cen	Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa ^b	Produktów sprzedawanych i usług bezpośrednio rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa
2004	I-XII	wskaźnik wobec poprzedniego okresu	106,7	105,6	104,1	116,3	107,6
2005	I-XII		90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
2006	I-XII		103,7	100,9	109,0	91,0	105,6
2006	XI		102,6	102,7	107,7	96,2	102,6
	XII		112,7	112,7	123,0	99,9	112,7
2007	I		106,3	107,2	.	101,3	106,1
	II		103,5	104,1	.	104,1	103,4
	III		100,5	100,4	97,2	100,9	100,6
	IV		98,7	99,1	97,9	99,3	98,6
	V		98,9	98,7	96,4	99,3	98,95
	VI		103,3	103,7	101,7	103,9	103,2
	VII		104,1	103,9	94,1	105,5	104,1
	VIII		104,0	104,2	111,7	102,6	103,8
	IX		104,9	105,0	116,2	103,3	104,8
	X		98,4	98,6	98,3	98,9	98,3
	XI		99,0	99,2	98,4	99,5	98,9

^a dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydlę, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

^b usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi bezpośrednio rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2004		2005		2006		2007										XI 2007		I-XI 2007	
	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XI 2006	I-XI 2006			
% wobec poprzedniego okresu																				
Wskaźnik zmian cen usług	104,0	104,2	103,7	100,0	100,1	100,7	100,4	100,5	100,6	100,4	100,6	100,3	100,2	100,4	100,3	100,5	105,8	103,6		
I. Usługi bezpośrednio rolnicze ^a	105,1	105,3	106,5	99,9	100,1	99,8	100,9	100,2	100,7	100,7	100,2	100,3	100,3	100,3	100,1	100,3	104,9	103,4		
1. mechanizacyjne	106,2	105,2	107,1	99,9	100,1		101,6	99,8	100,6	100,6	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	99,9	102,8	102,9		
a. uprawowe	107,9	107,0	106,9	99,7			99,3	99,3	100,3			99,7	100,5	100,0	99,6	105,4	103,9			
b. siewu-sadzenia	104,7	106,9	108,1				100,6	100,4	100,4			99,9	100,3	100,0		105,1				
c. chemizacyjne	109,3	103,9	106,2	100,0	100,1		101,6	100,1	100,8	100,1	100,5	100,1	99,0	100,6	100,0	101,5	103,6			
d. zbioru plodów	106,0	104,2	107,5			99,4	99,7					99,9	100,9	99,9			101,3			
2. usługi robocizny przy pracach polowych		104,5	101,6	99,5				102,3	102,7	100,6	101,1	100,6	100,8	99,9	101,7	119,4	115,0			
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	103,3	106,2	104,2	100,1	100,0	100,1	100,0	100,4	100,2	100,3	100,2	100,5	100,3	99,9	100,2	102,3	102,0			
a. weterynaryjne	101,4	105,2	106,1	100,0	100,0	100,5	99,7	100,4	100,1	100,2	100,0	100,7	100,3	99,8	100,3	102,2	101,4			
b. inseminacyjne	105,2	107,3	102,3	100,3	100,0	99,8	100,2	100,5	101,5	100,4	100,5	100,0	100,2	100,0	100,0	102,5	102,6			
II. Pośrednie usługi dla rolnictwa ^a	103,2	103,5	101,8	100,0	100,1	100,8	100,5	100,4	100,7	100,3	100,7	100,3	100,4	100,5	100,6	106,0	103,8			
1. transportowe	103,1	102,2	96,8	100,3	100,0	101,0	100,3	100,2	100,9	100,8	100,9	100,3	100,1	100,7	100,6	105,7	104,7			
2. naprawcze	104,4	104,9	102,8	100,3	100,1	100,8	100,8	100,2	100,2	99,5	100,9	100,4	99,9	101,2	100,2	105,2	104,0			
3. budowlano-remontowe	101,7	105,4	103,4	100,0	100,3	101,0	100,8	100,7	101,0	101,8	101,9	100,6	100,6	99,7	100,4	110,2	107,2			
4. młynarskie ^b	104,0	103,1	101,3	99,3	100,0	100,6	100,2	100,6	101,1	100,1	100,0	100,4	100,1	100,9	99,5	100,7	105,5	103,7		
5. handlowe	103,1	100,7	103,6	100,0	100,1	100,7	100,1	100,4	100,1	100,0	100,0	99,6	100,3	100,1	100,5	101,4	103,4	101,6		
6. finansowe	102,6	102,8	100,7	99,9	99,9	100,7	100,4	100,4	100,8	99,3	101,0	100,0	100,2	100,1	101,1	100,6	103,6	101,1		
- ubezpieczeniowe	97,8	106,4	106,5	100,0	100,0	101,3	100,8	100,5	101,7	99,0	100,0	100,1	100,0	100,0	101,5	100,2	103,6			
- bankowe	107,9	95,6	89,1	99,7	99,7	99,4	99,4	100,1	99,1	99,8	100,3	100,0	100,4	100,2	100,4	101,6	96,0			
Wskaźnik inflacji	103,5	102,1	101,0	100,0	99,8	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	103,6	102,3			

^a Ceny średnie wazone, obliczenia własne. W skład usług bezpośrednio rolniczych wchodzi usługi: orka plugiem, telerowanie ściernisk, kultywatorowanie, siew siewm. rzędowym, sadzenie ziemniaków sadzarką, opryskiwanie roślin (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), rozstaw nawozów szt. (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), zbiór zielonek siewczkarnią, zbiór zielonek siewczkarnią, koszenie traw kosiarką rotacyjną, sprzęt zbóż kombajnem, kopanie ziemniaków kombajnem ziemn., kopanie ziemniaków kopaczką, zatrudnienie osoby przy pracach polowych, unasiennienie sztuczne krowy, badanie kliniczne krowy, badanie tuczniaka przedubojowe. W skład usług pośrednio rolniczych wchodzi usługi: przewóz 10 ton cegły samochodem za 20 km, wypożyczenie przyczepy samochodowej, naostrzenie lemiesza, podkucie kopyta końskiego, oplata za wynajem 1 m2 lokalu rzemieślniczego, przetarcie drewna, oplata prac stolarskich, ciesielskich, praca mechanika przy naprawie maszyn roln., oplata prac murarskich, oplata projektu budynku inwentarsko-skladowego, wypożyczenie betoniarzki, wypożyczenie cykliniarki, śrutowanie na paszę 100 kg żyta, reklamowanie na mąkę 100 pszenicy, oplata powierzchni 1 m2 lokalu handlowego, oplata dzierzawca 1 m2 placu targowego, oplata 1 dnia placowego „szczek”, oplata ogłoszenia zł, odsetki kredytu średnioterm. 50 tys. zł. ^b Przemiał zbóż.

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych usług dla rolnictwa (w zł)

Rodzaje usług	Jedn. miary	2004		2005		2006		2006		2007										XI 2007		I-XI 2007	
		I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XI 2006	I-XI 2006			
																					%		
Orka pługiem	za 1 godz.	86,22	92,01	98,81	99,16					106,67	105,09	105,49		104,80	104,93	104,51			105,4	106,5			
Siew siewn. rzędowym	za 1 godz.	71,17	76,51	82,08						87,75	88,24	88,60		87,17	87,47					106,9			
Opryskiwanie roślin	na obszarze 1 ha	59,65	61,75	63,68							65,34	65,53		65,87	65,87					103,2			
Rozsiew nawozów szt.	na obszarze 1 ha	61,02	63,69	68,58	69,63	69,63	69,72			69,53	72,38	72,88	73,92	73,92	70,30	70,30	70,30	70,30	101,0	104,4			
Zbiór zielonek siewkarnią	za 1 godz.	168,74	194,87	221,78								259,28	257,07	248,28	248,28					114,1			
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	221,59	228,03	230,86										234,81	238,30					102,3			
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	114,87	117,74	126,14									127,99	126,56	130,62					101,5			
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	41,80	43,70	44,38	44,38					48,57	49,26	50,58	50,87	51,41	52,12	52,08	52,98	119,4	115,1				
Strutowanie na paszę	100 kg żyta	8,25	8,62	8,59	8,70	8,74	8,80	8,88	8,88	9,02	9,02	9,02	9,02	9,09	9,29	9,29	9,33	107,2	105,5				
Unasiwienie sztuczne krowy	1 szt.	42,36	45,46	46,50	47,01	47,01	46,93	47,01	47,26	47,26	47,48	47,63	47,80	48,02	48,14	48,15	48,17	102,5	102,7				
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	19,84	20,87	22,15	22,28	22,28	22,39	22,32	22,46	22,46	22,52	22,63	22,73	22,75	23,07	23,12	23,24	104,3	102,8				
Przewóz 10 ton cegły samochoodem	na odległ. 20 km	123,49	123,77	118,35	119,79	119,69	121,02	121,37	121,73	121,73	124,07	126,05	127,47	128,36	128,52	130,92	131,88	110,1	107,0				
Naostrzenie lemiesza	1 szt.	11,00	11,75	12,51	12,60	12,60	12,60	12,60	12,67	12,67	12,67	12,67	12,67	12,67	12,67	13,00	13,00	103,2	101,7				
Praca mechanika przy naprawie maszyn roln.	za 1 godz.	27,58	28,36	28,84	29,44	29,60	29,90	30,38	30,45	30,45	30,58	31,03	31,96	32,96	33,44	33,48	33,56	114,0	110,9				
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	61,86	65,12	66,90	68,13	68,52	68,98	69,61	70,50	70,50	71,54	74,40	77,98	79,12	80,53	81,71	82,32	82,56	121,2	114,3			
Oplata projektu budynku inwentarsko-skladowego	1 szt.	990	1041	1028	1024	1026	1029	1043	1050	1050	1056	1054	1028	1031	1031	980	985	96,1	99,9				
Wypożyczenie betoniarki	na 1 dobę	30,26	31,64	31,29	31,13	31,13	31,97	31,64	31,71	31,71	31,92	31,45	31,65	31,46	31,46	31,56	31,52	101,3	101,0				
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	25,57	26,04	27,69	27,61	27,62	27,76	27,59	27,65	27,65	27,68	27,63	27,77	27,80	27,82	27,96	28,03	101,5	100,3				
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	104,19	106,75	116,02	115,86	115,65	115,73	115,82	115,75	115,75	115,79	115,82	115,75	115,78	115,89	116,25	116,79	100,8	99,9				
Składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika	1 rok	573	658	698	712	712	727	742	743	743	750	756	756	756	757	761	763	107,2	107,9				
Odsetki kredytu krótkoter. 10 tys. zł	za 1 rok	690	662	591	576	574	571	576	567	567	567	566	569	566	570	573	571	99,1	96,2				
Odsetki kredytu średnioter. 50 tys. zł	za 1 rok	5932	5699	5070	5001	4980	4967	4950	4938	4938	4818	4808	4820	4841	4858	4871	4883	102,0	96,0				

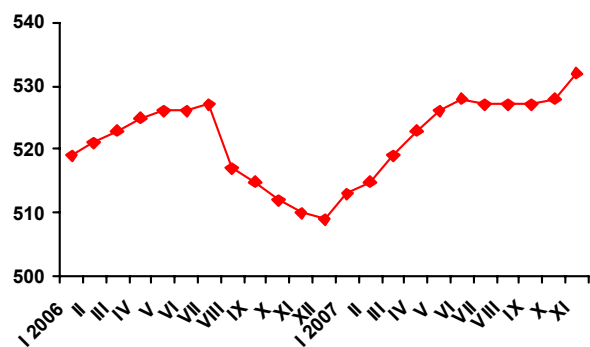
Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 5. Ceny detaliczne wybranych usług wyrażone w dt (kg, l) produktów rolnych

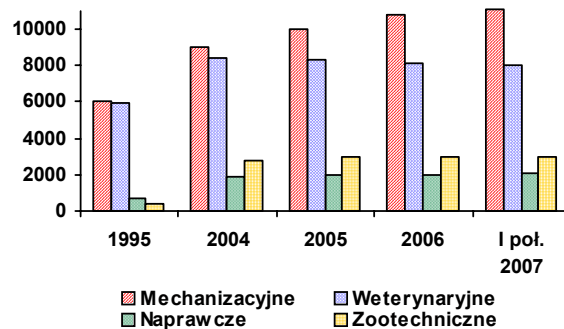
Rodzaje usług	Jedn. miary	Wyrażone w dt (kg, l)	2004		2005		2006		2007												XI 2007		I-XI 2007	
			I-XII	I-XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XI 2006	%						
Orka pługiem	za 1 godz.	dt pszenicy	1,50	2,45	2,23	1,85		1,68	1,69	1,73	1,90	1,54	1,25	1,27	1,31			70,7	61,4					
Siew siewn. rzędow.	za 1 godz.	dt pszenicy	1,24	2,04	1,85		1,38	1,42	1,45	1,58	1,28	1,04	1,06						60,4					
Opryskiwanie roślin	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,04	1,65	1,43		1,05	1,07	1,12	1,19	0,97	0,79	3,01						89,8					
Rozsiew nawozów szt.	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,06	1,70	1,54	1,30	1,10	1,17	1,19	1,27	1,34	1,09	0,84	0,85	0,88			67,7	67,5					
Zbiór zielonok sietczk.	za 1 godz.	l mlika	196	209	238				263	259	252	234	217	204					83,9					
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	dt pszenicy	3,86	6,08	5,20					0,00	4,25	3,47	2,85						40,5					
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	dt ziemn.	3,47	3,70	3,21						1,51	2,77	4,63						77,4					
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	dt pszenicy	0,73	1,16	1,00	0,83		0,77	0,79	0,83	0,93	0,76	0,62	0,63	0,66			80,0	75,5					
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	dt żyta	0,19	0,30	0,22	0,18	0,17	0,15	0,16	0,15	0,16	0,19	0,16	0,14	0,14			77,8	65,1					
Unastnienie sztuczne krowy	1 szt.	l mleka	49,08	48,83	49,87	49,70	47,80	48,37	48,19	48,26	48,35	48,08	47,12	45,35	42,00	39,63	37,12	74,7	91,0					
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	l mleka	22,99	22,42	23,76	23,55	22,65	22,97	22,89	22,86	22,97	22,86	22,32	21,78	20,24	19,03	17,91	76,0	91,0					
Przewóz samoch. 10 ton cegły	na odległ. 20 km	kg żywca trzody	29,33	32,27	32,96	34,88	36,37	38,28	37,22	37,00	36,32	32,50	31,58	31,93	36,47	40,33			115,6	109,9				
Naostrzenie lemiesza	1 szt.	dt pszenicy	0,19	0,31	0,28	0,24	0,22	0,20	0,20	0,21	0,22	0,23	0,19	0,15	0,16	0,16	0,16	69,2	65,6					
Praca mechanika przy napr. masz. rol.	za 1 godz.	dt pszenicy	0,48	0,76	0,65	0,55	0,52	0,47	0,48	0,49	0,51	0,55	0,60	0,49	0,40	0,41	0,42	76,4	71,3					
Opłata prac murarskich	za 1 dzień	kg żywca trzody	14,69	16,98	18,63	19,84	20,82	21,82	21,43	21,55	23,11	22,22	20,03	19,79	20,13	22,93	25,25	127,3	117,2					
Opłata projektu budynku inw.-skład.	1 szt.	kg żywca trzody	235	271	286	298	312	325	320	318	327	293	261	253	273	301			101,0	102,9				
Wypożyczenie betoniarki 100 l	na 1 dobę	kg żywca trzody	7,19	8,25	8,71	9,06	9,46	10,11	9,70	9,64	9,61	9,02	7,96	7,73	8,79	9,64			106,3	103,9				
Opłata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	kg żywca trzody	6,07	6,79	7,71	8,04	8,39	8,78	8,46	8,40	8,34	7,91	7,04	6,84	6,86	7,79	8,57	106,6	103,1					
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	dt pszenicy	1,81	2,85	2,61	2,16	2,02	1,84	1,79	1,82	1,90	1,99	2,10	1,38	1,41	1,46			67,6	64,4				
Składka ubezpiecz. Autocasco ciągnika	1 rok	dt pszenicy	9,98	17,54	15,72	13,28	12,44	11,54	11,47	12,10	12,37	12,98	13,69	11,15	9,04	9,22	9,54	71,9	69,7					
Wartość odsetek kredytu krótk. 10 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	12,01	17,65	13,30	10,76	10,03	9,05	8,91	8,93	9,14	9,77	10,25	8,38	6,80	6,93	7,14	66,4	61,8					
Wartość odsetek kredytu średn. 50 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	103,2	151,9	114,2	92,4	86,3	78,0	75,6	77,3	78,7	82,8	87,6	71,6	58,2	59,1	63,2	68,4	61,7					

Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

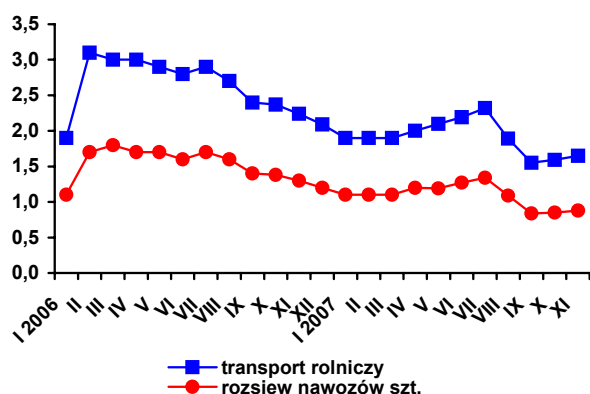
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)

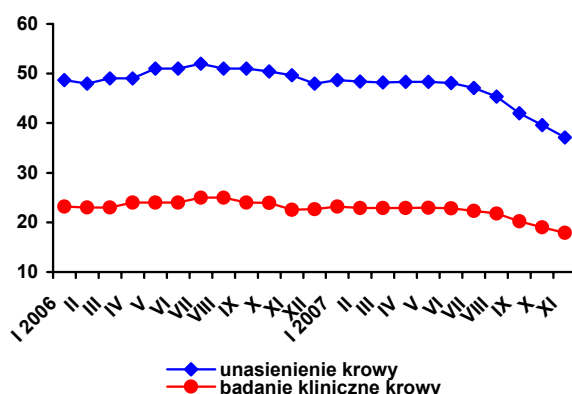
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych

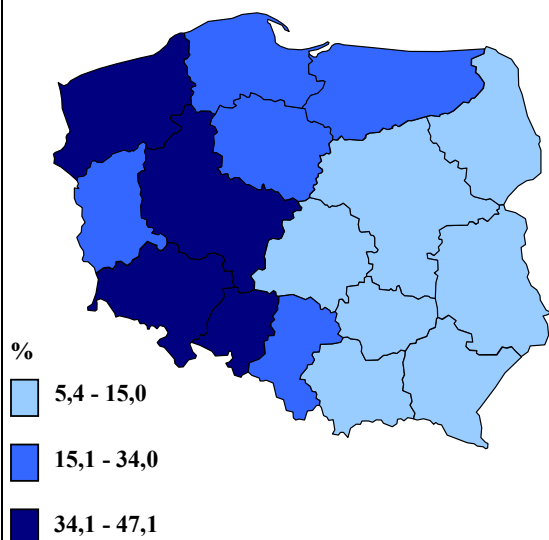
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy

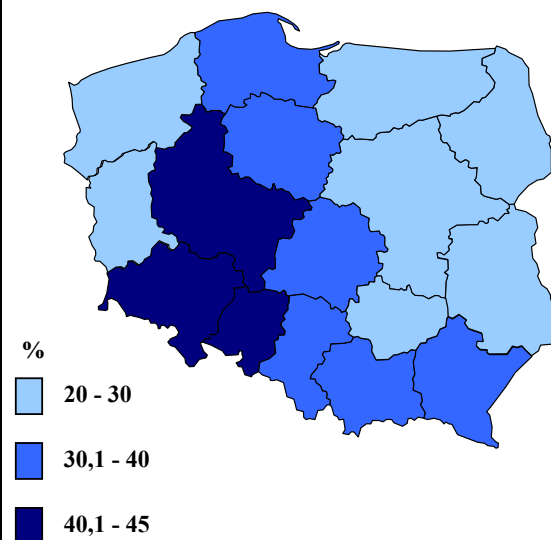
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zootechnicznych wyrażone w litrach mleka

Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowie ogółem w listopadzie 2007 r. (w %)

Rys. 6. Udział krów inseminowanych w pogłowie ogółem w I półroczu 2007 r. (w %)

Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.